

Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta

Jiří Kunášek

Vklad a správa vkladu
(srovnání dosavadní a účinné právní úpravy)

Diplomová práce

Olomouc 2014

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Vklad a správa vkladu vypracoval samostatně a citoval jsem všechny použité zdroje.

V Olomouci dne 18. března 2014

Rád bych touto cestou poděkoval za pomoc mé vedoucí práce doc. JUDr. Ludmile Lochmanové Ph.D., která si vždy našla čas na pomoc, podala cenné připomínky i poskytla tolik potřebnou literaturu.

Obsah

Seznam použitých zkratk	6
Úvod	7
1 Historický vývoj	11
2 Pojem vklad a jeho vymezení	13
3 Vklad jako předmět vkladu	17
3.1 Druhy vkladů	19
3.2 Obligatorní a fakultativní vklady	21
3.3 Peněžité a nepeněžité vklady	21
3.4 K jednotlivým druhům nepeněžitých vkladů	24
3.4.1 Nemovité věci	25
3.4.2 Movité věci	25
3.5 Způsob ocenění vkladu a postavení znalce	29
4 Vklad jako vkladová povinnost	38
4.1 Vznik vkladové povinnosti	38
4.2 Obsah vkladového závazku	39
4.3 Zánik vkladové povinnosti	41
4.3.1 Zánik vkladové povinnosti splněním	42
4.3.2 Zánik vkladové povinnosti jiným způsobem než splněním	48
4.4 Porušení vkladové povinnosti	49
5 Vkladová povinnost v rámci jednotlivých společností	50
5.1 Veřejná obchodní společnost	50
5.2 Komanditní společnost	58
5.3 Společnost s ručením omezeným	62
5.4 Akciová společnost	67
6 Vklad jako součást základního kapitálu	70
7 Správce vkladu a jeho postavení	73
7.1 Postavení správce vkladu	73
7.2 Povinnosti správce vkladu	76

Závěr.....	80
Shrnutí	85
Summary.....	87
Klíčová slova	89
Keywords.....	89
Literatura	90

Seznam použitých zkratek

NOZ	zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
ObčZ	zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
ObchZ	zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
ZOK	zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech
Listina	ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod
Druhá směrnice	směrnice Rady 77/91/EHS
ZČNB	zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů
ZZT	zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů
KtZ	zákon č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí
VOS	Veřejná obchodní společnost
KS	Komanditní společnost
SRO	Společnost s ručením omezeným
AS	Akciová společnost
NS	Nejvyšší soud České republiky
VS	Vrchní soud ČR
OR	Obchodní rejstřík

Úvod

Diplomovou práci na téma Vklad a správa vkladu zpracovávám v období, kdy dochází k nejvýznamnější rekonstrukci soukromého práva od vzniku samostatné České republiky. Budu se tedy zabývat dosavadními úpravami, tak těmi účinnými od 1. 1. 2014.

Obchodní společnosti v minulosti hrály a i nadále budou hrát důležitou roli v ekonomice každého státu, jenž je založen na tržním mechanismu, proto je jejich zakládání důležitou součástí právní úpravy. V daném okamžiku vystupuje do popředí vklad. Ačkoliv ani ObchZ ani ZOK nenormuje obecnou vkladovou povinnost do všech forem obchodních společností, je přesto téměř vždy určitý vklad do společnosti poskytován, čímž je vytvořen určitý finanční základ pro právě „zrozenou“ společnost a touto cestou jsou také vytvářeny finanční zdroje pro její vlastní fungování. Krom toho se sluší ještě podotknout, že poskytnutí vkladu se povětšinou odráží také v postavení samotného společníka ve společnosti.

Institut vkladu je, jak jsem již zmínil, velice významný, ač se tak nemusí na první pohled zdát. Snoubí v sobě totiž nejen část teoretickou, ale i tu ryze praktickou, kterou v hojné míře představuje taktéž správa vkladu. Právě propojení obou těchto rovin, spolu s rozdílností pojetí obou institutů před a po rekonstrukci, mě přitáhlo k tomu, abych si je zvolil za téma mé diplomové práce.

V minulosti se za úpravy v ObchZ několikrát ukázalo, že zákonné znění není úplně dokonalé. Vystávala řada nejasností, na které neexistoval jednotný názor, což nepřispívalo k tolik požadované právní jistotě. V mé práci se tedy zaměřím nejen na tyto otázky, ale i na současný ZOK a porovnáím, na kolik se se spornými otázkami dokázal zákonodárce vypořádat.

Dalším cílem mé práce je pokusit se rozklíčovat institut vkladu v ZOK a nastínit také případná ustanovení, která by do budoucna mohla činit v praxi problémy a s nimi spojené spory. Úkolem je tedy tyto zákonné mezery zdůraznit a spolu s nově vznikající literaturou naznačit směr, jenž osobně budu ve sporných bodech považovat za správný.

Stěžejní dvě metody, které se prolnou celým textem mé práce, budou metoda popisná a metoda komparační. První zmíněnou se pokusím vymezit vklad co nejpodrobněji, a to jak v intencích obecné úpravy v ustanovení § 59 a 60 ObchZ, tak také ustanovení § 15 – 29 ZOK. Na tyto obecná pravidla v obou úpravách navazuje řada speciálních ustanovení zakotvených v jednotlivých formách společností.

Neméně důležitou metodou pro moji práci bude komparace. Po rozsáhlé rekodifikaci, jež nabyla účinnosti k 1. 1. 2014, došlo k nahrazení stěžejních soukromoprávních předpisů NOZ a ZOK. Právě porovnáním těchto stěžejních předpisů a změn, které rekodifikace přináší, věnuji značnou pozornost.

Pokusím se také na základě analýzy a syntézy rozřešit problematické aspekty předchozí a současné právní úpravy a nabídnout ucelený rozbor, včetně mého náhledu a možného správného řešení. Použiji také metodu indukce a dedukce.

Pro maximální přehlednost a jednoduchou orientaci v mé práci dělím text na sedm kapitol, které se následně rozpadají do podkapitol, maximálně však druhé úrovně, čímž má být dosaženo právě zmíněné snadné orientace.

Na úplný úvod se budu krátce zabývat historií obchodního práva, přiblížím dlouhý legislativní vývoj, kterým prošly oba instituty za dobu své existence, završené právě současnou rekodifikací.

Ve druhé kapitole se zaměřím na pojem vklad, což bude část ryze teoretická, a osvětlím v něm základní pojetí, která jsou vkladu přisuzována, a to vklad jako předmět vkladu, vklad jako vkladová povinnost, vklad jako součást základního kapitálu a vklad jako majetkový podíl společníka na společnosti. Navíc zde vymezím pojem vkladu v širším a užším pojetí.

Jedno z chápání pojmu vklad, a to vklad jako předmět vkladu, bude představovat další a obsáhlejší část mé práce. Zaměřím se v něm totiž postupně na to, jak se změnilo pojetí vkladu v současné právní úpravě oproti té předchozí; na dvě nejpodstatnější rozčlenění vkladů, kdy větší prostor věnuji rozdělení na peněžité a nepeněžité vklady, zvláštní podkapitolu věnuji i nejtýpicetějším nepeněžitým předmětům vkladů, jež budou vkladatelé do společnosti poskytovat, a na závěr se budu zabývat otázkou ocenění vkladu, možnými způsoby stanovení jeho hodnoty a s ním spojeným postavením znalce, které doznává v ZOK, změn hlavně z pohledu způsobu jmenování. Nutno podotknout, že část této kapitoly bude taktéž věnována odlišnému pojetí věci v právním slova smyslu oproti dosavadní právní úpravě.

V mé práci neopomenu rozebrat také další přisuzované pojetí vkladu, které představuje vkladová povinnost. Toto spojení společníka a společnosti vznikající na základě závazkového právního vztahu rozeberu nejen v intencích jeho vzniku, ale i obsahu, zániku, zejména v podobě splnění lišící se podle toho, zda jde o plnění peněžité či nepeněžité a zároveň o jaké nepeněžité plnění půjde. Taktéž krátce zmíním případné sankce, kterými se však budu podrobně zabývat až v jednotlivých formách společností.

A právě vkladová povinnost v rámci jednotlivých společností bude představovat další podstatnou složku mé práce, která se přece jen více přesune z roviny teoretické do roviny

praktické. Vymezím aspekty vkladové povinnosti do společností osobních (VOS,KS), ale i kapitálových, byť společnosti kapitálové nepůjde obsáhnout z důvodu předepsaného rozsahu v takové míře, jakou by si zasloužily. Ve společnostech osobních se zaměřím na nové instituty, které zavádí ZOK jako vklad v podobě práce nebo služby, odměnu za práci nebo službu společníkovi ve VOS v případě, že nepředstavuje vkladovou povinnost i možnost vyloučit společníka v tzv. kadučním řízení.

Podkapitolu věnovanou SRO započnu změnou základního kapitálu v ZOK a s tím spojenou změnou vkladové povinnosti. Nově totiž může být základní kapitál SRO pouhá 1 Kč, což rozeberu hned z několika pohledů. Podrobněji se zaměřím i na úpravu kadučního řízení. Úprava AS nedoznala ohledně vkladu přílišných změn, takže půjde spíše o popis toho, jaká je vkladová povinnost v rámci této formy společnosti.

Předposlední kapitolu věnuji vkladu jako součásti základního kapitálu, který taktéž představuje sepjetí společníka se společností. Bude se zabývat i výší základního kapitálu požadovaného zákonem a neopomenu zmínit ani podstatné změny, které přichází se ZOK.

V sedmé kapitole se dostane i na druhý klíčový institut mé práce- správu vkladu. Tu reprezentuje osoba správce vkladu, tedy osoba, která hraje stěžejní roli mezi založením a vznikem společnosti, kdy je společnost v „prenatálním stádiu.“ Vymezím tak postavení takové osoby, kdo vlastně správcem vkladu může být a jak má provádět zákonem předepsanou činnost, neopomenu zdůraznit ani jeho základní povinnosti a rizika s tím spojená.

V úplném závěru se pokusím o celkové zhodnocení mé práce, včetně vytyčení základních změn a odlišností i kladů a záporů, které s sebou přinesla současná právní úprava, oproti úpravě předchozí a kde do budoucna mohou nastat určitá sporná místa.

Z důvodu rozsahu mé práce se nedostalo na úpravu družstva a vkladu v této formě korporace, neboť právní úprava vkladu (v nejširší míře) doznala výrazných změn. Analýza by vysoce přesáhla doporučený rozsah práce.

Ač by se mohlo zdát, že literatura s ohledem na rekonstrukci nemusí být zcela aktuální a bude k dané problematice chybět, není tomu tak. Stěžejním a podle mého soudu velmi kvalitní pomůckou mi byl komentář k ZOK z dílny A. J. Bělohlávka a kol. Neméně přínosnými byly taktéž komentáře k ZOK z per I. Štenglové a kol. a J. Hejdy a kol. Navíc jsem taktéž cílil ještě do úpravy ObchZ, k čemuž mi výrazně posloužil komentář I. Štenglové a kol. Výbornou předlohou pro uchopení tématu se ukázala taktéž monografie K. Eliáše a kol. *Kurs obchodního práva: obchodní společnosti a družstva*. Pro jednotlivé druhy společností se

kvalitní pomůckou projevily být knihy T. Dvořáka, který každé formě společnosti věnoval obsáhlé dílo.

Monografie z dílny celé řady autorů doplňuje nesčetný počet odborných článků. V tomto směru bych chtěl vyzdvihnout ty sepsané K. Eliášem, avšak i řada dalších mi pomohla danou problematiku rozebrat z více úhlů a nabídnout další odborné názory.

Některé úseky mé práce dokresluje taktéž judikatura, avšak výlučně institucí, které se nacházejí na úplném vrcholu soudní struktury České republiky.

1 Historický vývoj

Linii vývoje novodobého obchodního práva lze sledovat od období vlády habsburské monarchie. Už v roce 1811 byl vydán Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch (Všeobecný zákoník občanský), avšak ten upravoval pouze vztahy práva občanského. Nadále se tak obchodní právo vyvíjelo pouze jako právo zvykové bez potřebné kodifikace.

Ke změně došlo v roce 1862, kdy se Rakousko nechalo inspirovat německým zákoníkem a vydalo Allgemeine Handesgesetzbuch s účinností k 1. 1. 1863. Zde se také můžeme setkat s pojmem vklad, který zde byl označován slovem illace.¹

Jestliže od vzniku Československa vymezila literatura fakticky v souvislosti s českým územím čtyři vývojová období obchodního práva s důrazem na obchodní společnosti,² dnes lze podle mého soudu přidat období páté. První rozsáhlý časový úsek mezi lety 1918 – 1950 subsumuje tzv. éru dualismu, jež se takto označovala kvůli roztržitosti právního řádu republiky na dvě velké části. Na území českých zemí platilo právo předlitavské, zatímco na Podkarpatské Rusi a Slovensku právo uherské. Poté přichází dlouhé socialistické období mezi roky 1951 – 1989. Po vymanění z komunistické nadvlády nastává návrat k demokracii a s tím i krátké období 1990 – 1992, kdy dochází ke znovuoobnovení klasického obchodního práva kontinentálního typu. V literatuře bývá jako poslední úsek vývoje označováno období po rozpadu Československé federace a vznik samostatných států, právní řády České a Slovenské republiky se tak postupně rozcházejí. Nyní ovšem podle mého názoru přichází období páté, kdy k 1. 1. 2014 nabyla účinnosti největší rekodifikace civilního práva v novodobé historii a nová úprava týkající se obchodních společností v zákoně č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích.

V následujícím textu jsou stručně shrnuty aspekty, kterými se jednotlivá období vyznačovala. Po vzniku samostatného Československa v roce 1918 byly recepční normou přejety do právního řádu dosavadní právní předpisy, čímž se nastolil výše zmíněný dualismus. Ač se pracovalo zejména na jednotném občanském zákoníku, oba kodexy zůstaly platné až do roku 1950. Nutno ovšem podotknout, že nově mělo být upraveno také obchodní právo. Byť Osnova obchodního zákoníku z roku 1937 vykazovala známky vysoce kvalitního legislativního díla, v platnost zákon nikdy nevstoupil.

Po únoru 1948 dochází ke změně politické situace. Soukromé právo začíná být potlačováno a na jeho místo se dostává veřejná úprava veškerých společenských vztahů. Oba

¹ ELIÁŠ, Karel. *Obchodní společnosti*. Praha: C. H. Beck, 1994, s. 189.

² Tamtéž, s. 50 – 53.

výše zmíněné zákony nahrazuje zákon č. 141/1950 Sb., občanský zákoník. Postupně se rozvíjející socialistická společnost v hospodářské činnosti přijala tři nepropojené zákoníky:

- zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 109/1964 Sb., hospodářský zákoník, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 101/1963 Sb., zákoník mezinárodního obchodu, ve znění pozdějších předpisů.

První dva jmenované vycházely z centrálně plánované ekonomiky. S převratem v roce 1989 a přechodem k demokratickému uspořádání státu bylo jasné, že dosavadní právní úprava nepostačuje. Po novelizaci občanského zákoníku došlo ke vzniku nového zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, který nabyl účinnosti k 1. 1. 1992.³

Úprava vkladu a správy vkladu v něm prošla několika novelizacemi, a to zejména otázky týkající se nepeněžitého vkladu. Tohoto institutu se týkaly i dvě harmonizační novely, a to zákon č. 142/1996 Sb. a zákon č. 370/2000 Sb. Postupně se začalo uvažovat, posléze i pracovat, na velké rekonstrukci soukromého práva, která se dotkla také obchodního zákoníku. Ten byl k 1. 1. 2014 nahrazen po dvaadvaceti letech účinnosti zákonem č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích.

³ ŠVARC, Zbyněk a kol. *Základy obchodního práva*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009, s. 18 – 19.

2 Pojem vklad a jeho vymezení

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník v ustanovení § 210 vymezuje **korporaci** jako sdružení osob, nicméně obchodní společnosti sdružují i majetek. V případě majetku existují v zásadě tři základní typy, kterými korporace disponuje. Zaprvé ten, který společnost získala ze své podnikatelské činnosti, zadruhé ten, který získala od společníků, a v neposlední řadě přidáním hodnoty k prvním dvěma typům majetku.⁴ Pro mou práci je stěžejní zejména druhý z výše zmíněných významů.

Klíčový je pro následující text také vymezení pojmu **vklad**. Dnes již neúčinný ObchZ vklad upravoval v ustanovení § 59, a to tak, že *vkladem společníka je souhrn peněžních prostředků (dále jen "peněžitý vklad") nebo jiných penězi ocenitelných hodnot (dále jen "nepeněžitý vklad"), které se určitá osoba zavazuje vložit do společnosti za účelem nabytí nebo zvýšení účasti ve společnosti*. Na první pohled jednoznačné ustanovení v sobě skloubilo hned čtyři roviny vkladu, a to vklad:

- jako označení pro předmět vkladu,
- jako označení pro vkladovou povinnost společníka,
- jako majetkový podíl společníka na společnosti,⁵
- jako součást základního kapitálu.

Současná právní úprava doznala určitých změn a taktéž zpřesnila formulace. V ZOK je vklad upraven v § 15 odst. 1 a rozumí se jím *peněžní vyjádření hodnoty předmětu vkladu do základního kapitálu obchodní korporace*. Změna ve vymezení vkladu pak s sebou nese určité následky, které v minulosti nepřicházely v úvahu. *Jako příklad lze uvést sankce v podobě úroku z prodlení u nepeněžitého vkladu*. Odstavec druhý zmíněného ustanovení naznačuje další změnu. Tou je výše zmíněné zpřesnění terminologie, kdy dochází k rozlišení pojmů vklad a **předmět vkladu**, což jasně uvádí ustanovení § 15 odst. 2 ZOK. Podle dikce ustanovení § 15 odst. 1 tedy nebude vkladem např. pozemek parc. č. St. 323/3 v k. ú Olomouc, ale jeho nominální hodnota vyjádřena na 2 000 000 Kč. Předmětem vkladu je pak věc, kterou se společník nebo budoucí společník zavazuje vložit do obchodní společnosti za

⁴ KUHN, Petr. In ŠTENGLOVÁ, Ivana (ed). *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 31.

⁵ ELIÁŠ, Karel a kol. *Kurs obchodního práva: právnické osoby jako podnikatelé*. 4. vydání. Praha: C.H. Beck, 2003, s. 19 -22.

účelem splnění vkladové povinnosti,⁶ zde již půjde o výše zmíněný pozemek. Zároveň ustanovení § 15 odst. 3 ZOK upravuje, jakými způsoby lze splnit **vkladovou povinnost** a nadále zachovávat splacením v penězích nebo vnesením jiné penězi ocenitelné věci. *Nová úprava v ZOK je tedy vystavěna na stejných základech jako tomu bylo v ObchZ a následující výklad se týká obou právních úprav, pokud nebude vysloveně zmíněna určitá odchylka.*

Ze čtyř uvedených rovin pojmu vklad má stěžejní význam ta, která vymezuje vklad jako vkladovou povinnost. Důvodem je fakt, že propojuje dva samostatné právní subjekty – **společníka a společnost**. Oba subjekty mohou vstupovat do nespočetného množství různých vztahů, z čehož plyne důležitost rozlišení na to, ve kterém případě půjde o vztah vkladový, a kdy nikoliv. Na základě toho lze rozlišit dvě základní pojetí pojmu vklad, a to v **širším a užším slova smyslu**. V případě prvním jde o jakékoliv plnění společníka směřující do společnosti. Tuto povinnost lze založit smlouvami různého typu (např. smlouva o dílo). Povinností společníka, popř. budoucího společníka bude plnit a tomu odpovídající právo společnosti plnění požadovat, naopak by společnost nemusela být zavázána za plnění zaplatit.⁷ Takto poskytnuté plnění by nemuselo být součástí základního kapitálu, nezakládalo by účast na společnosti, neodráželo by se ve sféře postavení společníka ve společnosti a jeho participace na výsledcích, což je další z projevů pojmu vklad. Vedle vkladu v širším slova smyslu lze chápat ještě vklad v **užším slova smyslu**, kdy se pod uvedený pojem subsumují pouze právní vztahy společníka a společnosti, v nichž vkladová povinnost společníka představuje současně jeho závazek poskytnout společnosti zdroje vlastního financování jejího majetku a souhrn všech těchto závazků tvoří v peněžním vyjádření základní kapitál společnosti. Jako protiváhu závazku poté získává společník účast, popř. zvýšení účasti na společnosti.⁸

Vklad (pojatý v užším slova smyslu) lze tedy vymezit dvěma základními znaky:

- *vklad je spjat se základním kapitálem společnosti* - souhrnné peněžní vyjádření vkladů všech společníků je rovno peněžnímu vyjádření velikosti základního kapitálu, změny velikosti vkladů u jednotlivých společníků, popř. nové vklady se vždy odrazí ve změně velikosti základního kapitálu.

⁶ BĚLOHLÁVEK, J. Alexander. In BĚLOHLÁVEK, J. Alexander a kol (ed). *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, s. 126.

⁷ ELIÁŠ, Karel a kol. *Kurs obchodního práva: právnické osoby jako podnikatelé*. 4. vydání. Praha: C.H. Beck, 2003, s. 20 - 21.

⁸ Tamtéž s. 21.

- rozsah plnění, k němuž se společník při převzetí povinnosti poskytnout vklad zavázal, je majetkovým základem účasti společníka na společnosti. Uvedená účast je vyjádřena pojmem podíl. Vklad je tak nezbytný pro vznik účasti společníka na společnosti, tedy nabytí podílu, a v zásadě podmiňuje též rozsah této účasti, tedy velikost podílu.⁹

Z dané charakteristiky nepopíratelně plyne, že nikoliv každá povinnost spočívající v plnění majetkové povahy musí mít charakter vkladu. Jde o takové plnění, které vkladatel chápe jako vklad. Společník plnění spojuje s převzetím povinnosti splatit vklad, čímž se zakládá nebo posiluje jeho účast na společnosti.

Pro dokreslení bude vhodné uvést určitý příklad. V případě, kdy se osoba, pan S., zaváže ve společenské smlouvě vložit do VOS, jejímž předmětem podnikání jsou stavební práce, deset míchaček na beton, vznikne mu tím závazkový právní vztah představovaný vkladovou povinností. Jiná situace nastane, když by se pan S., v tomto případě nikoliv společník, zavázal poskytnout na základě kupní smlouvy deset míchaček na beton. Nešlo by tedy o závazkový vztah představovaný vkladovou povinností, ale o závazkový vztah s kupujícím (společnost) na straně jedné a prodávajícím (pan S.) na straně druhé v podobě kupní smlouvy.

Neznamená to tedy, že každá povinnost společníka poskytnout společnosti nějaký majetek má charakter vkladu, nýbrž takový charakter má pouze plnění společníka, popř. budoucího společníka, jenž plnění za vklad považuje, ten poté vytváří majetek společnosti a jeho hodnota je součástí základního kapitálu. Splnění povinnosti má za následek vznik účasti na společnosti nebo posílení jeho pozice ve společnosti, pokud už ve společnosti společníkem byl. „Uvedené neplatí bezvýhradně, zvláštní postavení má VOS, kde nejsou vklady povinné a zásadně nepředstavují majetkový základ podílu ani nepodmiňují jeho velikost.“¹⁰

Mohlo by se zdát, že uvedená charakteristika platí bez dalšího, avšak není tomu tak. V právní nauce převládá členění obchodních společností na osobní a kapitálové. Hranice není úplně zřetelná, avšak mezi osobní společnosti bývá řazena VOS a KS, mezi kapitálové pak SRO a AS. Ryze osobní společností je VOS, kapitálovou pak AS. KS nese určité znaky kapitálových společností, naopak SRO osobních společností.¹¹ A právě osobní společnosti mají určitá specifika. V rámci VOS není vkladová povinnost, u KS stíhá povinnost komanditisty, nikoliv komplementáře. Také v rámci osobních společností mohou být tyto

⁹ ELIÁŠ, Karel a kol. *Kurs obchodního práva: právnické osoby jako podnikatelé*. 5. vydání. Praha: C.H. Beck, 2005, s. 22.

¹⁰ Tamtéž.

¹¹ LOCHMANOVÁ, Ludmila. *Základy obchodního práva*. 2. přepracované a doplněné vydání. Ostrava: Key Publishing, 2011, s. 86 - 87.

povinnosti vtěleny do společenské smlouvy, ale o tom bude pojednáno v kapitole 5, která se týká jednotlivých společností a vkladových povinností.

3 Vklad jako předmět vkladu

V této kapitole se budu zabývat otázkou **předmětu vkladu**, tedy tím, co společník, popř. budoucí společník (vkladatel), poskytuje společnosti. Předchozí právní úprava v ObchZ výslovně předmět vkladu nevymezila, pouze se omezila na dikci ustanovení § 59 odst. 1. Zákon o obchodních korporacích je v tomto směru přesnější a v ustanovení § 15 odst. 2 uvádí jako předmět vkladu **věc**, kterou se společník nebo budoucí společník zavazuje vložit do obchodní korporace. V tomto případě se nová právní úprava přece jen liší, avšak nikoliv v intencích úpravy korporací, ale v rámci úpravy občanského práva, kdy dochází ke změně pojetí věci v právním slova smyslu.

Zákon č. 40/1964, občanský zákoník se v ustanovení § 118 omezil pouze na konstatování, že předmětem občanskoprávních vztahů jsou *věci, a pokud to jejich povaha připouští, práva nebo jiné majetkové hodnoty*. Vymezení pojmu věc se ponechalo právní nauce, která pak za věci považovala hmotné předměty a ovladatelné přírodní síly, a to za předpokladu kumulativního splnění podmínek jejich ovladatelnosti a užitečnosti. Obě tyto podmínky bylo třeba posuzovat objektivně. Otázka užitečnosti se stala jednou z nejspornějších otázek občanského práva vůbec, avšak řešení tohoto problému není předmětem mé práce. Současné právní pojetí věci zakotvené v ustanovení § 489 NOZ je tzv. široké a definuje věc jako *vše, co je rozdílné od osoby a slouží potřebě lidí*.

Současná úprava tak opouští koncepci ObčZ, když se věci stávají i statky nehmotné. Důvodem pro návrat k pojetí, které v našem právu fungovalo před socialistickými zákoníky, je mimo jiné čl. 11 Listiny, který nerozlišuje při konstrukci práva vlastnit majetek na majetek hmotný a nehmotný. Kromě pozitivního vymezení lze v NOZ najít také dodatečné negativní vymezení věci v právním slova smyslu.¹² Tato úprava je obsažena v ustanovení § 493 NOZ týkajícího se lidského těla a ustanovení § 494 NOZ upravující postavení zvířat, k podrobnější úvaze týkající se těchto ustanovení se dostanu později.

Před rekodifikací mohly být předmětem vkladu věci, a pokud to jejich povaha připouštěla, práva nebo jiné majetkové hodnoty. Současná právní úprava od tohoto chápání upouští. V rámci ustanovení § 496 odst. 1 NOZ člení věci na hmotné a nehmotné a v ustanovení § 496 odst. 2 NOZ označuje za věci nehmotné práva, jejichž povaha to připouští a jiné věci bez hmotné podstaty. Z výše zmíněného vyplývá, že možný okruh vkladů do společnosti se po

¹² BĚLOHLÁVEK, J. Alexander a kol. *Nový občanský zákoník. Srovnání dosavadní a nové občanskoprávní úpravy včetně předpisů souvisejících*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012, s. 223.

rekodifikaci nezužuje, jak by se na první pohled mohlo zdát, ale veškeré statky uvedené v ustanovení § 118 ObčZ dnes splňují definiční znaky věci v právní slova smyslu podle širokého pojetí.

Podle K. Eliáše může být vkladem jakýkoliv statek za předpokladu kumulativního splnění určitý podmínek, a sice:

- a) musí být způsobilým předmětem soukromoprávních vztahů,
- b) převoditelný,
- c) v neposlední řadě také ocenitelný.¹³

Sub a) Způsobilost být předmětem soukromoprávních vztahů ani dnes při změně pojetí věci v právním slova smyslu neztrácí na významu.

Sub b) Podmínkou je také převoditelnost práva (vlastnického, atd.). Vkladem nemohou být práva, která ze své povahy nejsou **zpeněžitelná nebo převoditelná**. Musí jít tedy o statek, se kterým lze soukromoprávním jednáním nakládat. Typickým příkladem jsou osobnostní práva, jež nelze podřadit ani pod současné široké pojetí věci. Tato práva jsou neprevoditelná, nemohla být předmětem vkladu podle předešlé úpravy a stejně tak tomu je i podle té současné. Dále zůstala zachována nemožnost převodu v okamžiku, kdy si tak strany smluvily, a také v případě, že by se změnou závazku v osobě věřitele změnil obsah k tíži dlužníka. Pokud by někdo jako předmět vkladu učinil pohledávku nepostupitelnou na základě dohody s dlužníkem, šlo by ve světle dřívější judikatury o absolutně neplatný úkon.¹⁴ Současná právní úprava okruh nepostupitelných pohledávek zúžila, díky čemuž může být postoupena pohledávka, kterou nelze postihnout výkonem rozhodnutí. Otázkou je, jak často a jestli vůbec bude takto vkladová povinnost plněna.

Sub c) Splnění dvou výše zmíněných podmínek ještě neznamena, že půjde bez dalšího o předmět, který bude možné vložit do společnosti a splnit tím svou vkladovou povinnost. V neposlední řadě musí jít o aktivum, které je **ocenitelné**. Otázka ocenitelnosti není problematická v případě peněžitého vkladu, kdy je jasně vyjádřená nominální hodnota, nicméně jinak je tomu u vkladu nepeněžitých (blíže kapitola 3.5 Způsob ocenění vkladu a postavení znalce). Vklad musí být vždy aktivem, tj. musí být kladné ceny. Tato podmínka nemusí být na první pohled úplně jasná a pro dokreslení je vhodné uvést příklad. *Aktivem by*

¹³ ELIÁŠ, Karel. K některým sporným otázkám souvisejícím s vklady do obchodních společností. *Právní praxe v podnikání*, 1996, č. 4, s. 397 - 398.

¹⁴ Blíže Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 14. 2. 2008, sp. zn. 29 Cdo 2695/2008.

za určitých podmínek nemusel být například obchodní závod, který by měl větší dluhy než majetek. V takovém případě není způsobilým statkem pro předmět vkladu.

3.1 Druhy vkladů

Než se budu podrobněji věnovat některým konkrétním předmětům vkladu, vymezím, co vše může být do společnosti vkladováno. Jak již bylo nastíněné, NOZ mění pojetí věci v právním slova smyslu. Nadále bude typicky vkladem hmotná věc, například peníze, pozemek, automobil, ale i ovladatelné přírodní síly, které byly již v minulosti za určitých podmínek za věci považovány. *Jako příklad lze uvést vodní energii, parní energii apod.*

Podle původní právní úpravy byly vkladem práva, pokud to jejich povaha připouštěla. Ač se může zdát, že by tomu tak dnes být nemuselo, protože předmětem vkladu jsou dle ustanovení § 15 odst. 2 ZOK věci, není tomu tak. Práva totiž podle současné právní úpravy spadají právě pod široké pojetí věci. Typicky půjde o pohledávky či dluhy. V neposlední řadě uváděl ObčZ jiné majetkové hodnoty (například obchodní tajemství, obchodní firma, obchodní podíl atd.), které podle NOZ představují nehmotné věci a bude je tedy možno považovat za předmět vkladu.

Avšak výše zmíněné neplatí bezvýjimečně. Ohledně hmotných věcí platí určitá omezení, a to těch, které jsou z určitých důvodů z občanskoprávních styků vyloučeny (škodlivost, nebezpečná povaha, pietní či náboženské důvody). Omezení jsou stanovena povětšinou zvláštními veřejnoprávními zákony. Typicky jde o střelné zbraně, určité drogy, výbušniny, atd. Pro tyto statky se vžilo označení *res extra commercium*, tedy věci mimo právní obchod.¹⁵ Stejně tak je na tyto věci nahlíženo podle současné právní úpravy.¹⁶

Zvláštní postavení bude mít do budoucna **zvíře**. To totiž podle ustanovení § 494 NOZ není věcí, za kterou bylo v minulosti považováno. Vystává tedy automaticky otázka, zda bude moci být zvíře podle současné úpravy předmětem vkladu či nikoli. Zákon připouští *užití ustanovení o věcech na zvíře obdobně v rozsahu, ve kterém to neodporuje jejich povaze*. Jde o proces tzv. „dereifikace zvířat“, kdy K. Eliáš říká, že: „*Živé zvíře není totéž co stůl nebo židle a vyžaduje jiné zacházení.*“¹⁷ Toto ustanovení míří zejména k ochraně vlastníka a práva s touto ochranou spojená. *Za příklad lze uvést třeba náhradu škody při poranění zvířete či nemožnosti odnětí citově fixovaného psa s cílem dání do zástavy.*

¹⁵ ŠVESTKA, Jiří. In ŠVESTKA, Jiří, SPÁČIL, Jiří (ed). *Občanský zákoník I. 2.* vydání. Praha: C.H. Beck, 2009, s. 640 - 642.

¹⁶ ŠVESTKA, Jiří a kol. *Občanské právo I.* Praha: Wolters Kluwer, 2013, s. 380 - 381.

¹⁷ ELIÁŠ, Karel. Objekt vlastnického práva a návrh občanského zákoníku (Také o abstrakci v juristickém pojetí). *Právní rozhledy*, 2011, č. 11, s. 412.

Před rekonfigurací bylo možno poskytnout zvíře jako nepeněžitý vklad do společnosti za předpokladu hospodářské využitelnosti. *Jako příklad lze uvést společnost, jež by za předmětem svého podnikání měla průvodcovské služby a pořádala by prohlídky města v podobě výletů kočárem taženém koňmi. V daném případě by společník mohl do společnosti vložit koně jako nepeněžitý vklad.*

Zvíře bude podle současné právní úpravy i nadále předmětem soukromoprávních vztahů a podle mého názoru také způsobilým předmětem vkladu. Zatímco ObchZ vyžadoval, aby byl nepeněžitý vklad pro společnost hospodářsky využitelný, úprava v ZOK podmínku hospodářské využitelnosti opouští. Argumenty, proč se přikláním k tomu, že lze zvíře vložit do společnosti i po rekonfiguraci, jsou následující:

- v ZOK není žádné omezení týkající se předmětu nepeněžitého vkladu,
- ač zvíře není podle úpravy NOZ věcí, bude nadále dle výše zmíněného předmětem soukromoprávních vztahů,
- vložení zvířete do společnosti neodporuje jeho povaze, což je základní teze stanovená NOZ pro obdobná užití ustanovení o věcech na zvíře (tedy pokud by nešlo o koně silně fixovaného na svého majitele).

S ohledem na výše zmíněné argumenty neshledávám důvod, proč by zvíře nemohlo být i nadále předmětem vkladu, ač už není podle dikce NOZ považováno za věc. Navíc ZOK opouští několikrát zmíněnou povinnost hospodářské využitelnosti, čímž by bylo možné vložit koně i do společnosti zabývající se například výrobou průmyslových hnojiv, pro kterou hospodářsky využitelný nebude, avšak na tomto absurdním příkladu lze podle mého soudu dobře nastínit fakt, proč bylo od podmínky hospodářské využitelnosti pro společnost upuštěno. Těžko totiž budou společníci souhlasit, aby byl do společnosti zabývající se touto činností vložen kuň, protože by se stal neupotřebitelným vkladem a výše jeho ocenění, garantovaná v základním kapitálu, by se stala pasivem, které by museli nést právě společníci.

Další negativní vymezení věci dle NOZ obsahuje ustanovení § 493, kdy za věc nelze považovat **lidské tělo ani jeho části**, ač byly od těla odděleny. Z toho vyplývá, že například játra, horní končetiny, atd. do společnosti nebude možno vkladovat, protože nejsou věci v právním slova smyslu. Avšak i zde bude možnost poskytnout určitou část těla jako předmět nepeněžitého vkladu. Podle ustanovení § 112 NOZ jsou vlasy a podobné části lidského těla, které lze bezbolestně odejmout bez znecitlivění a které se přirozenou cestou obnovují, movitou věcí. Poté lze podle mého soudu opět například *vlasy jako nepeněžitý vklad vložit do společnosti. Typicky by šlo o vklad do společnosti zabývající se výrobou paruk.*

Druhou směrnicí byla do ObchZ zavedena nemožnost poskytnout nepeněžitý vklad v závazcích v podobě práce nebo služby. Stejně úpravy se drží také ZOK, avšak už není zcela bezvýjimečná. Vklad v podobě práce nebo služeb lze poskytnout ve VOS i v KS, a to bez ohledu na to, zda jde o osobu v postavení komanditisty nebo komplementáře. Podrobněji se k této otázce dostanu u jednotlivých společností.

K. Eliáš rozlišuje dvě základní a stěžejní členění, a to na:

- **obligatorní a fakultativní vklady,**
- **peněžitě a nepeněžitě vklady.**¹⁸

3.2 Obligatorní a fakultativní vklady

Výklad uvedu vklady **fakultativními**, o které se jedná v případě úpravy VOS a komplementářů v KS. Platné založení VOS jako ryze osobní společnosti nevyžaduje vkladovou povinnost společníků, zákonem není dána povinnost vytvářet základní kapitál. Neznamená to ovšem, že by vkladová povinnost nemohla být na základě společenské smlouvy uložena jednomu či více společníkům. Stejná pravidla platí u postavení komplementáře. Na stejných pravidlech byla vystavěna úprava v ObchZ, tak ta současná v ZOK.

Za **obligatorní** vklady jsou považovány ty, jejichž splnění je podmínkou pro platnou společenskou smlouvu a zároveň vznik společnosti.¹⁹ Vkladová povinnost byla upravena v ObchZ pro komanditisty v rámci KS, společníky v SRO i akcionáře v AS. Na stejných základech je vystavěna i úprava v ZOK, byť se vkladová povinnost společníka v SRO omezila na nejméně 1 Kč a pro komanditistu není minimální výše stanovena.

3.3 Peněžitě a nepeněžitě vklady

Druhé stěžejní členění vkladů vymezila předchozí i současná právní úprava rozlišením na vklady **peněžitě a nepeněžitě**. Ustanovení § 59 odst. 1 ObchZ umožňovalo poskytnout vklad v podobě peněžních prostředků (peněžitý vklad) nebo jiných penězi ocenitelných hodnot (nepeněžitý vklad). Ustanovení § 15 odst. 3 ZOK umožňuje splnit vkladovou povinnost v penězích (peněžitý vklad) nebo vnesením jiné penězi ocenitelné věci (nepeněžitý vklad). Obě úpravy se v tomto případě věcně neliší.

¹⁸ ELIÁŠ, Karel. Vklady do obchodních společností. *Právník*, 1994, č. 5, s. 398 - 399.

¹⁹ Tamtéž, s. 398.

Peněžitý vklad lze chápat jako určitou peněžitou částku, kterou společník dává společnosti k dispozici.²⁰ Tato částka může být poskytnuta v tuzemské měně a podle původní právní úpravy také v měně zahraniční.²¹ Požadavkem však bylo stanovení korunového ekvivalentu vkladované částky. Stejně tak se podle mého názoru bude postupovat podle ZOK. I zde bude možnost poskytnout vklad v jiné než domácí měně s požadavkem ekvivalentního vyjádření v měně tuzemské. V souvislosti s peněžitým vkladem není možné vynechat vymezení pojmu peněz jako předmětu vkladu. Těmi se rozumí peníze jako zákonné peníze, tudíž ty, které jsou zřízeny v souladu s právem státu, případně států nebo jiné obdobné instituce, kterým se jejich zřízení a související právní poměry řídí. Pro peněžité vyjádření jsou v tomto případě rozhodující ustanovení zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů. Ustanovení § 13 ZČNB zakotvuje jako peněžní jednotku v České republice korunu českou. Podle výše zmíněného nelze opomenout ani ustanovení § 16 odst. 1 ZČNB, které vymezení zákonné peníze. Za ty jsou považovány *platné bankovky a mince vydané Českou národní bankou ve své nominální hodnotě při všech platbách na území České republiky*. Pokud by tedy vkladatel do společnosti poskytoval peníze, které už nejsou v daný časový okamžik zákonným platidlem, nejde o peněžitý vklad, nýbrž o vklad nepeněžitý. *Za příklad lze uvést vklad v podobě sbírky vzácných mincí do společnosti zabývající se obchodem s těmito statky a splnění tím vkladové povinnosti vnesením tohoto nepeněžitého vkladu.*

Pojem zákonných peněz je ovšem třeba vykládat širěji než pouze v rozsahu ZČNB, ale rozumí se jimi veškeré peněžní prostředky ve smyslu ustanovení § 2 odst. 1. písm. c) zákona č. 284/2009 Sb., o platebním styku, ve znění pozdějších předpisů.²² Z tohoto pohledu pak lze za peníze považovat nejen bankovky a mince, ale také bezhotovostní peněžní prostředky a elektronické peníze.

Kromě peněžitého vkladu může společník do společnosti vložit tzv. **nepeněžitý** vklad, jenž lze podle současné právní úpravy interpretovat zcela jednoduše. Půjde totiž prakticky o každou věc vkladovanou do společnosti s výjimkou výše vymezených zákonných peněz. V daném případě se opět výrazně projevuje odlišné chápání věci v právním slova smyslu podle předchozí a současné právní úpravy. Podle předešlé úpravy se v teoretické rovině dělily vklady na hmotné (movité věci, nemovité věci) a nehmotné (práva a jiné majetkové

²⁰ ELIÁŠ, Karel a kol. *Kurs obchodního práva. Obchodní společnosti a družstva*. 6. vydání. Praha: C.H. Beck, 2010, s. 23.

²¹ POKORNÁ, Jarmila. In POKORNÁ, Jarmila (ed). *Obchodní zákoník. Komentář I. díl*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2009, s. 289.

²² KUHN, Petr. In ŠTENGLOVÁ, Ivana (ed). *Zákon o obchodních ...*, s. 35.

hodnoty).²³ Důvod byl zřejmý, a to úzké chápání institutu věci. Mezi nehmotné statky poté patřily všechny vklady mající nehmotnou povahu (např. průmyslová práva, know-how). Dnes již podobné, byť teoretické rozlišení, není třeba, protože i tyto statky podle úpravy v NOZ spadají pod věci v právním slova smyslu. Další změny týkající se nepeněžitých vkladů jsou upraveny přímo v ZOK, tedy speciálním předpisem k NOZ. Ustanovení § 59 odst. 2 ObchZ požadovalo pro nepeněžitý vklad dvě základní podmínky, a to:

- hodnota majetku musí být zjistitelná,
- společnost ho může využít ve vztahu k předmětu podnikání.

Z dikce ZOK nadále zřetelně plyne požadavek zjistitelnosti hodnoty vkládaného majetku, avšak opouští se požadavek hospodářské využitelnosti. V minulosti nebylo možné poskytnout určitou hodnotu jen za tím účelem, aby později společnost tuto hodnotu zpeněžila a do jejího majetku poté vstoupily takto získané peníze, nýbrž se vyžadovalo splnění hospodářské využitelnosti pro společnost.²⁴ *Za příklad lze opět uvést výše zmíněného koně. Společník by se do společnosti zabývající se např. výrobou kovových součástek zavázal vložit koně, společnost by ho pak za 20 000 Kč prodala a tyto peníze by poté „vstoupily“ do společnosti. Z důvodu chybějící hospodářské využitelnosti k činnosti společnosti nešlo podle úpravy ObchZ takto koncipovaný vklad poskytnout. Jak jsem již několikrát zmínil, hospodářská využitelnost nepeněžitěho vkladu již není vyžadována, a tak se nabízí otázka, zda výše zmíněný postup s koněm bude v budoucnu možno aplikovat do praxe. Zákon už sice nestanovuje hospodářskou využitelnost, lze si však představit situaci, kdy zakladatelé nepřipustí do společnosti vklad, který je vzhledem k podnikatelské činnosti vkladem neupotřebitelným a není jisté, zda ho v budoucnu dokáže společnost zpeněžit.²⁵ Avšak podle současné právní úpravy půjde do společnosti vnést prakticky každou věc a bude tedy na společnících, zda neupotřebitelný vklad umožní vkladovat. Podle mého soudu tedy výše nastíněná situace s prodejem předmětu vkladu možná je, nicméně bude na zakladatelích, zda se rozhodnou neupotřebitelný nepeněžitý vklad do společnosti připustit. Lze tedy předpokládat, že se jinak k možnosti vnesení neupotřebitelného nepeněžitěho vkladu postaví zakladatelé, popř. společníci v případě vkladu dvou kilogramů drahého kovu, jinak při vkladu deset let starého elektronického zařízení.*

²³ ELIÁŠ, Karel a kol. *Kurs obchodního ...*, s. 23.

²⁴ POKORNÁ, Jarmila. In POKORNÁ, Jarmila (ed). *Obchodní zákoník...*, s 289.

²⁵ BĚLOHLÁVEK, J. Alexander. In BĚLOHLÁVEK, J. Alexander (ed). *Komentář k ...*, s. 128.

Otázka nutnosti hospodářské využitelnosti, kterou pro nepeněžitý vklad stanovil ObchZ, byla poměrně diskutovanou, nicméně již vyžadována není, nebudu se jí proto v mé práci věnovat. Nadále však bude otázkou ocenění nepeněžitého vkladu (blíže kapitola 3.5 Způsob ocenění vkladu a postavení znalce).

3.4 K jednotlivým druhům nepeněžitých vkladů

V následující kapitole se zaměřím na statky, které se obvykle stávají předmětem nepeněžitého vkladu. Jak už jsem výše zmínil, nepeněžitými vklady jsou veškeré věci s výjimkou peněz.

Původní právní úprava stanovila ohledně nepeněžitých vkladů několik pravidel. Ustanovení § 59 odst. 2 ObchZ výslovně zakázalo vklad v podobě provedení prací a poskytnutí služeb. Další zakotvila pro vklad podniku (§ 59 odst. 5 ObchZ) a převodu pohledávky (§59 odst. 6). Taxativně ani demonstrativně ObchZ nevymezil to, co lze jako nepeněžitý vklad do společnosti poskytnout. Podobně se k nepeněžitým vkladům staví ZOK. Vkladovou povinnost lze podle ustanovení § 15 odst. 3 splnit vnesením jiných penězi ocenitelných věcí (dále jen „nepeněžitý vklad“). Opět tak není ani demonstrativně ani taxativně vymezen výčet statků, které lze do společnosti jako nepeněžitý vklad vnést. Shodně s dikcí ObchZ je stanovena ve znění ustanovení § 17 odst. 3 ZOK nemožnost poskytnout nepeněžitý vklad ve formě práce nebo služeb, i když tento zákaz není absolutní. K prolomení dochází ve VOS a KS. Dále pak ZOK přesně určuje pravidla vnesení jednotlivých nepeněžitých vkladů do společnosti.

Za zamyšlení určitě stojí skutečnost, proč nemohl být vklad poskytnut ve formě služby nebo práce bez ohledu na právní formu společnosti. Tento zákaz byl zakotven do naší právní úpravy na základě dnes již neúčinné Druhé směrnice. Ta se ovšem týkala pouze AS. Zákonodárce, zřejmě z důvodu jisté obezřetnosti, vztáhl tento zákaz na veškeré společnosti bez ohledu na jejich formu.²⁶ Současná právní úprava přináší prolomení tohoto striktního zákazu ve VOS a KS, kdy na základě ustanovení § 103 odst. 1 a ustanovení § 119 v kombinaci s ustanovením § 121 odst. 2 lze splnit vkladovou povinnost provedením nebo prováděním práce nebo poskytnutím nebo poskytováním služby. Zákonodárce měl pro tuto změnu hned několik důvodů. Za všechny lze uvést alespoň ručební povinnost společníků ve VOS a komplementářů v KS, ale zajisté také ztraktivnění málo využívaných forem společností.

²⁶ Podle mého názoru tak zákonodárce učinil s ohledem na větší právní jistotu třetích osob a lze tento obecný zákaz v ObchZ pochopit. Problematické je zajisté ocenit takovou práci či službu a navíc se tím předešlo případnému vytváření fiktivního základního kapitálu.

3.4.1 Nemovité věci

Za nemovité věci jsou podle ustanovení § 498 odst. 1 NOZ považovány *pozemky, podzemní stavby se samostatným účelovým určením (př. Pražské metro), věcná práva k pozemkům, práva, která za něj prohlásí zákon (práva stavby), věci, o kterých jiný právní předpis stanoví, že nejsou součástí pozemku a nelze je přenášet z místa na místo bez porušení jejich podstaty a bytové jednotky (§ 1159 NOZ).*²⁷ Do českého právního řádu je znovu zaveden institut práva stavby a ustanovení § 1242 NOZ ho označuje za nemovitou věc. Právo stavby je věcné právo umožňující na povrchu nebo pod povrchem cizího pozemku zřídit stavbu. Na tuto stavbu se poté vztahují ustanovení o nemovitých věcech. V ustanovení § 1252 NOZ je upravena možnost právo stavby převést nebo zatížit. Jedná se tedy o převoditelné právo, avšak jako u jiných nepeněžitých vkladů bude třeba tento statek ocenit. Podle současné úpravy tak bude možné vložit do společnosti i právo stavby, které z důvodu neexistence nemohlo být vneseno do společnosti za účinnosti ObčZ.

3.4.2 Movité věci

Podle nového pojetí se movitými věcmi dle ustanovení § 498 odst. 2 NOZ rozumí veškeré věci hmotné nebo nehmotné podstaty, které však nejsou věcmi nemovitými. Za movité věci tak nadále bude možno považovat obraz, pytel cementu, šperky, jak tomu bylo i podle úpravy obsažené v ObčZ, ale nově také soubor znalostí a dovedností (know-how), práva duševního vlastnictví, pohledávky, apod.

Nepeněžitým vkladem i nadále budou **hmotné movité věci** jako například automobil, stroj, počítač, šperky, atd., tedy statky, které v úpravě ObčZ splňovaly kritéria věci v právním slova smyslu.

Jedním z typických nepeněžitých vkladů je **obchodní závod** nebo jeho **pobočka**. Obchodní závod mění věcně i pojmově institut podniku užívaný v ObchZ. Hlavním důvodem pro změnu se stal požadavek EU, kdy právní řád společenství chápe podnik v jiných významech, než v jakém ho vymezoval ObchZ.²⁸ Ustanovení § 502 NOZ definuje závod jako *organizovaný soubor jmění, které podnikatel vytvořil a který z jeho vůle slouží k provozování jeho činnosti*. Má se za to, že obchodní závod tvoří vše, co zpravidla slouží k jeho provozu. Vše, co má sloužit k provozu bude třeba posuzovat podle toho, co je předmětem podnikání

²⁷ LAVICKÝ, Petr, POLIŠENSKÁ, Petra. *Judikatura k rekodifikaci. Věci v právním slova smyslu*. Praha: Wolters Kluwer, 2012, s. 20.

²⁸ ELIÁŠ, Karel a kol. *Nový občanský zákoník s aktualizovanou důvodovou zprávou*. Ostrava: Sagit, 2012, s. 232 – 233.

nebo činností obchodní korporace.²⁹ Podnik definovalo ustanovení § 5 ObchZ jako soubor hmotných (pozemky), jakož i osobních (zaměstnanci) a nehmotných složek podnikání (know-how). K podniku náležely věci, práva a jiné majetkové hodnoty, které patřily podnikateli a sloužily k provozování podniku nebo vzhledem ke své povaze měly tomuto účelu sloužit. Podle této úpravy byl podnik pojímán jako ucelený a organizovaný soubor hmotné, nehmotné a osobní složky podnikání. Stejnou charakteristiku si uchovává také podle úpravy v ZOK.³⁰

Jednota nepanovala ohledně podniku jako předmětu vkladu. Podle názoru P. Kuhna totiž při vložení podniku dle dikce ObchZ nepřecházely s podnikem dluhy.³¹ S podobným názorem se nemohu ztotožnit hned z několika důvodů. Podle mého názoru přecházely v minulosti s podnikem také pasiva, a pokud by závazky podniku přesáhly jeho aktiva, šlo by o nezpůsobilý předmět vkladu, jelikož by nešlo o aktivum, což je jedním z pojmových znaků, který musí vkladovaný předmět splnit. Ustanovení § 59 odst. 5 ObchZ zakotvilo pravidlo o přiměřeném užití ustanovení o smlouvě o prodeji podniku, pokud bude vkladem do společnosti podnik nebo jeho část. Smlouva o prodeji podniku byla upravena v ObchZ a podle ní na kupujícího přecházela všechna práva a závazky, na které se prodej vztahuje. Jde o právní úkon úplatný, stejně tak jako v případě vkladu do obchodní společnosti. Právě pro výše zmíněné důvody nesouhlasím s názorem P. Kuhna. Oporou pro mé tvrzení je i jedno z rozhodnutí NS,³² které potvrzuje přechod závazků podniku na nabyvatele. Současná právní úprava již předchází případným nesrovnalostem, když § 502 NOZ vymezila závod a vložila do něj pojem jmění, které zároveň v ustanovení § 495 NOZ definuje jako souhrn majetku osoby a jejích dluhů. Nadále tak nebude vznikat spor o to, jestli s podnikem přecházejí jen aktiva či také pasiva. Stále se bude ovšem nutně zabírat tím, jestli pasiva závodu nepřesahují jeho aktiva.

Vkladem může být také část závodu. Tou je dle § 503 NOZ *ta část závodu, která vykazuje hospodářskou a funkční samostatnost a o níž podnikatel rozhodl, že bude pobočkou. Pobočka, jež je zapsaná od OR, se označuje jako odštěpný závod.*

Dále se do obchodních korporací vkládá **pohledávka**. Ta je nehmotnou movitou věcí na základě ustanovení § 496 odst. 2 a 498 odst. 2 NOZ. Možnost vložit do společnosti pohledávku³³ upravoval výslovně ObchZ. Pokud byla předmětem vkladu, musela o ní být

²⁹ LOCHMANOVÁ, Ludmila. In BĚLOHLÁVEK, J. Alexander (ed). *Komentář k ...*, s. 142.

³⁰ Tamtéž.

³¹ KUHN, Petr. In ŠTENGLOVÁ, Ivana (ed). *Zákon o ...*, s. 37.

³² Blíže Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. března 2003, sp. zn. 29 Odo 717/2002

³³ Pohledávka je pojmem závazkového práva. Znamená určité subjektivní právo věřitele, které se v rámci závazkových právních vztahů nachází ve dvojici ve dvojici se subjektivní povinností, tj. dluhem dlužníka, a spolu vytváří obsah závazkového vztahu.

uzavřena smlouva, avšak nebyl stanoven požadavek písemné formy. Stejně tak je umožněno vložit pohledávku do společnosti dle ustanovení § 21 odst. 2 ZOK, zákonodárce normuje pro tento postup přiměřeně použití ustanovení NOZ o postoupení pohledávky. Opět není vyžadována písemná forma, ale lze jí s ohledem na větší právní jistotu doporučit. V ZOK zůstala zachována úprava z ObchZ týkající se otázky pohledávky, kterou má za společností společník. S pohledávkou nabývá postupník, tedy ten co pohledávku nabyt, i příslušenství pohledávky a práva s ní spojená. Za příslušenství pohledávky označuje NOZ úroky, úroky z prodlení a náklady spojené s jejím uplatněním. Jestliže se odkazuje na přiměřené užití postoupení pohledávky podle NOZ, je třeba si uvědomit, že postupitel ručí v případě úplatného postoupení pohledávky za její dobytost, ale to neplatí, pokud postupník věděl, že jde o pohledávku budoucí, nejistou nebo nedobytnou. K tomuto ustanovení najdeme v ZOK speciální úpravu. V případě, že pohledávka bude oceněna, normuje ustanovení § 21 odst. 2 ZOK ručební povinnost vkladatele pouze do výše jejího ocenění, což bude podle mého soudu hojně užívané pravidlo pro splnění vkladové povinnosti v případě plnění vůči SRO a AS, kde dochází k povinnému ocenění nepeněžitěho vkladu prostřednictvím nezávislého znalce. Věcně se současná úprava ohledně toho, zda lze za předmět vkladu užít pohledávku vůči společnosti, neliší od té předchozí. Tato možnost připuštěna není, nicméně je následně umožněno započíst pohledávku za zákonem stanovených podmínek na peněžitý vklad či emisní ážio.³⁴

Předmětem vkladu může být také **obchodní tajemství**. Jeho přesnou definici podává ustanovení § 504 NOZ - obchodní tajemství tvoří *konkurenčně významné, určitelné, ocenitelné a v příslušných kruzích běžně nedostupné skutečnosti, které souvisejí se závodem a jejichž vlastník zajišťuje ve svém zájmu odpovídajícím způsobem jejich utajení*. Především právní úprava nezakotvovala obchodní tajemství v ObčZ, ale v ObchZ. I tak se z velké části navazuje na ustanovení ObchZ, NOZ rozsah obchodního tajemství v určitých ohledech rozšiřuje. Z povahy obchodního tajemství plyne, že s ním jeho vlastník může nakládat podle své vůle.³⁵ Bude tedy možné poskytnout obchodní tajemství jako předmět vkladu, navíc v danou chvíli zajisté půjde o aktivum, alespoň tedy do okamžiku, než se nestane obecně známou skutečností a bude odtajněno.

Předmětem nepeněžitěho vkladu může být také **know-how**. Ani předchozí ani současná úprava tento pojem nevymezuje, avšak interpretaci nabízí jak judikatura, tak právní nauka. Jedno z vymezení zní takto: „*Know-how znamená konkrétní aplikaci znalostí a zkušeností*

³⁴ ŠTENGLOVÁ, Ivana. In ŠTENGLOVÁ, Ivana (ed). *Zákon o ...*, s. 58.

³⁵ ELIÁŠ, Karel a kol. *Nový občanský ...*, s. 235.

vyústující bud' v nové, nebo racionálnější a efektivnější řešení určitého problému, než jaké uživateli bylo dosud známo.“³⁶ Podle rozhodnutí VS v Praze se za know-how zpravidla považují „výrobně technické, organizační, obchodní a jiné poznatky, které umožňují vytvořit takový výsledný produkt, který by bez nich být vytvořen nemohl, a které jsou v daném okamžiku a místě výjimečné.“³⁷ Know-how je podle některých autorů součástí obchodního tajemství, avšak s tímto názorem nesouhlasím a zastávám názor převládající, jenž oba instituty odděluje.³⁸ Rozdíl mezi know-how a obchodním tajemstvím lze spatřit zejména ve vlastníkovi tohoto institutu. Zatímco obchodní tajemství může být majetkem osoby, ať již fyzické či právnické, která podniká, know-how může vlastnit i osoba, která není podnikatelem.^{39/40} Znamená to tedy, že instituty obchodního tajemství a know-how mohou existovat každý samostatně. Podle původní právní úpravy šlo o předmět občanskoprávních vztahů, nehmotný statek sui generis, v pojetí NOZ spadá pod široké pojetí věci. Nadále se však nic nemění na možnosti vnesení know-how jako nepeněžitého vkladu do společnosti.

Do společnosti bude možno vložit také **patent**. Podle zákona č. 527/1990 Sb., o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích, ve znění pozdějších předpisů, může majitel patentu převést patent písemnou smlouvou na jiného. Převoditelný je patent, nikoliv právo původce vynálezu. Podobně je tomu u průmyslových vzorů a zlepšovacích návrhů. I ty mohou být předmětem vkladu.⁴¹

Za vklad do společnosti bude moci užít také **ochrannou známku**. Zákon č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách, ve znění pozdějších předpisů, stanoví v ustanovení § 15 možnost převodu ochranné známky, vkladatel tedy může svou vkladovou povinnost splnit i tímto statkem.

Do společnosti lze vložit také **cenný papír**. Nově byla do právního řádu zavedena zákonná definice tohoto statku. Ustanovení § 514 NOZ vymezuje cenný papír jako *listinu, se kterou je právo spojeno takovým způsobem, že jej po vydání cenného papíru nelze bez této listiny uplatnit ani převést*. Z tohoto ustanovení lze vyvodit dvě základní vlastnosti cenného papíru jako věci, a sice:

- spojení soukromého práva s listinou,

³⁶ FALDYNA, František a kol. *Obchodní právo – MERITUM*. 2. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2010, s. 61.

³⁷ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 2. listopadu 2005, sp. zn. 7 Cmo 209/2005-44.

³⁸ Shodně LISSE, Luděk. Know-how v českém právním řádu. *Právní rozhledy*, 2003, č. 10, s. 504.

³⁹ Vymezení pojmu podnikatel dříve upravovalo ustanovení § 2 odst. 2 ObchZ, po rekodifikaci najdeme vymezení v § 420 NOZ.

⁴⁰ LISSE, Luděk. Know-how v českém právním řádu. *Právní rozhledy*, 2003, č. 10, s. 504.

⁴¹ ELIÁŠ, Karel. Vklady do obchodních společností. *Právník*, 1994, č. 5, s. 405.

- nutnost předložení listiny při uplatnění tohoto práva a při jeho převodu.⁴²

Z výše zmíněného vyplývá oprávnění cenný papír převést a zároveň tedy možnost poskytnout cenný papír jako předmět vkladu. V minulosti byla problematickou hospodářská využitelnost cenného papíru vzhledem k činnosti společnosti, kterou nemusely některé cenné papíry splňovat, v současné úpravě již tento limit nebude třeba posuzovat.

Do společnosti bude možno vkládat další hodnoty jako třeba **obchodní podíl, věcné břemena, spoluvlastnický podíl atd.**

Úvahu lze rozvést nad otázkou, zda lze vložit část vkladu ve formě peněžitého a část ve formě nepeněžitého vkladu. Literatura takový vklad označuje za tzv. **smíšený**.⁴³ Úprava v ObchZ výslovně nestanovila povinnost poskytnout vklad jen jedním z výše zmíněných způsobů a na stejných základech je vystavěna také úprava v ZOK. V podstatě je tedy možné splnit vklad částečně peněžítým (např. 100 000 Kč) a částečně vložím nepeněžitého vkladu (např. automobil oceněný na 100 000 Kč).

3.5 Způsob ocenění vkladu a postavení znalce

Vklad musí být před vložím do společnosti oceněn. U peněžítých vkladů s oceněním problém není, protože jeho rozsah je dán přímo jeho nominální hodnotou. To neplatí u vkladů nepeněžítých, kde se hodnota zjišťuje přece jen o poznání složitěji. Významné je ocenění nepeněžitého vkladu zejména u kapitálových společností. V případě chybějícího ocenění by mohlo docházet k nadhodnocení či podhodnocení vkladu a s tím spojené chybné stanovení výše základního kapitálu, což je jev nežádoucí. Jinak tomu je u společností s neomezeně ručícími společníky, kdy otázka nadhodnocení a podhodnocení není tak palčivá právě z důvodu způsobu ručení za závazky společnosti. Pokud by byl vklad podhodnocen, má společnost k dispozici větší majetek než jaký deklaruje základní kapitál a tato skutečnost neohrožuje činnost společnosti. Situace se ovšem diametrálně mění v případě nadhodnocení vkladu. V takovém případě vznikne fiktivní základní kapitál, což zcela jistě ohrozí právní jistotu třetích osob a v určitých případech také činnost společnosti. Z výše zmíněných důvodů musí být stanovena pravidla pro to, co vše může být nepeněžítým vkladem a zároveň způsob ocenění majetku takto vkládaného do společnosti.⁴⁴

Úprava ocenění nepeněžitého vkladu v ObchZ prošla poměrně dlouhým legislativním vývojem. Nakonec ObchZ stanovil jisté požadavky na nepeněžítý vklad. Muselo jít o majetek,

⁴² KOTÁSEK, Josef. Cenný papír v § 514 NObčZ – správná definice v nesprávném kontextu? *Obchodněprávní revue*, 2013, č. 9. s 265.

⁴³ ELIÁŠ, Karel a kol. *Kurs obchodního ...*, s. 29.

⁴⁴ Tamtéž, s. 23

jehož hospodářská hodnota byla zjiřitelná, který mohla společnost hospodářsky využít k předmětu podnikání, musel být splacen před zápisem výše základního kapitálu do OR (při procesu zvyšování před podáním návrhu na zápis) a hodnota nepeněžitěho vkladu musela být uvedena ve společenské smlouvě, zakladatelské listině či zakladatelské smlouvě nebo rozhodnutím valné hromady. Právní úprava v ZOK upustila od požadavku hospodářské využitelnosti pro činnost společnosti, další zmíněné podmínky však musí nepeněžitý vklad splňovat i nadále.

Jednou z podmínek je zjištění hospodářské hodnoty. Způsob určení hodnoty vkladu se liší podle formy obchodní společnosti, do které je nepeněžitý vklad vnášen. U VOS a KS je hodnota vkladu stanovena smluvně, což umožňuje neomezená ručební povinnost společníků. Jiná situace je u SRO a AS, kdy je hodnota věci stanovena na základě posudku znalce. Takto byla koncipována úprava v ObchZ a ZOK změny nepřináší. Ustanovení § 59 odst. 3 ObchZ normovalo povinnost určit hodnotu vkladu do AS a SRO na základě **posudku znalce**, nezávislého na společnosti a jmenovaného za tímto účelem soudem. Z povahy věci vyplývá, že šlo o řízení zahajované pouze na návrh, jež podal zakladatel, budoucí zakladatel nebo společnost (dále jen „navrhovatel“). Soud nebyl vázán návrhem na určení osoby znalce. Na otázku, koho lze jmenovat za znalce, odpovídá zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů. Podle ustanovení § 2 ZZT mohou činnost znaleckou vykonávat pouze **znalci** a tlumočníci zapsaní do seznamu znalců a tlumočníků, osoba nezapsaná v tomto seznamu pouze za zákonem stanovených podmínek podle ustanovení § 24 ZZT. Téměř ve všech případech týkajících se nepeněžitěho vkladu bude možno v seznamu vhodnou osobu nalézt. K případu jmenování osoby, která není zapsaná v seznamu, bude docházet jen minimálně. *Čistě hypoteticky si lze daný příklad představit u nepeněžitěho vkladu naprosto specifického. Mohl by jím být například vklad meteoritu do obchodní společnosti.*

K rozhodnutí o určení osoby znalce zákon stanovil pro soud patnáctidenní lhůtu. Odměnu znalce platila společnost a určila se dohodou. Pokud by nastala situace, kdy společnost z nějakého důvodu nevznikne, ke splnění povinnosti odměny vůči znalci jsou vázaní společně a nerozdílně zakladatelé. Jelikož byl znalec jmenován na základě rozhodnutí soudu, bez toho, aby ke jmenování musel dát souhlas, a nebyla tedy předem stanovena výše jeho odměny, mohla celkem logicky nastat situace, kdy se společnost se znalcem na výši odměny neshodla. Zákon na podobnou situaci pamatoval a v tomto případě dával možnost společnosti, zakladatelům (v případě, že společnost nevznikne) a znalci podat návrh na určení výše

odměny příslušným soudem. Příslušný v této otázce byl soud, který znalce k určení hodnoty nepeněžitého vkladu jmenoval.

V ustanovení § 59 odst. 4 ObchZ stanovil minimální obsahové náležitosti, které musí znalecký posudek obsahovat, a to popis nepeněžitého vkladu, použité způsoby jeho ocenění a údaj o tom, zda hodnota nepeněžitého vkladu, ke které vedou použité způsoby ocenění, odpovídá alespoň úhrnnému emisnímu kursu akcií, které mají být vydány jako protiplnění za tento nepeněžitý vklad, nebo částce, která se má započítávat na vklad do základního kapitálu společnosti s ručením omezeným a částku, kterou se nepeněžitý vklad oceňuje.

V současné právní úpravě dochází k určitým změnám. Vhodné je předestřít, že ZOK používá pojem oceňování ve dvou významech. V prvním případě jako cenovou informaci (§ 21 odst. 1 ZOK), ve druhém jako postup ke zjištění cenové informace neboli tzv. částku ocenění (§ 250 odst. 3 písm. c).⁴⁵ Ocenění nepeněžitého vkladu ve smyslu cenové informace lze podle ustanovení § 492 NOZ chápat jako hodnotu věci vyjádřenou v penězích. Tato hodnota je potom cenou věci, která se stanoví jako **cena obvyklá**, ledaže je ujednáno nebo zákonem stanoveno něco jiného. Cenou obvyklou se podle zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, rozumí *cena, která by byla dosažena při prodeji stejného, případně obdobného majetku nebo při poskytování stejné nebo obdobné služby v obvyklém obchodním styku v tuzemsku ke dni ocenění*. Toto výslovné stanovení způsobu ocenění a ceny obvyklé při účinnosti předchozí úpravy zakotveno nebylo. Poté tedy nebylo úplně jasné, jaký způsob ocenění majetku má znalec použít. Nabízelo se mu stanovení ceny obvyklé a ceny administrativní.

Osobně se přikláním k výslovnému stanovení způsobu ocenění a jako oporu této teze uvádím příklad. Ocenění nepeněžitého vkladu vkladatele prováděl v minulosti nezávislý znalec jmenovaný soudem. Bylo tak pouze na něm, jaký způsob ocenění vkladu zvolí. *Vkladatel se rozhodl vložit do společnosti pozemek v centru Prahy, znalec k ocenění použil cenu administrativní, která dostatečně nereflektuje hodnotu takového pozemku spočívající právě v jeho poloze. Výsledná částka, na kterou nepeněžitý vklad ocenil, pak byla výrazně nižší než cena obvyklá.* Stanovení hodnoty majetku na základě ceny obvyklé lépe odráží skutečnou situaci a lze se k ní podle mého názoru přiklonit jako ke správnému řešení. Samozřejmě lze namítat, že ani tento způsob není ideální, podmínky pro stanovení ceny nepeněžitého vkladu, např. nemovitosti, mohou být úplně jiné v okamžiku, kdy se splnění

⁴⁵ KUHN, Petr. In ŠTENGLOVÁ, Ivana (ed). *Zákon o ...*, s. 50.

svých závazků domáhá věřitel společnosti, než jaké byly při vkladu do společnosti. I přes toto úskalí odráží lépe hodnotu vkladu než cena administrativní.

Stejně jako v předchozí úpravě nezakotvuje ZOK povinnost ocenění nepeněžitýho vkladu znalcem v případě splnění vkladové povinnosti do VOS a KS. Pokud bude takové nepeněžitý plnění společnosti poskytováno, bude tato částka stanovena při sjednání nebo změně společenské smlouvy. Samozřejmě i zde mají společníci možnost nechat cenu nepeněžitýho vkladu stanovit na základě posudku znalce, avšak poté musí nést náklady spojené s jeho činností.

Nejvýznamnější změna týkající se oceňování nepeněžitých vkladů nastala ve **způsobu jmenování osoby znalce**. Nadále musí nepeněžitý vklad do SRO a AS ocenit znalec na základě znaleckého posudku, avšak ZOK upouští pro SRO (§ 143) i AS (§ 251) od požadavku jmenování znalce soudem. Do budoucna budou znalce vybírat v SRO při založení společnosti zakladatelé, při zvyšování základního kapitálu nepeněžitým vkladem jednatel, v případě AS při zakládání společnosti zakladatelé, při zvyšování základního kapitálu nepeněžitým vkladem představenstvo. Důvodem pro změnu procesu jmenování znalce je zajisté zjednodušení a urychlení procesu zakládání společností, dále také menší finanční náročnost z důvodu odpadnutí povinnosti platit soudní poplatek.

Pro určení osoby znalce se nadále užije seznam znalců. Ač by mohlo jmenování znalce samotnou společností na místo soudu svádět k úvaze o nestrannosti a nezaujatosti této osoby, musí zvolený znalec postupovat tak, aby výsledný znalecký posudek byl objektivní.⁴⁶ Požadavek objektivnosti znaleckého posudku normuje přímo ZOK v ustanovení § 10, když po znalci vyžaduje nezávislost a nestrannost. Předchozí právní úprava v ObchZ takové pravidlo neobsahovala, leč se tyto povinnosti dovozovaly již ze skládaného znaleckého slibu, avšak zákonodárce chce zřejmě tuto povinnost zdůraznit i s ohledem na změnu ve způsobu jmenování znalce.

Současná úprava v ZOK stanoví povinnost SRO i AS vyplatit znalci vedle odměny za zpracování posudku také náhradu za účelně vynaložené náklady spojené s vypracováním znaleckého posudku. Výše odměny se podle ZOK i ObchZ stanoví dohodou obou stran, avšak nově zákonodárce do ZOK vložil povinnost společnosti nahradit znalci vynaložené náklady, což ObchZ neupravoval. Bylo tak otázkou dohody mezi společností a znalcem, zda nahradí i náklady nebo pouze odměnu. Jen pro doplnění je vhodné uvést, že nepřipadá v úvahu stanovit

⁴⁶ HEJDA, Jan. In HEJDA, Jan (ed). Zákon o obchodních korporacích. Výklad jednotlivých ustanovení včetně návaznosti na české a evropské předpisy. Praha: Linde, 2013, s. 193 - 194.

výši odměny vyhláškou Ministerstva spravedlnosti č. 37/1967 Sb., kterou se provádí ZZT. Lze si však představit, že si určení odměny tímto způsobem konsenzuálně ujednájí obě strany.

Pokud jsem se zabýval otázkou jmenování znalce, není od věci zmínit možnosti jeho odvolání. Ustanovení § 59 odst. 3 ObchZ umožňovalo společnosti podat k soudu návrh na odvolání znalce, pokud závažným způsobem porušuje své povinnosti. Mohlo se tedy zdát, že existoval pouze jeden důvod pro odvolání, ale nebylo tomu tak. Další skutečnosti rozhodné pro odvolání vyplývaly z poměrů osoby znalce jako např. dlouhodobá nemoc či omezení způsobilosti k právním úkonům, která znemožnila osobě vykonávat znalecké úkony, atd. Žádné podobné ustanovení ZOK neobsahuje, což je logické z hlediska způsobu jmenování osoby znalce. Toho bude moci podle mého soudu odvolat přímo společnost.

Znalecký posudek v případě vkladu do SRO podle úpravy ZOK musí obsahovat alespoň popis nepeněžitýho vkladu, použité metody nebo metodu ocenění, dále částku, na kterou se nepeněžitý vklad oceňuje a také odůvodnění, jak znalec k tomu ocenění došel. Ze stanovených požadavků je zajímavá úvaha nad použitím metod ocenění. Předchozí úprava v ObchZ předpokládala použití několika metod, aby došlo k objektivnímu zjištění hodnoty předmětu soukromoprávních vztahů, ZOK ovšem umožňuje ohledně vkladu do SRO užití pouze jedné metody a nadále tak bude možno předkládat posudky pouze s jednou metodou ocenění, čímž dochází k dalšímu zjednodušení a zlevnění procesu ocenění nepeněžitýho vkladu.⁴⁷

Podobná pravidla pro znalecký posudek jako v případě SRO stanovuje ZOK pro AS. Posudek musí obsahovat alespoň popis nepeněžitýho vkladu, použité způsoby jeho ocenění a údaj o tom, zda cena nepeněžitýho vkladu získaná použitými způsoby odpovídá alespoň úhrnnému emisnímu kurzu akcií, které mají být společností vydány jako protiplnění za tento nepeněžitý vklad, a částku, na kterou se nepeněžitý vklad oceňuje. Zatímco pro SRO postačí pouze jedna metoda, pro posudek v případě AS zakotvil zákonodárce množné číslo, z čehož vyplývá užití minimálně dvou metod. Zákonodárce tím vyhověl požadavkům směrnice 2012/30/EU, která k 1. 1. 2013 nahradila Druhou směrnicí a stejně jako ona se dotýká pouze úpravy AS. Problém podle mého soudu nastane v okamžiku, kdy by byl do AS vnášen nepeněžitý vklad, pro nějž neexistuje více vhodných metod ocenění než jedna jediná. Pokud by měl být takový předmět vložen a existoval by pouze jeden vhodný způsob metody ocenění,

⁴⁷ ZIMMERMANNOVÁ, Dita. K některým náležitostem znaleckého posudku vyžadovaným podle obchodního zákoníku v porovnání s novou právní úpravou obsaženou v zákoně o obchodních korporacích. [online]. epravo.cz, 14. listopadu 2013, [cit. 15. února 2014]. Dostupné na <http://www.epravo.cz/top/clanky/k-nekterym-nalezitostem-znaleckeho-posudku-vyzadovanym-podle-obchodniho-zakoniku-v-porovnani-s-novou-pravni-upravou-obsazenou-v-zakone-o-obchodnich-korporacich-92805.html>.

šlo by o statek z hlediska AS neocenitelný a tudíž nezpůsobilý jako předmět vkladu do této formy obchodní společnosti, ač například do SRO by vkladován být bez problémů mohl. Takovými statky mohou být podle názoru znalce Ing. Bohumila Bartůňka know-how či umělecké dílo. S touto otázkou se podle mého bude muset zákonodárce do budoucna vypořádat, zároveň se přikláním k názoru, že neexistuje-li více způsobů, postačí jedna metoda ocenění pro ocenění nepeněžitých vkladů do AS, ač zákon požaduje způsoby minimálně dva.⁴⁸

Současná úprava převzala povinnost pro AS i SRO nepřekročit cenu stanovenou znalcem. Předchází se tak tvorbě fiktivního základního kapitálu. Proti zákonu tak nebude stanovení hodnoty nepeněžitých vkladů nižší, než jakou stanovil znalec ve svém posudku.

V ObchZ byly stanoveny určité výjimky, pro které není třeba určit hodnotu nepeněžitých vkladů posudkem znalce. Ustanovení § 59a ObchZ bylo do zákona vtěleno zákonem č. 215/2009 Sb., „a to zejména v důsledku novelizace Druhé směrnice směrnicí 2006/68/ES, která značně zmírnila dosud platná pravidla pro oceňování nepeněžitých vkladů do akciových společností v tom směru, že za situace, kdy lze spolehlivě zjistit hodnotu nepeněžitých vkladů jinak, než posudkem znalce, umožnila – za stanovených podmínek – nahradit znalecké ocenění jiným způsobem ocenění.“⁴⁹ V českém právu se úprava týkala nejen AS, ale i SRO. Na tuto úpravu věcně navazuje ZOK, který rozděluje věci, které nepodléhají povinnému posudku, stejně jako ObchZ, do dvou skupin, a to na:

- **investiční cenné papíry a nástroje peněžního trhu** podle zákona č. 265/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů,
- „**jiný**“ majetek.⁵⁰

Obě tyto skupiny však musí být posudkem znalce oceněny, pokud jsou do společnosti vnášeny při vzniku společnosti. Upuštění od této povinnosti přichází na řadu až v okamžiku zvyšování základního kapitálu. Výjimku z povinnosti ocenění znalcem zakotvuje ZOK v rámci úpravy zvyšování základního kapitálu u AS, obdobné užití ustanovení na SRO normuje v ustanovení § 143 odst. 4 ZOK.

První skupinu vkladů, která nemusí být za určitých podmínek oceněna posudkem znalce, tvoří investiční papíry a nástroje peněžního trhu. **Investičními cennými papíry** se rozumí

⁴⁸ ŠTENGLOVÁ, Ivana. In ŠTENGLOVÁ, Ivana (ed). *Zákon o ...*, s. 438.

⁴⁹ ŠTENGLOVÁ, Ivana. In Štenglová, Ivana (ed). *Obchodní zákoník. Komentář. 13. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 238.

⁵⁰ ŠUK, Petr. In ŠTENGLOVÁ, Ivana (ed). *Zákon o ...*, s. 729

cenné papíry, které jsou obchodovatelné na kapitálovém trhu, zejména akcie nebo obdobné cenné papíry představující podíl na společnosti nebo jiné právnické osobě, dluhopisy nebo obdobné cenné papíry představující právo na splacení dlužné částky, cenné papíry nahrazující uvedené cenné papíry či opravňující k jejich nabytí nebo zcizení, případně cenné papíry, ze kterých vyplývá právo na vypořádání v penězích a jejichž hodnota je určena hodnotou investičních cenných papírů, měnových kurzů, úrokových sazeb, úrokových výnosů, komodit nebo finančních indexů či jiných kvantitativně vyjádřených ukazatelů. Vedle investičních papírů patří do této skupiny **nástroje peněžního trhu**. Těmi se rozumí nástroje, se kterými se obvykle obchoduje na peněžním trhu, a které mají hodnotu, jež lze kdykoliv přesně určit např. depozitní certifikáty.⁵¹ Pro užití této výjimky z povinnosti ocenit nepeněžitý vklad posudkem znalcem je třeba rozhodnutí představenstva. Při určení ceny se poté použije vážený průměr z cen, za které byly uskutečněny obchody tímto cenným papírem nebo nástrojem na jednom nebo více evropských regulovaných trzích⁵² v době 6 měsíců před vnesením vkladu. V jednom ze svých rozhodnutí stanovil NS, že za výše zmíněné obchody lze považovat ty, které byly na takovém trhu anonymními a kdy se cena nestanovila dohodou stran.⁵³ Zkoumat se budou obchody uskutečněné šest měsíců před vkladem.

Druhou skupinu věcí tvoří **jiný majetek**. Tím je třeba rozumět majetek odlišný od statků zmíněných v první skupině. Znovu se samozřejmě nabízí možnost ocenit vklad na základě posudku znalce, avšak stejně jako je zmíněno výše, může představenstvo rozhodnout o jiném způsobu ocenění. Zákon nabízí hned dva, a to určením hodnoty majetku **jiným odborníkem** (§ 469 odst. 1 ZOK) nebo **cenou uvedenou v účetnictví upisovatele** (§ 469 odst. 2 ZOK). Jiným odborníkem bude osoba disponující znalostmi a dovednostmi potřebnými pro stanovení hodnoty majetku. Musí jít o osobu obecně uznávanou, zároveň ovšem nezávislou, která má povinnost k ocenění využít obecně uznávaných standardů a zásad oceňování. Co jsou obecně uznávané standardy a zásady oceňování, není v českém právním řádu definováno, a bude to tedy nepochybně věcí posouzení statutárního orgánu a případně i soudu. Zmínit lze v této souvislosti Mezinárodní oceňovací standardy IVSC (International Valuation Standards Committee) či Evropské oceňovací standardy TEGOVA (The European Group of Valuers'

⁵¹ Tamtéž, s. 729 – 731.

⁵² Podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/39/ES o trzích finančních nástrojů „mnohostranný systém, který provozuje nebo řídí organizátor trhu, a který sdružuje nebo umožňuje sdružování početných zájmů třetích osob na nákupu či prodeji finančních nástrojů, uvnitř systému a v souladu s pevně stanovenými pravidly, způsobem, jenž vede k uzavření smlouvy týkající se finančních nástrojů přijatých k obchodování podle jeho pravidel nebo systémů, a který má povolení a funguje pravidelně a v souladu s hlavou III“ této směrnice.

⁵³ Blíže Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. dubna 2001, sp. zn. 29 Odo 342/2001.

Association).⁵⁴ Určena musí být cena dle reálné hodnoty věci. *V praxi si za daného odborníka bude možno podle mého soudu představit renomovaný autoservis, který rozhodne o hodnotě automobilu vkládaného do společnosti za účelem zvýšení základního kapitálu.*

Stanovit cenu majetku lze také na základě ceny uvedené v účetnictví upisovatele. Opět půjde o reálnou hodnotu vykázanou v účetní závěrce za předchozí účetní období před valnou hromadou. Musí však být ověřena auditorem bez výhrad.

Zatímco u ustanovení § 468 ZOK není v době svolání valné hromady jasné, na jakou hodnotu bude nepeněžitý vklad oceněn, u oceňování „jiného majetku“ dle ustanovení § 469 ZOK už musí být v pozvánce na valnou hromadu uvedeno, o kolik má být základní kapitál společnosti zvýšen.

Ovšem i u zvyšování základního kapitálu existují případy, kdy musí být povinně k ocenění nepeněžitého vkladu přizván znalec. Jde o případy stanovené ustanovením § 470 ZOK, který normuje povinnost jmenovat znalce v případě, pokud by cena při vkladu investičního cenného papíru nebo nástroje peněžního trhu byla ovlivněna výjimečnými okolnostmi a v případě jiného majetku nastaly nové okolnosti, které by cenu majetku změnily. V takovém případě musí představenstvo jmenovat osobu ze seznamu znalců, a pokud tak neučiní, mají akcionáři právo domáhat se zapojení znalce a případně znalce pověřit sami (§471 odst. 1 ZOK). Musí jít o významnou změnu, pokud by šlo pouze o změnu drobnou, nemusel by být znalec jmenován. Pokud představenstvo znalce neurčí, mohou ho k tomu donutit akcionáři, avšak pouze v otázkách týkajících se jiného majetku dle ustanovení § 469 ZOK, nikoliv tedy ocenění majetku uvedeného v § 468 ZOK. Ti podají žádost na jmenování znalce a společnosti tím vznikne povinnost do 14 dnů žádosti vyhovět. Pokud se tak nestane, přiznává zákonodárce akcionáři či akcionářům právo určit znalce, nikoliv však každému, ale pouze tomu, příp. těm s kvalifikovaným podílem na upsaném základním kapitálu, tj. alespoň s 5 % upsaného základního kapitálu společnosti.

Pokud společnost zvyšuje základní kapitál nepeněžitým vkladem, jenž nebyl ohodnocen znalcem, ukládá ustanovení § 472 ZOK společnosti zvláštní publikační povinnost spočívající ve zveřejnění prohlášení a uložení prohlášení do sbírky listin.

Úprava ZOK věcně kopíruje úpravu obsaženou v ObchZ, přesto lze v současné úpravě nalézt jednu novinku spočívající v ustanovení § 471 odst. 3. Citovaná norma zakotvuje právo společnosti požadovat po akcionářích úhradu nákladů spojených s vypracováním znaleckého posudku, pokud je výsledek alespoň stejný jako původní ocenění, které deklarovala

⁵⁴ ŠUK, Petr. In ŠTENGLOVÁ, Ivana (ed). *Zákon o ...*, s. 731.

společnost. Z ustanovení vyplývá možnost společnosti požadovat tyto náklady, pokud je cena majetku podle určení znalce nejen nižší, ale i stejná. Není to ovšem opět bezvýjimečné. Akcionáři budou primárně povinni náklady spojené s vypracováním posudku společnosti nahradit, nicméně soud může této povinnosti akcionáře zprostit, pokud by nebylo spravedlivé toto plnění požadovat. *Podle mého názoru půjde o případ, kdy akcionáři nechají vyhotovit posudek na základě toho, že společnost rozhodnutím obecně uznávaného nezávislého odborníka určí hodnotu předmětné věci, ovšem nové okolnosti podle mínění akcionářů výrazně zvýší hodnotu a je třeba rozhodnutí znalce. Ten dá akcionářům za pravdu, avšak zjistí skutečnosti, které už existovaly v okamžiku stanovení výše ceny odborníkem, ten je však nevzal v potaz a zjištěná hodnota tedy nakonec vyšší nebude. Teoretickým příkladem je nemovitost, na které vyrostla stavba (např. studna) a společnost by tuto novou okolnost nevzala v potaz, poté by akcionáři z důvodu této skutečnosti požadovali jmenování znalce a pokud by ani poté společnost nevyhověla, určili by osobu znalce sami. Ten dal akcionářům ohledně zvýšení hodnoty pozemku díky stavbě studny za pravdu, avšak zároveň by zjistil například nestabilitu podloží a nebezpečí propadu stavby, čímž by hodnota pozemku klesla i se stavbou pod hodnotu určenou odborníkem bez stavby studny. V tomto případě by soud mohl upustit od povinnosti akcionářů nahradit náklady spojené s posudkem znalce společnosti.*

4 Vklad jako vkladová povinnost

Vklad jako vkladová povinnost, tedy **vklad v závazkovém slova smyslu**, je další z významů přisuzovaný pojmu vklad. Ten je tvořen obsahem závazkového právního vztahu vznikajícího mezi společníkem, případně budoucím společníkem na straně jedné a společností na straně druhé. Obě strany tohoto vkladového závazku mají určitá práva a povinnosti. Povinností společníka je poskytnout společnosti vklad, naopak společnost má právo požadovat předmět vkladu a zároveň povinnost tento vklad přijmout.⁵⁵ Tím je vklad základem pro vznik a existenci podílu společníka na společnosti. Zmíněná teze neplatí bez výjimky, nevztahuje se totiž na vznik podílu společníka ve VOS a komplementáře v KS, které ex lege nestíhá vkladová povinnost, nicméně i zde je možné vkladovou povinnost zakotvit společenskou smlouvou.

4.1 Vznik vkladové povinnosti

Vkladová povinnost může vzniknout ze závazků vyplývajících z právních skutečností:

- vedoucích k založení společnosti,
- vedoucích ke zvýšení základního kapitálu společnosti nebo
- vedoucích k rozšíření počtu společníků.⁵⁶

Existuje řada zavazovacích důvodů, vždy ovšem musí jít o určitý projev vůle, v kontextu nové právní úpravy o právní jednání. Toto právní jednání přichází v úvahu ve dvou okamžicích:

- a) vkladová povinnost vznikající v souvislosti se založením obchodní korporace,
- b) povinnost vkladatele, jež vznikne na základě zvýšení základního kapitálu.

Sub a) Vkladová povinnost vzniká v případě zakládání a vzniku obchodní společnosti, jak jsem již výše nastínil, ex lege ve SRO, AS a v KS v případě komanditisty. Tato povinnost je pak upravena zakladatelským právním jednáním, kterým je **společenská smlouva**.⁵⁷

Z dikce zákona sice plyne, že VOS obligatorně nemusí vytvářet základní kapitál a tudíž není určena zákonná vkladová povinnost společníka, ta tak nemusí vůbec vzniknout. Avšak zákonodárce na případnou vkladovou povinnost určenou společenskou smlouvou pro

⁵⁵ ELIÁŠ, Karel a kol. *Kurs obchodního ...*, s. 30.

⁵⁶ BĚLOHLÁVEK, J. Alexander. In BĚLOHLÁVEK, J. Alexander (ed). *Komentář k ...*, s. 131.

⁵⁷ Případně stanovy nebo zakladatelská listina.

společníka ve VOS pamatuje v ustanovení § 100 ZOK, protože povětšinou i ve VOS, jako ryze osobní společnosti, bývá základní kapitál vytvářen. Společenská smlouva poté určí způsob a rozsah vkladové povinnosti. Ta se však nezapisuje do OR.

Vkladovou povinnost určuje ZOK pro komanditistu v ustanovení § 121 podle kterého se opět způsob a výše vkladové povinnosti určí společenskou smlouvou. V úpravě KS není výslovně upravena vkladová povinnost komplementáře, avšak zákon v ustanovení § 119 ZOK odkazuje na přiměřené užití ustanovení o VOS. Z toho vyplývá možnost zakotvit vkladovou povinnost taktéž pro komplementáře, a to na základě společenské smlouvy. Zákonná povinnost vytvářet základní kapitál existuje u kapitálových společností. I v případě SRO vzniká při zakládání vkladová povinnost společníka na základě společenské smlouvy (§ 144 ZOK). Úprava AS doznala oproti ObchZ změny. Zatímco předchozí úprava stanovila zakládacím právním jednáním zakladatelskou smlouvu, popř. zakladatelskou listinu, ZOK toto právní jednání opouští a nahrazují ho tzv. **stanovy**.⁵⁸ Náležitosti stanov jsou upraveny v ustanovení § 250 a třetí odstavec citovaného ustanovení vymezuje vkladovou povinnost.

Sub b) Vkladová povinnost se pro osobu vkladatele zakládá také v případě procesu **zvyšování základního kapitálu**, který se věcně neliší v intencích předchozí a současné úpravy a vznikne jen na základě speciálních právních skutečností. Právním jednáním, které tuto povinnost určí ve VOS a KS, je dohoda společníků, popřípadě budoucích společníků, kteří se usnesou na zvýšení základního kapitálu a s tím spojenou změnou společenské smlouvy. V případě SRO připadá v úvahu prohlášení o zvýšení vkladu nebo prohlášení o převzetí vkladové povinnosti, které je v ZOK upraveno v ustanovení § 224. Více možností se nabízí u AS, a to vkladová povinnost na základě písemné smlouvy mezi akcionářem společnosti a jediným akcionářem předem určeným zájemcem (§ 479 ZOK), zápisem do listiny upisovatelů v případě veřejné nabídky akcií (§ 481 ZOK), dohodou všech akcionářů (§ 491 ZOK), úpisem akcií (§ 485) a v neposlední řadě také doručením žádosti o výměnu dluhopisů za akcie v případě podmíněného zvýšení základního kapitálu (§ 509).⁵⁹

4.2 Obsah vkladového závazku

Vkladový závazek musí mít ze své povahy určitý obsah, jenž je tvořen právy a povinnostmi subjektů tohoto závazku. Subjekty představuje společník (budoucí společník) na straně jedné a společnost na straně druhé. Obsah vkladové povinnosti vyplývá z ustanovení § 17 ZOK který stanoví, že *vkladatel splní vkladovou povinnost ve lhůtě a způsobem určeným*

⁵⁸ BĚLOHLÁVEK, J. Alexander. In BĚLOHLÁVEK, J. Alexander (ed). *Komentář k ...*, s. 1151.

⁵⁹ KUHN, Petr. In ŠTENGLOVÁ, Ivana (ed). *Zákon o ...*, s. 34.

tímto zákonem a společenskou smlouvou. Ač to není výslovně zákonem stanoveno, stejně jako tomu bylo v ObchZ,⁶⁰ vyplývá z citované normy právo společnosti vklad požadovat a zároveň povinnost řádně splacený vklad přijmout. Splacením vkladu přechází majetek na společnost a společník tímto okamžikem nabývá podíl na společnosti, nicméně nabytí nemůže být považováno za protiplnění poskytované společností.

Splněním vkladové povinnosti dochází k přetržení spojení mezi vkladatelem a jeho předmětem vkladu. Ten se stává řádným splněním majetkem společnosti a vkladatel, ani jeho právní nástupce, nemají právo na navrácení předmětu vkladu, a to během trvání korporace, ani po jejím zrušení.⁶¹ Toto pravidlo výslovně stanovuje v ustanovení § 16 ZOK,⁶² zatímco ObchZ na něj v obecných ustanoveních týkajících se obchodních společností nepamatoval. Nicméně to neznamená, že podobnou úpravu neobsahoval, avšak zakomponoval je samostatně pro jednotlivé obchodní společnosti.⁶³ Důvodem pro výslovné zakotvení pravidla do obecné úpravy společné pro všechny typy společnosti je posílení právní jistoty a postavení obchodní společnosti, která od vkladatele obdržela vklad, což lze jen kvitovat. Zákonodárce do ustanovení § 16 odst. 2 ZOK zakotvil nemožnost sjednání a vyplacení úroku z emisního kurzu.⁶⁴ Vlastnické právo okamžikem splnění přechází na obchodní společnost a stává se součástí základního kapitálu, a to i v případě, pokud tento jediný vklad tvoří celý základní kapitál společnosti. Jestliže vlastnické právo okamžikem vkladu zaniká a společnost mu neposkytuje protiplnění přímo za toto právní jednání, neznamená to, že by splnění vkladové povinnosti nemělo žádné následky v právní sféře společníka. Vklad je totiž rozhodující pro určení výše podílu společníka ve společnosti a od něho se tedy odvíjejí nejen povinnosti, ale zároveň i práva společníka. Tomu je tak garantováno:

- právo na podíl na zisku,
- právo na vypořádací podíl,
- právo na podíl na likvidačním zůstatku.⁶⁵

Za úvahu stojí, jestli je ustanovení § 16 odst. 1 ZOK kogentní normou, od které se lze odchýlit či nikoliv. Nová koncepce soukromoprávních úprav totiž upouští od taxativního výčtu kogentních norem, jak to v minulosti činil v ustanovení § 263 ObchZ. Tato koncepce

⁶⁰ ELIÁŠ, Karel a kol. *Kurs obchodního ...*, s. 32.

⁶¹ HEJDA Jan. In HEJDA, Jan (ed). *Zákon o ...*, s. 193 - 194.

⁶² Ustanovení § 16 odst. 1 ZOK: Po dobu trvání obchodní korporace ani po jejím zrušení nemá společník právo na navrácení předmětu vkladu.

⁶³ Blíže § 94 odst. 4, 123 odst. 3, 179 odst. 2. ObchZ.

⁶⁴ Emisním kurzem se rozumí součet hodnoty vkladu a emisního či vkladového ážia.

⁶⁵ LOCHMANOVÁ, Ludmila. In BĚLOHLÁVEK, J. Alexander (ed). *Komentář k ...*, s. 137.

rozdělovala odbornou veřejnost, měla řadu odpůrců i příznivců. Podle tvůrců nové koncepce však jde o: „*nepružné řešení, nedávající nauce a judikatuře žádný prostor*“.⁶⁶ V NOZ je pro určení kogentních pravidel rozhodující ustanovení § 1 odst. 2. Ten volí možnost odchýlit se od zákona, pokud to není vysloveně zakázáno. Dále pokud nedojde k porušení dobrých mravů, veřejného pořádku a práv týkajících se postavení osob.⁶⁷ Osobně s tímto pohledem plně nesouhlasím, mohou totiž vznikat četné obtíže s určením, která norma je kogentní povahy a která nikoliv, zejména v období, než bude k dispozici příslušná judikatura a to rozhodně nepřispívá k tolik požadované právní jistotě.

Zpátky ovšem k otázce, zda je ustanovení § 16 odst. 1 ZOK normou imperativní, či zda se od něj může společnost a společník odchýlit. Ze zákona jasně neplyne zákaz, avšak ani dispozitivnost dané normy, nicméně se domnívám, že v daném případě se bude jednat o normu kogentní. Následkem porušení zákonné dikce spočívající v odchýlení se od této normy nebude absolutní neplatnost právního jednání, ale pouze neplatnost relativní, zakotvená v ustanovení § 586 NOZ. Výše zmíněná pravidla platí po dobu trvání společnosti, pro které je určující ustanovení § 118 NOZ upravující právnickou osobu. Zmíněná norma přisuzuje korporaci právní osobnost od svého vzniku do svého zániku. Z toho vyplývá, že výše uvedené kogentní ustanovení nebrání tomu, aby si strany sjednaly případné navrácení vkladu v období mezi založením a vznikem společnosti a nikterak tak neporuší dikci zákona.⁶⁸

4.3 Zánik vkladové povinnosti

Vkladová povinnost společníka může zaniknout opět z různých právních skutečností:

- A) splněním vkladové povinnosti,
- B) jiným způsobem stanoveným zákonem, a to:
 - a. vyloučením společníka ze společnosti,
 - b. prohlášením obchodní korporace za neplatnou,
 - c. zánikem obchodní korporace bez právního nástupce,
 - d. změnou společenské smlouvy ve VOS a KS,
 - e. snížením základního kapitálu ve SRO a AS.

⁶⁶ ELIÁŠ, Karel a kol. *Občanské právo pro každého. Pohledem (nejen) tvůrců nového občanského zákoníku*. Praha: Wolters Kluwer, 2013, s. 28.

⁶⁷ MALIŠ, Daniel. *Kogentnost právních norem dle nového občanského zákoníku*[online]. epravo.cz, 31. prosince 2013, [cit. 26. února 2014]. Dostupné na <http://www.epravo.cz/top/clanky/kogentnost-pravnich-norem-dle-noveho-obcanskeho-zakoniku-93262.html>.

⁶⁸ KUHN, Petr. In ŠTENGLOVÁ, Ivana (ed). *Zákon o ...*, s. 46.

4.3.1 Zánik vkladové povinnosti splněním

Vkladová povinnost společníka bude nejčastěji zanikat **splněním**. Předchozí právní úprava v ustanovení § 60 ObchZ vyjadřovala splnění jako splacení, a to bez ohledu na to, zda šlo o vklad peněžitý či nepeněžitý. Obecné ustanovení ZOK upravuje pravidlo, že vkladatel splní vkladovou povinnost ve lhůtě a způsobem určeným zákonem a společenskou smlouvou. Je zde ovšem přece jen odchylka, nikoliv věcná, ale opět v jazykovém vyjádření. Pro splnění vkladové povinnosti poskytnutím nepeněžitého vkladu používá ZOK pojem vnesení, pro vklad peněžitý splacení. Nicméně bez ohledu na povahu předmětu vkladu se při plnění povinnosti plynoucí z tohoto závazku použijí ustanovení NOZ upravující způsob zániku závazku splněním. Ze zákona pak vyplývá povinnost⁶⁹ splnit dluh na svůj náklad a nebezpečí řádně a včas.

Splnění vkladové povinnosti má odlišný režim podle toho, zda je vklad splacen před vznikem společnosti nebo zda svůj závazek plní vkladatel již vůči existující společnosti a zároveň, zda jde o peněžité či nepeněžité plnění. Na této koncepci byl založen ObchZ a nic se nemění ani v případě ZOK.

Složitější případ splnění závazku nastává v situaci, kdy korporace ještě **nevznikla**. Obchodní společnost se totiž stává právnickou osobou až okamžikem zápisu do OR, tudíž až díky této právní skutečnosti nabývá právní osobnosti. Z uvedeného plyne, že do okamžiku vzniku na sebe nemůže korporace brát práva a zavazovat se k povinnostem, např. nabývat majetek.⁷⁰ Proto také zákonná úprava jak v ObchZ, tak v ZOK, odděluje okamžik splnění vkladové povinnosti, od okamžiku nabytí vlastnického práva v případě vnesení (splacení) vkladu do společnosti, která doposud nevznikla. Podle předchozí úpravy bylo ještě třeba rozlišovat nabytí vlastnického práva k věcem a jiným majetkovým hodnotám,⁷¹ avšak tato diferenciacie v současnosti, kdy každý vklad bude věcí v právním slova smyslu, pozbývá významu. Před vznikem společnosti musí být správou vnesených a splacených vkladů pověřena osoba k tomu určená. Tou bude správce vkladu pověřený ve společenské smlouvě, zakladatelské listině anebo ve stanovách.

Před vznikem společnosti bude vkladová povinnost řádně splněna v okamžiku předání předmětu vkladu budoucím společníkem správcem vkladu. Tímto okamžikem ovšem nepřechází

⁶⁹ Blíže ustanovení § 1908 NOZ.

⁷⁰ Ustanovení § 127 NOZ: Za právnickou osobu lze jednat jejím jménem již před jejím vznikem. Kdo takto jedná, je z tohoto jednání oprávněn a zavázán sám; jedná-li více osob, jsou oprávněny a zavázány společně a nerozdílně. Právnická osoba může účinky těchto jednání pro sebe do tří měsíců od svého vzniku převzít. V takovém případě platí, že je z těchto jednání oprávněna a zavázána od počátku. Převezme-li je, dá dalším zúčastněným najevo, že tak učinila.

⁷¹ ELIÁŠ, Karel a kol. *Kurs obchodního ...*, s. 33.

vlastnické právo na společnost. Výslovně tak stanovil ObchZ v ustanovení § 60 odst. 1, i ZOK v ustanovení § 25 odst. 1, kdy toto právo přechází na společnost až jejím vznikem. Obě právní úpravy navíc stanovily zvláštní pravidlo pro nabývání vlastnictví k předmětům zapisovaným do veřejných seznamů, kdy na prvním místě uvádějí nemovitost (§ 60 odst. 1 ObchZ, § 25 odst. 2 ZOK) a následně, byť přece jen mírně odlišně,⁷² také další statky zapisované do veřejných evidencí. *Těmi budou například námořní plavidla, a to na základě zákona č. 60/2000 Sb., o námořní plavbě.*⁷³ Vlastnické právo ke statkům evidovaným ve veřejném seznamu nenabývá společnost okamžikem vzniku společnosti, ale zápisem do daného veřejného seznamu na základě prohlášení podle ustanovení § 19 ZOK. Tato úprava byla přejata z ObchZ. Prohlášením je v tomto případě písemné prohlášení s úředně ověřeným podpisem. „*Prohlášení je jednostranným právním úkonem, jde o potvrzení již dříve vyjádřené vůle převést vlastnické právo na společnost.*“⁷⁴ Ač ObchZ i ZOK stanovily pro prohlášení pouze písemnou formu a úředně ověřený podpis, lze dovodit, že prohlášení musí mít náležitosti stanovené zákonem č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí,⁷⁵ aby na jeho základě bylo možno provést vklad do katastru nemovitostí. Přesto prohlášení bude muset podle mého soudu splňovat náležitosti stanovené na vkladovou listinu. Rozdílem ovšem bude nutnost přiložit už pouze jedno vyhotovení.

Způsob splnění vkladové povinnosti před vznikem společnosti upravuje ZOK podobně podrobně jako ObchZ. Pokud je nepeněžitým vkladem vneseným před vznikem společnosti nemovitost, splní vkladatel řádně svojí povinnost předáním nemovité věci a výše uvedeného prohlášení. Podpis prohlášení a předání nemovitosti je tedy okamžik splnění vkladové povinnosti, obě podmínky musí být splněny kumulativně, ač se o předání nemovitosti žádné podobné prohlášení neseписuje, ani ho není třeba dokládat jiným způsobem. Nutno opět zdůraznit, že se v tento okamžik stále nevzniklá společnost nestává vlastníkem nemovitosti, ale teprve držitelem vlastnického práva. Společnosti tak vlastnické právo nevznikne okamžikem jejího vzniku, ale právě až po jejím vzniku dostane možnost podat návrh na zápis vlastnického práva do katastru nemovitostí.⁷⁶ Nepřesné je podle mého soudu názor I. Štenglové, která uvádí, „*že při svém vzniku nabývá obchodní korporace vlastnického práva k nepeněžitému vkladu spočívajícímu v nemovitosti zapsané do katastru nemovitostí zápisem*

⁷² Srov. ustanovení § 60 odst. 1 ObchZ a ustanovení § 25 odst. 2 ZOK.

⁷³ HAMPEL, Petr. In BĚLOHLÁVEK, J. Alexander (ed). *Komentář k ...*, s. 185.

⁷⁴ PSUTKA, Jindřich. Vklad movitých a nemovitých věcí do obchodní společnosti v souvislosti s jejím vznikem podle § 59 a 60 ObchZ – několik občanskoprávních postřehů (1. část). *Obchodněprávní revue*. 2009, č. 11, s. 306–307.

⁷⁵ Za úpravy ObchZ zákona č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů.

⁷⁶ LOCHMANOVÁ, Ludmila. In BĚLOHLÁVEK, J. Alexander (ed). *Komentář k ...*, s. 155.

do katastru nemovitostí na základě písemného prohlášení podle § 19“.⁷⁷ Důvodová zpráva k novému KtZ uvádí, že účastníky by měly být pouze osoby, jejichž práv se řízení týká. V tomto případě stále nemá korporace právní osobnost, tudíž ani možnost účastnit se řízení a tedy ani podat návrh na vklad do katastru nemovitostí. Ta jí vzniká v plném rozsahu až okamžikem vzniku. Z výše uvedeného může vyplynout, že společnost nabude vlastnického práva ihned okamžikem vzniku společnosti bez dalšího, avšak teprve okamžikem vzniku dostane možnost podat návrh na vklad do katastru nemovitostí a vlastnické právo je pak přiznáno zpětně ke dni vzniku. Bez problému je pak nabývání vlastnického práva k nemovitosti, která nepodléhá zápisu do katastru nemovitostí. K takové nabyde společnost vlastnického práva na základě prohlášení podle § 19 ZOK dnem vzniku společnosti, tedy dnem zápisu do OR.

Případy vnesení movité věci před vznikem společnosti upravuje ustanovení § 20 ZOK, které svou úpravou v zásadě navazuje na dosavadní právní úpravu v ObchZ.⁷⁸ Je třeba na prvním místě uvést, že ZOK zohledňuje povahu nepeněžitého vkladu. Rozlišuje tak vnesení movitých a nemovitých věcí, pro které existuje úprava obecná. Speciálně pak zákon normuje pravidla pro vklad závodu či jeho části (§21 odst. 1 ZOK) a vklad pohledávky (§ 21 odst. 2 ZOK).⁷⁹ Pokud je nepeněžitým vkladem movitá věc, je předmět vkladu vnesen předáním věci správci vkladu. Tato norma je svou povahou dispozitivní, a tak může být společenskou smlouvou určeno jinak. Dispozitivnost se stane praktickou zejména v případech, kdy bude fakticky nemožné předat movitou věc správci vkladu. Strany tak místo předání uzavřou smlouvu, jejíž účinností bude vklad vnesen.⁸⁰ *Jako příklad lze uvést výrobní linku, ale např. i knihovnu velkých rozměrů vyrobenou na míru.* V ustanovení § 20 odst. 2 ZOK reaguje zákonodárce na případy, kdy není z povahy věci možné faktické předání movité věci. Taková situace nastane v okamžiku, kdy je předmětem vkladu například know-how, software, užívací právo k ochranné známce a další statky. V těchto případech splní vkladatel svou vkladovou povinnost odevzdáním datových nebo jiných nosičů, které zachycují předávanou věc a dokumentace, jež zachycuje povahu, obsah a jiné skutečnosti důležité pro možnost využití nepeněžitého vkladu. Zajímavá je rozhodně úvaha L. Lochmanové, která uvádí: „*Obdobně lze zvažovat předání práva, které OZ prohlašuje za nemovitou věc, tj. například právo stavby nebo právo k pozemkům.*“⁸¹ Zákonodárce zřejmě tímto směrem nemířil, což naznačuje i

⁷⁷ ŠTENGLOVÁ, Ivana. In ŠTENGLOVÁ, Ivana (ed). *Zákon o ...*, s. 55.

⁷⁸ Srov. § 60 ObchZ.

⁷⁹ LOCHMANOVÁ, Ludmila. In BĚLOHLÁVEK, J. Alexander (ed). *Komentář k ...*, s. 155 - 156.

⁸⁰ Tamtéž, s. 156.

⁸¹ Tamtéž.

důvodová zpráva,⁸² avšak i tato práva mohou být zachycena v listině, takže nespátřuji důvod, proč by nemohla být vkladová povinnost v případě těchto statků splněna právě tímto způsobem.

Stejně jako ObchZ vyčleňuje ZOK zvláštní úpravu splnění vkladové povinnosti **vnesením závodu nebo jeho části a vkladem pohledávky**. Závod nahrazuje předchozí institut podniku a zákonodárce pro jeho vnesení stanovil povinnost uzavřít smlouvu o vkladu závodu nebo jeho části. Dále však ZOK nenormuje zvláštní pravidla pro daný smluvní typ, naopak zakotvuje přiměřené užití ustanovení o koupi zboží, tedy ustanovení § 2079 a násl. NOZ. V těchto ustanoveních jde o tzv. obecnou úpravu vztahující se ke koupi zboží, proto se domnívám, že nejde o úplně šťastné řešení vzhledem k usnadnění orientace pro laickou veřejnost, která byla taktéž jedním z cílů rekodifikace. V NOZ totiž najdeme i ustanovení o koupi závodu (§ 2175 - § 2183 NOZ) a tudíž speciální úpravu k obecné úpravě o koupi zboží. Na splnění vkladové povinnosti vkladem závodu se tak primárně užijí tato ustanovení speciální a až v případě chybějící úpravy se zacílí na obecnou úpravu o koupi zboží. Ustanovení § 21 odst. 2 může být podle mého názoru zavádějící a mnohým může uniknout právě speciální úprava o koupi závodu v NOZ, což lze vyzorovat i v odborné literatuře, která v o podobném pravidlu mlčí a odkazuje pouze na úpravu obecnou.⁸³ Lze také konstatovat, že smlouva o vkladu nebude zvláštním smluvním typem, jak by se mohlo na první pohled zdát. Pro smlouvu není stanovena písemná forma, lze jí však pro větší právní jistotu doporučit. Výjimkou bude případ, kdy součástí obchodního závodu tvoří nemovitost zapisovaná do katastru nemovitostí. V takovém případě musí smlouva o vkladu obsahovat písemné prohlášení vkladatele s jeho úředně ověřeným podpisem,⁸⁴ z čehož jasně vyplývá požadavek písemné dohody v případě vkladu obchodního závodu, jehož součástí je nemovitost.

Stejně tak je koncipována úprava při vnesení pohledávky jako předmětu vkladu. Právním titulem pro nabytí pohledávky je smlouva o vkladu pohledávky, která však opět není zvláštním smluvním typem, ale použijí se na ní přiměřeně ustanovení NOZ o postoupení pohledávky.⁸⁵

Ustanovení § 22 ZOK upravuje, že *v ostatních případech je nepeněžitý vklad vnesen účinností smlouvy o vkladu mezi vkladatelem a správcem vkladu*. Důvod je prostý, zákon nikde nezakotvuje, co vše může být předmětem nepeněžitého vkladu a pokud se nejedná o

⁸² Blíže KUHN, Petr. In ŠTENGLOVÁ, Ivana (ed). *Zákon o ...*, s. 38.

⁸³ Např. HEJDA, Jan. In HEJDA, Jan (ed). *Zákon o ...*, s. 33.

⁸⁴ HÓTOVÁ, Renáta. In BĚLOHLÁVEK, J. Alexander (ed). *Komentář k ...*, s. 161.

⁸⁵ HEJDA, Jan. In HEJDA, Jan (ed). *Zákon o ...*, s. 193 - 194.

jeden z výše zmíněných nepeněžitých vkladů, které zákon výslovně uvádí, použije se jako právní titul pro vnesení smlouva o vkladu. Jde o právní jednání mezi vkladatelem na straně jedné a společností, vůči níž vkladatel svou vkladovou povinnost plní, na straně druhé. Je třeba dodat, že za společnost, která stále nevznikla, bude smlouvu uzavírat správce vkladu. Pro smlouvu o vkladu není stanovena písemná forma, byť se dá pro daný případ opět doporučit. Zákonodárce sám v ustanovení vymezil, že jde o **ostatní případy**, i z toho lze dovozovat minimální výskyt takových vnášených nepeněžitých vkladů, přesto nastat mohou. Literatura uvádí za příklad movitou věc uvedenou v bankovním sejfě, stavební stroje aktuálně využívané v zahraničí, apod.⁸⁶ *Dokáži si představit, že podobným způsobem bude vnášen např. roj včel.*

Zákonodárce v ZOK navazuje v ustanovení § 23 odst. 2 ZOK na úpravu obsaženou v ObchZ⁸⁷ a stanovuje povinnost vnést nepeněžitě vklady do kapitálové společnosti před jejím vznikem. Zatímco ZOK stanovuje tuto povinnost přímo pro kapitálové společnosti, předchozí úprava požadovala splacení před zápisem výše základního kapitálu do OR. Ač se jazykově úpravy liší, věcně rozdíl není. Toto pravidlo se v ZOK jasně vztahuje na nepeněžitě vklady vnášené do SRO a AS a stejně tomu taky bylo dle ObchZ, protože právě v těchto dvou formách byl základní kapitál zapisován do OR. Ač se základní kapitál vytváří povinně taktéž v případě komanditisty v KS a mohlo by se zdát, že tato povinnost stíhala taktéž tuto osobu, není tomu tak. Komanditista má povinnost splnit vkladovou povinnost ve výši a způsobem určeným ve společenské smlouvě. Povinnost vkladovat nepeněžitě plnění před vznikem SRO a AS je stanovena jako bezvýjimečná a nelze jí změnit, ani se jí zprostit společenskou smlouvou v případě SRO a stanovami u AS, nečiní tak navíc speciálně ani zákon v úpravě těchto forem společností.⁸⁸

Výše zmíněný výklad se dotýkal případů plnění vkladové povinnosti formou nepeněžitých plnění, ustanovení § 23 odst. 1 ZOK stanovuje pravidla také pro vklady peněžitě do kapitálových společností. Peněžitě vklady se splácí na zvláštní účet u banky nebo spořitelního či úvěrního družstva, který zřídí správce vkladu. Smlouvu o účtu upravuje NOZ a účet zřízený za tímto účelem není účtem platebním, ten by totiž nespadal pod režim úpravy NOZ, ale zákona o platebním styku.⁸⁹ Účet u banky zřizuje podle zákonné dikce správce vkladu, avšak je třeba rozlišovat, kdo bude v daném konkrétním případě touto osobou. Správce vkladu bude tuto smlouvu uzavírat v případě, že on sám bude spravovat peněžní prostředky poskytnuté

⁸⁶ LOCHMANOVÁ, Ludmila. In BĚLOHLÁVEK, J. Alexander (ed). *Komentář k ...*, s. 174.

⁸⁷ Srov. § 59 odst. 2 ObchZ.

⁸⁸ ŠTENGLOVÁ, Ivana. In Štenglová, Ivana (ed). *Obchodní zákoník...*, s. 230 - 231.

⁸⁹ LOCHMANOVÁ, Ludmila. In BĚLOHLÁVEK, J. Alexander (ed). *Komentář k ...*, s. 175.

jako vklad. V praxi však často nastane situace, kdy zakladatelé určí správcem vkladu banku. Poté tuto smlouvu nebude s bankou uzavírat správce vkladu, kterým je v daném případě banka, ale sami zakladatelé.⁹⁰ Lze si podle mého soudu v teoretické rovině představit i situaci, kdy bude smlouvu o účtu uzavírat banka v postavení správce vkladu, nikoliv však sama se sebou, ale s jinou bankou, u které bude zřizovat účet. Nicméně jde o málo pravděpodobnou možnost, navíc by docházelo k dalšímu zvyšování nákladů na založení společnosti.⁹¹

Peněžní prostředky poskytnuté za účelem vytvoření základního kapitálu musí banka podle ustanovení § 23 odst. 1 ZOK blokovat a neumožní s nimi nakládat dříve, než kapitálová společnost vznikne. Tuto povinnost stanovenou zákonem bude muset činit bez ohledu na to, zda v daném okamžiku vystupuje jako správce vkladu či pouze instituce, u které byl zřízen účet. Zákaz poskytnout prostředky však není bezvýjimečný. Banka má podle zákonné dikce umožnit s určitou částí prostředků nakládat v případě nutnosti úhrady zřizovacích výdajů nebo vrácení emisního kurzu zakladatelům. Ač ZOK umožňuje bance nakládat s prostředky, pokud jde o zřizovací výdaje, v praxi se tomu neděje. Banky dokonce vkládají tento zákaz do obchodních podmínek k běžným účtům.

Druhá zmíněná situace nastane v okamžiku, kdy společnost nevznikne. Vymezení zřizovacích výdajů není přímo v ZOK, ale lze je nalézt ve vyhlášce č. 500/2002 Sb. v ustanovení § 6 odst. 3 písm. a), a to jako souhrn výdajů vynaložených na založení účetní jednotky do okamžiku jejího vzniku. Vyhláška nepodává taxativní výčet zřizovacích výdajů, což jasně plyne z použití slova zejména, ale demonstrativně uvádí soudní a správní poplatky, výdaje na pracovní cesty, odměny za zprostředkování, poradenské služby a nájemné. Je třeba podotknout, že zmíněný zákaz se týká i splacených částí vkladů, kdy povinnost splnit určitou část stanoví přímo ZOK.

Fakt, že zákon vymezuje povinnost ustanovit správce vkladu a zřídit účet pro kapitálové společnosti, neznamena, že podobná situace nemůže nastat v případě osobních společností. Určení osoby správce vkladu bude přicházet v úvahu zejména v případech, kdy společenská smlouva stanoví splnění vkladové povinnosti v plném rozsahu či pouze její části před vznikem společnosti. „Ustanovení § 23 odst. 1 se pak použije obdobně především pro KS a obligatorní vklady komanditistů.“⁹²

Za zamyšlení rozhodně stojí, zda by bylo možné nakládat s peněžními prostředky v případě, že je společenskou smlouvou ve VOS, příp. KS stanovena povinnost splatit

⁹⁰ Tamtéž.

⁹¹ BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava. K některým stále sporným otázkám k založení a vzniku obchodních společností. *Bulletin advokacie*, 2005, č. 5, s. 8.

⁹² LOCHMANOVÁ, Ludmila. In BĚLOHLÁVEK, J. Alexander (ed). *Komentář k ...*, s. 175.

peněžité vklady ještě před vznikem společnosti. Podle mého názoru by ani v daném případě banka neměla povolit užívání prostředků, vyjma výše uvedených výjimek, ač zákon v tomto případě stanoví pravidlo pouze pro kapitálové společnosti.

Uvedená norma nezakotvuje povinnost zřídit účet pro splacení vkladů přímo na firmu zakladatele společnosti, jak to upravoval v ustanovení § 163a odst. 4 ObchZ, a je tedy otázkou, zda tak musí do budoucna správce vkladu učinit. Jednání za právnickou osobu před vznikem společnosti lze nalézt v ustanovení § 127 NOZ. Ten, kdo jedná před vznikem právnické osoby, je z tohoto jednání oprávněn a zavázán sám, právnická osoba však může do tří měsíců po vzniku účinky těchto jednání na sebe převzít. V takovém případě je z jednání oprávněna a zavázána hned od počátku. Podle I. Štenglové tato povinnost sice momentálně v ZOK výslovně upravená není, ale plyne právě z ustanovení § 127 NOZ.⁹³ K tomuto názoru se přikláním i já. Z ustanovení zákona plyne, že jde sice o právo společnosti vstoupit do jednání za tzv. předběžnou společnost, avšak pokud společnost jednání schválí, nevstupuje do nich od okamžiku převzetí, ale od samého počátku vztahu, tedy *ex tunc*.⁹⁴ Navíc dané převzetí práv a povinností bude mít dopad i do účetnictví právnické osoby. I z těchto důvodů lze s výše zmíněným názorem souhlasit, přesto jasnou odpověď dá teprve judikatura.

Pro doplnění problematiky je vhodné uvést, jak bude vkladová povinnost plněna již vůči existující obchodní korporaci. Po vzniku společnosti, tedy v okamžiku, kdy už má korporace právní osobnost, nevznikají na straně společnosti, jako osoby, která má oprávnění a zároveň povinnost vklad přijmout, žádné problémy. Vkladatel předá předmět vkladu statutárnímu orgánu, zmocněné osobě nebo převede peněžitý vklad na účet tomu sloužící u banky.⁹⁵ Na převod vlastnického práva se použijí ustanovení k tomu určená v NOZ.

4.3.2 Zánik vkladové povinnosti jiným způsobem než splněním

Primárně by mělo docházet k zániku vkladové povinnosti splněním, mohou ovšem také nastat případy, kdy nedojde ke splnění, ale vkladová povinnost stejně zanikne. Typicky půjde o případy **vyloučení společníka** ze společnosti.

Stejně jako normoval ObchZ, upravuje ZOK možnost zániku vkladové povinnosti v případě **neplatnosti obchodní korporace**. Ustanovení § 92 vymezuje případy, kdy společnost, a to i bez návrhu, prohlásí soud za neplatnou. Třetí odstavce stejného ustanovení zakotvuje povinnost společníků splatit emisní kurs i po prohlášení obchodní korporace za

⁹³ ŠTENGLOVÁ, Ivana. In ŠTENGLOVÁ, Ivana (ed). *Zákon o ...*, s. 60.

⁹⁴ SVEJKOVSKÝ, Jaroslav. In SVEJKOVSKÝ, Jaroslav (ed). *Právnické osoby v novém občanském zákoníku: komentář*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 26 - 28.

⁹⁵ ELIÁŠ, Karel a kol. *Kurs obchodního ...*, s. 34-35.

neplatnou, vyžaduje-li to zájem věřitelů neplatné obchodní korporace. Toto ustanovení poskytuje ochranu věřitelům společnosti, pokud by takové potřeby nebylo, dojde k zániku vkladové povinnosti bez řádného splnění. V případě povinného splnění splacením emisního kurzu i po prohlášení společnosti za neplatnou, leží důkazní břemeno na věřitelích.⁹⁶

Za úvahu stojí slovní spojení *splacení emisního ážia*. Důvodem je fakt, že ke splacení podle ZOK dochází pouze u peněžitých vkladů, kdežto v případě těch nepeněžitých zákonodárce užil pojem *vnesení*. V daném případě by to znamenalo, že splnění povinnosti by se mohli domáhat věřitelé pouze ohledně peněžního plnění, nikoli nepeněžitého. Zde si ovšem myslím, že jde pouze o nedokonalou formulaci a bude se sledovat i zájem věřitelů v případě vkladové povinnosti v podobě nepeněžitého vkladu. Jako jeden z argumentů pro podpoření mé teze lze užít názor B. Havla, který se vyjádřil ve stejném smyslu a jako hlavní důvod pro tento výklad uvádí ochranu věřitelů.⁹⁷

K zániku vkladové povinnosti může dojít také v případě **zániku obchodní korporace bez právního nástupce**, v případě VOS a KS **změnou společenské smlouvy** a v kapitálových společnostech **snížením základního kapitálu**.

4.4 Porušení vkladové povinnosti

Vkladatel má povinnost splnit svou povinnost řádně a včas. Porušení vkladové povinnosti s sebou nese určité sankce, jako například úrok z prodlení, či dokonce vyloučení společníka ze společnosti. Případné následky nesplnění vkladové povinnosti vymezím blíže v rámci jednotlivých forem obchodních společností.

⁹⁶ HEJDA Jan. In HEJDA, Jan (ed). *Zákon o ...*, s. 104.

⁹⁷ HAVEL, Bohumil. In ŠTENGLOVÁ, Ivana (ed). *Zákon o ...*, s. 211.

5 Vkladová povinnost v rámci jednotlivých společností

Jedním ze základních rozdílů, který lze najít v úpravě kapitálových a osobních společností, je právě stanovení vkladové povinnosti. Zatímco v osobních společnostech není zákonem upravena a vytváření základního kapitálu zde ustupuje do pozadí díky neomezené ručební povinnosti společníků za závazky společnosti, v případě kapitálových společností, je tomu zcela opačně. Zde zákonodárce normuje omezenou či dokonce žádnou ručební povinnost společníků a věřitelé tak musí být chráněni jinak, v tomto případě zejména tvorbou základního kapitálu.

Pro jednotlivé formy společností platí obecná pravidla stanovená v ustanoveních § 15 – 29 ZOK, normy zakotvené v jednotlivých společnostech jsou pak k dané úpravě speciální. V dalším výkladu se tak zaměřím pouze na specifika, která přináší jednotlivé druhy společností, a na odlišnosti v současné právní úpravě oproti té předchozí v ObchZ.

5.1 Veřejná obchodní společnost

Jak jsem již v textu několikrát zmínil, VOS je společností ryze osobní, kterou tvoří minimálně dvě osoby a každá ručí společně a nerozdílně za podnikání společnosti nebo správu jejího majetku. Současná právní úprava nestanovuje, stejně jako právní úprava v ObchZ, pro VOS povinnost vytvářet základní kapitál, není tak zakotvena ani povinnost poskytnout vklad. Pro VOS se tak ani nadále nepočítá s rozsáhlými a složitými podnikatelskými činnostmi, které by potřebovaly velké zdroje kapitálu, jako tomu bylo předpokládáno podle ObchZ. Tato forma společnosti je založena na spíše „*individuálních znalostech a dovednostech jednotlivých společníků*“.⁹⁸

Úprava v ObchZ se ohledně vkladové povinnosti společníka ve VOS omezila pouze na ustanovení § 80, současná právní úprava v ZOK je přece jen o něco podrobnější a zakotvuje i pravidla, která dříve zákon nenormoval a případně si je museli společníci sjednat v rámci společenské smlouvy.

Ustanovení § 80 ObchZ stanovilo vkladovou povinnost společníka VOS jen velmi rámcově a stručně. Ještě v hospodářském zákoníku platilo pravidlo nevyvratitelné domněnky, podle kterého se vklady poskytnuté do společnosti staly vlastnictvím společnosti.⁹⁹ Toto

⁹⁸ POKORNÁ, Jarmila. *K některým otázkám obchodních společností*. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 1991, s. 27.

⁹⁹ Tamtéž.

pravidlo nebylo přejato do ObchZ, avšak i zde platilo, že po splnění vkladové povinnosti k tomu určené statky vstoupily do majetku společnosti a společníci k nim neměli nadále žádná práva.¹⁰⁰ Stejně tak tomu je i v současné právní úpravě.

V případě VOS není, na rozdíl od ostatních společností, obligatorně vytvářen základní kapitál a společníci tak nemusí povinně poskytovat vklad. Nicméně to neznamená, že by vkladová povinnost nemohla společníka, popř. společníky stíhat. Může být zakotvena společenskou smlouvou, a to jak v okamžiku vzniku společnosti anebo později její změnou. Je otázkou, zda může vkladová povinnost stíhat pouze některého ze společníků VOS. Ve světle dřívější literatury, která přiznávala možnost uložit povinnost pouze některému ze společníků VOS,¹⁰¹ lze podle mého soudu předpokládat, že i po rekonstrukci bude možno na základě společenské smlouvy uložit tuto povinnost pouze některému ze společníků. V případě, že je vkladová povinnost uložena, vytváří se i zde základní kapitál, jeho výše však není zapisována do OR.

Lhůta pro splnění vkladové povinnosti měla být dle ObchZ upravena společenskou smlouvou. V případě, že smluvena nebyla, zákon podpůrně normoval povinnost splnění bez zbytečného odkladu po vzniku společnosti, popřípadě od vzniku účasti na společnosti. Z výše zmíněného lze dovodit možnost splacení nepeněžitýho vkladu i po vzniku společnosti, příp. účasti na společnosti, což byla dle úpravy v ObchZ sporná otázka, nebylo totiž jisté, zda i ve VOS nemusel být nepeněžitý vklad splacen před vznikem společnosti. Vzhledem k úplné dispozitivnosti ustanovení nakonec převládl názor, že tato povinnost na VOS nedopadá.¹⁰² Případné spory už do budoucna vznikat nebudou, ZOK totiž stanovuje vnesení nepeněžitých vkladů před vznikem společnosti výslovně na kapitálové společnosti, jak již bylo pojednáno výše. Neznamená to však, že sami společníci nemohou ve společenské smlouvě tuto povinnost stanovit.

Úprava týkající se lhůty je podobně jako v ObchZ koncipována v ustanovení § 100 ZOK. Zákon předpokládá splnění ve lhůtě stanovené společenskou smlouvou a v případě, že nebude určena, je požadováno splnění bezodkladně po vzniku účasti společníka na společnosti. Za situace, že by byla lhůta pro splacení určena před vznikem společnosti, a společníci si nesjednají odlišný režim ve společenské smlouvě, budou na takové ujednání přiměřeně aplikovatelná ustanovení § 18 a násl. o správci vkladu. Opět je třeba připomenout ustanovení § 23 ZOK, které stanovuje pravidlo pro kapitálové společnosti při vnesení nepeněžitých

¹⁰⁰ ELIÁŠ, Karel a kol. *Kurs obchodního ...*, s. 113.

¹⁰¹ Blíže tamtéž.

¹⁰² Blíže ŠTENGLOVÁ, Ivana. In Štenglová, Ivana (ed). *Obchodní zákoník...*, s. 317.

vkladů a splacení peněžitých vkladů na zvláštní účet zřízený u banky správcem vkladu. Primárně tedy toto ustanovení na úpravu VOS nedopadá. Nicméně i zde mohou společníci díky naprosté smluvní volnosti stejné pravidlo vtělit do společenské smlouvy. Pro případ, že vkladová povinnost bude ve společenské smlouvě určena, stává se obligatorní náležitostí, z čehož plyne podmínka dostatečné specifikace.¹⁰³ Pro úplnost je vhodné doplnit, že se na stanovení lhůty nepoužije ustanovení § 1958 odst. 2 NOZ, protože ZOK představuje k tomuto pravidlu úpravu speciální. Splnění povinnosti může společenská smlouva upravit jednorázově, ale i ve splátkách.

Pokud společenská smlouva určí vkladovou povinnost, může být vklad charakteru peněžitého i nepeněžitého. Způsob splacení, popř. vnesení je plně v režii společenské smlouvy a společníci mají povinnost plnit svou povinnost způsobem zde zaneseným. Současná právní úprava v ZOK pamatuje i na případ, kdy není ve společenské smlouvě stanoveno, jakým způsobem má vkladatel svojí povinnost splnit a podpůrně zakotvuje pravidlo splnění vkladu v penězích. Vklady je možno poskytnout před vznikem společnosti, k čemuž lze určit i správce vkladu.

V případě, že by ke vnesení nepeněžitého vkladu došlo již před vznikem společnosti, avšak hodnota vkladu by při jejím vzniku poklesla pod úroveň ocenění uvedeného ve společenské smlouvě, jsou vkladatelé povinni doplatit vzniklý rozdíl společnosti.¹⁰⁴

Současná úprava, stejně jako ta předchozí, normuje v obecných ustanoveních zákaz nepeněžitého vkladu v podobě práce nebo služeb. Nebylo tedy možné takový vklad poskytnout podle ObchZ a T. Dvořák tuto skutečnost kvitoval: „*provedení práce nebo služeb není dost dobře možné objektivně ocenit.*“¹⁰⁵ Je sice pravda, že takový vklad nebude snadné a někdy dokonce ani možné objektivně ocenit, nicméně s ohledem na ručební povinnost společníků osobních společností nepovažují tuto skutečnost za nepřekonatelnou překážku, aby případná vkladová povinnost do VOS nemohla být splněna tímto způsobem, což vzal zákonodárce v potaz. V obecných ustanoveních ZOK sice znovu zakotvuje, jak je uvedeno výše, nemožnost splnění vkladové povinnosti v podobě práce nebo služby, avšak zákonodárce vtělil do úpravy VOS speciální ustanovení § 103 odst. 1 k obecné úpravě umožňující společenskou smlouvou sjednat splnění vkladové povinnosti v podobě **provedení nebo provádění práce nebo poskytnutí nebo poskytování služby**. Takto poskytnuté plnění je povahou vkladem nepeněžitým a bude se na něj podle mého názoru vztahovat níže zmíněný

¹⁰³ HORÁČEK, Tomáš. In BĚLOHLÁVEK, J. Alexander (ed). *Komentář k ...*, s. 540 – 542.

¹⁰⁴ ELIÁŠ, Karel. Veřejná obchodní společnost. *Právník*, 1998, č. 1, s. 41.

¹⁰⁵ DVOŘÁK, T. *Veřejná obchodní společnost*. Praha: ASPI Publishing, 2003, s. 112.

výklad dopadající na plnění nepeněžitě včetně sankcí stanovených pro případ opožděného plnění.

Pro možnost poskytnutí vkladu ve formě provedení nebo provádění práce nebo poskytnutí nebo poskytování služby musí být kumulativně splněny podmínky určené v ustanovení § 103 odst. 1, a to:

- a) připouští to společenská smlouva,
- b) společenská smlouva stanoví ocenění prováděné služby nebo práce nebo způsob tohoto ocenění,
- c) souhlas všech společníků.¹⁰⁶

Sub a) Prvním předpokladem pro možnost splnění vkladové povinnosti výše zmíněným způsobem je sjednání této možnosti ve společenské smlouvě. Z toho jasně plyne požadavek výslovné přípustnosti takového plnění, a to ihned při vzniku společnosti, ale podle mého soudu také v existující společnosti změnou společenské smlouvy spočívající v dohodě všech společníků.

Sub b) Pokud bude podle společenské smlouvy možno poskytnout vklad ve formě provedení nebo provádění práce nebo poskytnutí nebo poskytování služby, je třeba do ujednání vtělit ocenění takové činnosti nebo způsob, jakým bude taková činnost oceněna. Pokud by do společenské smlouvy mělo být zaneseno již samotné ocenění poskytnuté služby nebo provedené práce, musela by být taková činnost poskytnuta, ať již jednorázově či opakovaně, před sepsáním společenské smlouvy a bude tak po souhlasu ostatních společníků považována za nepeněžitý vklad. V případě, že práce nebo služba nebude učiněna předem, musí být do společenské smlouvy uvedeno, jaké služby nebo práce budou moci být provedeny či poskytnuty, a způsob, jakým bude taková činnost oceněna.¹⁰⁷ Ohledně způsobu ocenění zákon žádná pravidla nezakotvuje, je tedy plně v režii společníků, jakým způsobem bude ocenění probíhat. Z ustanovení plyne možnost opakujícího se plnění, činnost v podobě služby nebo práce tak může být časově neomezena. V případě, že by si strany sjednaly, že vklad ocení znalec, bude podle názoru Ing. Bartůňka nejčastěji oceňován porovnáním, za kolik by daná osoba poskytovala službu či prováděla práci, která představuje splnění vkladové povinnosti, externě pro třetí osoby. Tedy zjednodušeně, kolik by za poskytnutou činnost požadovala v rámci své výdělečné činnosti.

¹⁰⁶ HORÁČEK, Tomáš. In BĚLOHLÁVEK, J. Alexander (ed). *Komentář k ...*, s. 549.

¹⁰⁷ Tamtéž.

Sub c) Možnost poskytnout vklad ve formě služby nebo práce lze pouze na základě společenské smlouvy, to však neznamená, že tak bude možno bez dalšího učinit. Z ustanovení § 103 odst. 1 plyne ještě třetí podmínka, a to souhlas všech společníků. Pokud by takový souhlas nebyl dán, ač by možnost poskytnout vklad ve formě služby nebo práce společenská smlouva zakotvila, není možno vkladovou povinnost takto splnit.

Zákonodárce do ustanovení § 103 odst. 2 ZOK vtělil další novinku, která nemá právní oporu v předchozí zákonné dikci, ta naopak byla vystavěna na přesně opačných základech. Podle nich totiž veškerou práci a službu, kterou společník vykonával pro VOS, činil bez nároku na odměnu, tedy bezúplatně. „Práce, resp. služby, se považovaly za naplnění vztahu mezi společníkem a společností a vycházelo se z premisy, že za činnost, kterou společník pro společnost vykonává, přísluší společníkovi podíl na zisku.“¹⁰⁸ Současná právní úprava ve výše citovaném ustanovení výslovně normuje pravidlo, že pokud společník provádí nebo poskytuje službu nebo práci, a neplní tím vkladovou povinnost, poskytne mu společnost podíl na zisku ve výši odpovídající prováděné práci nebo poskytované službě, ledaže společenská smlouva určí jiný způsob vypořádání. Ze znění zákona tedy plyne, že primárně má poskytnutá činnost představovat plnění vkladové povinnosti, pokud však společenská smlouva takovou možnost neurčí, uplatní se zákonné pravidlo a s ním spojený nárok na podíl ze zisku. Společníci si společenskou smlouvou, s ohledem na ustanovení § 112 ZOK, mohou stanovit speciální pravidla a tedy odlišný než zákonný způsob vypořádání za danou službu nebo práci. Pokud tak ovšem ve společenské smlouvě neučiní, poskytne mu společnost podíl na zisku ve výši odpovídající ocenění poskytnutých služeb nebo provedených prací. Podle mého soudu by bylo dobré uvést, jakým způsobem dojde k ocenění, to však zákon nenormuje. V úvahu přicházejí nejspíše jen dvě možnosti, jak poskytnuté plnění ocenit, a to na základě znaleckého posudku či stanovením způsobu ocenění ve společenské smlouvě.

Úprava v ObchZ, stejně jako úprava v ZOK, neopomněla stanovit určité sankce v případě řádného nesplnění vkladové povinnosti. Oba zákony shodně zakotvily **odpovědnost za prodlení** s plněním peněžitého vkladu. V případě předchozí právní úpravy byla výše sankce stanovena jako 20 % (ročně) z dlužné částky vkladatele. V tomto případě šlo o podpůrné pravidlo. Společenskou smlouvou bylo možno sjednat úrok jiný, a to vyšší, nižší či ho úplně vyloučit. V případě stanovení nižšího úroku z prodlení žádný problém nenastal, v případě opačném se však mohl dostat do rozporu s dobrými mravy. Stávající judikatura dopadne také

¹⁰⁸ Tamtéž, s. 550.

na ustanovení ZOK. „Smluvní strany si sice mohou sjednat úrok z prodlení a způsob jeho výpočtu odchylně od zákonného ustanovení § 369 obch. zák., ale nikoli zcela libovolně. Vždy je třeba posuzovat přiměřenost výše sjednaného úroku z prodlení z hlediska jejího souladu s dobrými mravy. Soulad obsahu právního úkonu s dobrými mravy musí být posuzován vždy, bez ohledu na to, že posuzované smluvní ujednání bylo výsledkem svobodného projevu vůle účastníků smlouvy a také bez ohledu na to, kdo případný rozpor s dobrými mravy zavínil, či zda některá ze stran byla při uzavírání v dobré víře.“¹⁰⁹ Výše úroku z prodlení tedy musí vyhovovat požadavku mravnosti, přičemž je třeba vzít v potaz předem neomezenou množinu faktorů, jež na posouzení přiměřenosti mají či mohou mít vliv.

Úplná shoda nepanuje ohledně možnosti úplného vyloučení odpovědnosti za prodlení ve formě úroku z prodlení. Pokud společenská smlouva zaváže vkladatele vložit peněžitý vklad a on nesplní včas svojí povinnost, vzniká odpovědnost v podobě úroku z prodlení ze zákona a není třeba, aby společenská smlouva tuto odpovědnost výslovně ujednala.¹¹⁰ Z toho vyplývá, že jde o zákonnou sankci, podle názoru J. Pokorné však lze tuto odpovědnost zcela vyloučit.¹¹¹ Stejně tak se k této problematice staví i T. Dvořák, i když tuto možnost nedoporučuje.¹¹² Jiného smýšlení je T. Horáček, který má za to, že tuto sankci vyloučit nelze.¹¹³ Osobně se přikláním k první možnosti. Z výše zmíněného plyne, že jde sice o sankci zákonnou, avšak společenskou smlouvou lze dle dikce zákona určit jinak. Z daného jazykového znění neplyne nemožnost úrok zcela vyloučit, a to ani v kombinaci s ustanovením § 1970 NOZ, o které svůj názor opírá T. Horáček.¹¹⁴

Předchozí výklad ohledně sankce v podobě úroku z prodlení stanovené ObchZ se vztahuje i na úpravu v ZOK a opět umožňuje sjednat ve společenské smlouvě úrok z prodlení v případě řádného nesplnění vkladové povinnosti v podobě peněžitého vkladu, a pokud tak společníci neučiní, podpůrně stanovuje jeho výši zákon. Ustanovení § 101 odst. 1 ZOK však sankci spojenou s prodlením nestanovuje na 20 % z dlužné částky, jak tomu činil ObchZ, ale určuje úrok z prodlení ve výši dvojnásobku úroku z prodlení z dlužné částky stanovené jiným právním předpisem. Tím už není nařízení vlády č. 142/1994 Sb., ale od 1. 1. 2014 bylo nahrazeno nařízením vlády č. 351/2013 Sb.

Za úvahu rozhodně stojí, zda lze úrok z prodlení stanovit i v případě, že nedojde k řádnému splnění nepeněžitého vkladu. Podpůrné pravidlo bez zbytečného odkladu pro

¹⁰⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 1. 2010, sp. zn. 23 Cdo 1462/2008

¹¹⁰ HORÁČEK, Tomáš. In BĚLOHLÁVEK, J. Alexander (ed). *Komentář k ...*, s. 543.

¹¹¹ Blíže ELIÁŠ, Karel a kol. *Kurs obchodního ...*, s. 114.

¹¹² Blíže DVOŘÁK, Tomáš. *Veřejná obchodní společnost*. Praha: ASPI Publishing, 2003, s. 114.

¹¹³ HORÁČEK, Tomáš. In BĚLOHLÁVEK, J. Alexander (ed). *Komentář k ...*, s. 543.

¹¹⁴ Tamtéž.

stanovení lhůty k plnění se vztahuje pouze na vklad peněžité. Stanovení lhůty pro splacení nepeněžitého vkladu je tak plně v dispozici společenské smlouvy a ani v ObchZ ani v ZOK nenajdeme sankci za nedodržení této povinnosti. Z toho vyplývá, že případnou sankci za nesplnění povinnosti ve lhůtě stanovené společenskou smlouvou bude třeba určit společenskou smlouvou.¹¹⁵ Co se týká možnosti sjednat úrok z prodlení i v souvislosti s opožděným plněním povinnosti splnit nepeněžité vklad, neexistuje shodný názor. Úrok z prodlení se totiž povahou váže pouze k peněžitému plnění, což vyplývalo z předchozí úpravy obsažené v § 517 odst. 2 ObčZ a stejně tak na něj nahlíží současná úprava, kdy v ustanovení § 1970 NOZ normuje úrok z prodlení v souvislosti s prodlením se splacením peněžitého dluhu, tedy vkladu peněžitého. Podle I. Štenglová lze úrok z prodlení sjednat i u nepeněžitého vkladu, jak podle ObchZ,¹¹⁶ tak podle ZOK.¹¹⁷ S daným názorem úplně nesouhlasím. Podle mého mínění z důvodu zákonné dikce a pojetí vkladu v ObchZ nešlo sjednat úrok z prodlení u nepeněžitého vkladu, ale lze si představit, s ohledem na nové pojetí vkladu spočívajícího v peněžním vyjádření hodnoty předmětu vkladu, že úrok z prodlení u nepeněžitého vkladu podle dikce ZOK přípustný bude.

Jak již bylo zmíněno, úprava v ZOK je ohledně VOS mnohem podrobnější než ta, kterou obsahoval ObchZ. Nově je tak do zákona zakomponována možnost vyloučení společníka z VOS (§ 101 odst. 2 ZOK), tzv. **kaduční řízení**, v případě prodlení s plnění vkladové povinnosti, a to bez ohledu na to, zda jde o vklad peněžité či nepeněžité.¹¹⁸ Opět však musí být splněny kumulativně zákonem stanovené podmínky:

- a) určí-li tak společenská smlouva,
- b) marné uplynutí dodatečné lhůty určené ke splnění,
- c) vyloučen nejvyšším orgánem,
- d) souhlas všech společníků,
- e) společnost má více jak dva společníky.

Sub a) Prvním předpokladem pro vyloučení společníka je zakotvení takové možnosti do společenské smlouvy. Tento následek nesplnění vkladové povinnosti musí být stanoven výslovně. V případě, že by tak uvedeno nebylo, nemůže se společnost domáhat vyloučení společníka, ale neznamená to, že by nemohla požadovat jiné důsledky. Zákon normuje možnost požadovat úrok z prodlení v případě peněžitého vkladu, ve společenské smlouvě

¹¹⁵ DĚDIČ, Jan a kol. *Právo obchodních společností právo v podnikání 2*. Praha: PROSPEKTUM, 1998, s. 138.

¹¹⁶ ŠTENGLOVÁ, Ivana. In Štenglová, Ivana (ed). *Obchodní zákoník...*, s. 317.

¹¹⁷ Blíže ŠTENGLOVÁ, Ivana. In ŠTENGLOVÁ, Ivana (ed). *Zákon o ...*, s. 225.

¹¹⁸ HORÁČEK, Tomáš. In BĚLOHLÁVEK, J. Alexander (ed). *Komentář k ...*, s. 544.

navíc mohou být určeny další sankce, nejen ohledně peněžitého plnění, ale také toho nepeněžitého. Další možností je se na základě ustanovení § 102 ZOK domáhat splnění vkladové povinnosti u soudu.

Sub b) K tomu, aby byl společník vyloučen ze společnosti, je třeba také marné uplynutí dodatečné lhůty určené ke splnění. Z povahy ustanovení plyne povinnost společnosti vyzvat společníka, který se dostal do prodlení s plněním své povinnosti, aby plnil a určit mu k tomu dodatečnou lhůtu. Zákon její délku, a to ani tu minimální, nestanovil, lze tak předpokládat, požadavek lhůty přiměřené. „Z hlediska právní jistoty je vhodné, aby výzva byla učiněna písemně.“¹¹⁹

Sub c) Společníka je možno vyloučit nejvyšším orgánem. Tím jsou podle ustanovení § 44 odst. 1 ZOK všichni její společníci.

Sud d) V předchozím bodě bylo uvedeno, že nejvyšším orgánem VOS jsou všichni společníci. Možná trochu nadbytečně tak může působit stanovení potřebného souhlasu všech společníků v okamžiku, kdy bude vylučován společník. V takovém případě je totiž třeba změnit společenskou smlouvu a na to zákon pamatuje v ustanovení § 99 ZOK, kde je zakotveno pravidlo dohody všech společníků pro případ změny společenské smlouvy. Z uvedeného tak jasně plyne potřeba souhlasu všech společníků a opětovné stanovení této podmínky vyznívá nadbytečně. Nepřihlížení se k hlasu vylučovaného společníka.

Sub e) Ani při naplnění výše zmíněných podmínek nemůže být společník vyloučen z VOS v kadučním řízení v případě, že má společnost pouze dva společníky.

Zákonodárce vtělil do ustanovení § 102 ZOK možnost zastoupení VOS v případě **žaloby proti jinému společníkovi** na splnění jeho vkladové povinnosti. Takto činil i ObchZ (§ 82a) a současná úprava se liší od té předešlé minimálně. V daném případě je oprávněn každý společník domáhat se za společnost u soudu splnění vkladové povinnosti, se kterou je osoba v prodlení a v tomto řízení ji zastupovat. Přímo z dikce ustanovení je jasné, že společník nejedná jako statutární orgán, ale jako zákonný zástupce. Důležité je však podotknout, že společníkovi či společníkům náleží právo podat žalobu až v okamžiku, kdy tak neučiní společnost. Může tomu tak být v případě, že společnost vůbec nečiní kroky ke splnění vkladové povinnosti nebo sice určí lhůty k plnění, ale nadále řádně nepokračuje.¹²⁰ Navíc tak může společník učinit až poté, co na tuto skutečnost upozornil společnost a ta bez zbytečného odkladu, nejpozději však do jednoho měsíce, žalobu nepodá.

¹¹⁹ Tamtéž.

¹²⁰ ŠTENGLOVÁ, Ivana. In ŠTENGLOVÁ, Ivana (ed). *Zákon o ...*, s. 227.

Úrok z prodlení, vyloučení společníka a žaloba na splnění vkladové povinnosti nejsou jediné prostředky, které má společnost v případě neposkytnutí vkladu k dispozici. V úvahu připadá také **návrh na zrušení společnosti soudním rozhodnutím**. Tuto možnost normoval v ustanovení § 90 odst. 1 ObchZ, který umožňoval společníkovi podat návrh na zrušení společnosti, pokud byla podstatně porušena povinnost vyplývající společníkovi ze společenské smlouvy.¹²¹ Stejnou možnost má společník i podle úpravy v ZOK, kdy lze na základě ustanovení § 115 podat návrh na zrušení společnosti, jsou-li pro to důležité důvody. Zákon demonstrativně vyjmenovává některé možnosti, jednou z nich je případ, kdy jiný společník zvlášť závažným způsobem porušuje své povinnosti, z čehož jasně plyne možnost aplikovat toto ustanovení pro případ nesplnění vkladové povinnosti.

Mezi další sankce spojené s prodlením společníka se splacením peněžitého vkladu lze kromě úroku z prodlení požadovat také **náhradu škody**. Tu může společnost požadovat za předpokladů stanovených v ustanovení § 1971 NOZ. Musí jít o škodu, která vznikla nesplněním peněžitého dluhu a to tehdy, pokud není kryta úroky z prodlení. Lze si však představit smluvní pokutu i v případě sjednání totožné sankce ohledně nepeněžitého vkladu.

5.2 Komanditní společnost

Komanditní společnost lze vymezit jako společnost, v níž alespoň jeden společník ručí za její dluhy omezeně a alespoň jeden společník neomezeně. V ZOK můžeme vyzorovat dvě velké změny, které přináší současná úprava v porovnání s tou předchozí obsaženou v ObchZ. První z nich je zavedení institutu tzv. **komanditní sumy**, druhou je přiblížení se KS blíže k VOS a z toho vyplývající navracení se k ryze osobní společnosti. Opuštěna totiž byla koncepce stanovená v ObchZ, kde bylo zakotveno přiměřené užití ustanovení o VOS na KS a na právní postavení komanditistů pak přiměřené užití ustanovení o SRO. Současná právní úprava řeší tuto otázku odlišně a do budoucna budou ustanovení o SRO užitá jen tehdy, pokud na ně bude výslovně odkázáno. V případě, že zákon žádná speciální ustanovení v KS dopadající na danou problematiku nestanoví, budou se přiměřeně aplikovat ustanovení o VOS, což výslovně normuje ZOK v ustanovení § 119.¹²²

Obsahem mé práce není rozebrat výše uvedené změny, osvětlím je pouze v rozsahu nezbytném pro danou tematiku. Nejprve je vhodné nastínit fakt, že KS tvoří minimálně dva společníci, jeden v postavení komplementáře, druhý v postavení komanditisty. Postavení komplementáře se v úpravě ZOK věcně neliší od té v ObchZ, jelikož i nadále ručí za dluhy

¹²¹ FALDYNA, František a kol. *Obchodní právo – MERITUM*. 2. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2010, s. 316.

¹²² HORÁČEK, Tomáš. In BĚLOHLÁVEK, J. Alexander (ed). *Komentář k ...*, s. 604.

společnosti neomezeně, změna v ručební povinnosti však přichází u komanditisty. Podle ObchZ komanditista ručil za závazky společnosti do výše svého nesplaceného vkladu zapsaného v OR, tudíž omezeně. Stejně tak je koncipovaná ručební povinnost komanditisty v ustanovení § 122 ZOK, na základě kterého ručí komanditista za dluhy společnosti s ostatními společníky společně a nerozdílně do výše svého nesplaceného vkladu podle zápisu v OR. Uvedené pravidlo však neplatí bezvýjimečně, do zákona byl totiž vtělen institut komanditní sumy. Komanditista pak může ručit za dluhy společnosti do výše komanditní sumy zapsané v OR v okamžiku, kdy věřitel vyzval společnost k plnění. Komanditní suma je pak také odvislá od vkladové povinnosti. Pokud totiž komanditista vkladovou povinnost splní a komanditní suma se rovná výši vkladové povinnosti, nadále už komanditista za závazky společnosti neručí, avšak je-li komanditní suma vyšší nežli vkladová povinnost, ručí komanditista nadále za závazky společnosti právě ve výši rozdílu mezi komanditní sumou a vkladovou povinností.

Z výše uvedeného zřetelně plyne rozdílnost ohledně vkladové povinnosti pro komanditisty a komplementáře. Komplementáři mají ke společnosti osobní vztah, komanditisté naopak vztah charakteru majetkového.¹²³ Avšak i tento rozdíl se mírně stírá podle mého soudu možností komanditisty poskytnout vklad poskytnutím nebo poskytováním služby nebo provedením nebo prováděním práce, ale k tomu později.

Podle úpravy v ZOK se KS přibližuje VOS, avšak i nadále, na rozdíl od VOS, bude povinně vytvářen základní kapitál, ten se ale na rozdíl od kapitálových společností nezapisuje do OR. Vkladová povinnost komplementářů a komanditistů se liší. Zatímco u komplementáře zákon tuto povinnost nezakotvuje, u komanditisty tak učiněno je, jde tedy o povinnost zákonnou, kterou stanovil jak ObchZ, tak ZOK.

Komanditistu stíhá vkladová povinnost ze zákona. Do ObchZ bylo v minulosti novelou č. 370/2000 Sb. zavedeno ustanovení § 97a, které stanovilo požadavek minimální výše vkladu komanditisty na 5 000 Kč, maximální výše normována nebyla. Společenskou smlouvou pak bylo určeno, jak vysoké plnění komanditista poskytne ke splnění své vkladové povinnosti. Před zavedením minimální výše vkladu se vedly spory, zda musí být totožná s výší stanovenou pro společníka SRO, tedy alespoň 20 000 Kč, nakonec však převládl názor, že nikoliv.^{124/125} Proč byla minimální výše vkladu komanditisty zavedena do ObchZ, důvodová zpráva k novele č. 370/2000 Sb. neuváděla, M. Bartošíková však podobnou úpravu

¹²³ Tamtéž, s. 605.

¹²⁴ Blíže BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava. Komanditní společnost. *Obchodní právo*, 1999, č. 8, s. 14.

¹²⁵ Blíže ELIÁŠ, Karel. Právní úpravu vkladů komanditistů. *Právo a podnikání*, 1994, č. 8, s. 15.

v minulosti doporučila: „Předně by měl být zákonem určen minimální vklad komanditisty do KS, přičemž by vkladová povinnost neměla být nižší než 1 000 Kč a vyšší než 5 000 Kč.“¹²⁶ Uvedená novela se nedočkala velkého zastání, což lze za všechny podložit názorem T. Dvořáka, podle kterého: „...základní kapitál v KS plní poněkud jinou úlohu než v kapitálových společnostech a není žádný rozumný důvod pro stanovení jakékoliv výše“.¹²⁷ Současná právní úprava na tuto kritiku reaguje a od stanovení minimální výše vkladové povinnosti upouští, naopak ponechává její úpravu plně v režii společenské smlouvy, jde tedy o dispozitivní pravidlo s tím, že dostatečnou ochranu věřitelů zaručuje institut komanditní sumy.¹²⁸ Nadále však zůstává vkladová povinnost komanditisty jedním z pojmových znaků KS, z čehož vyplývá, že výši vkladu každého komanditisty musí obsahovat společenská smlouva (§ 124 písm. b) ZOK). Zákon však požaduje pouze určení výše vkladu komanditisty, nikoliv už způsob jeho splacení, jak tomu je v kapitálových společnostech.

Ohledně vkladové povinnosti komplementáře v současné úpravě ke změně nedochází. Toho i nadále tato povinnost ze zákona nestihá, může však být určena společenskou smlouvou, stejně jak tomu bylo podle ObchZ. To lze zcela jednoznačně vyvodit z ustanovení § 119 ZOK, které odkazuje na přiměřené užití ustanovení o VOS a na to navazující ustanovení § 100 ZOK, podle kterého má společník vkladovou povinnost, je-li tak zakotveno ve společenské smlouvě. Na vkladovou povinnost komplementáře se tak plně vztáhne výklad shora uvedený dopadající na vkladovou povinnost společníka ve VOS. Komplementář má pak splnit svou povinnost ve lhůtě, způsobem a v rozsahu určeném společenskou smlouvou, jinak v penězích bez zbytečného odkladu po vzniku své účasti ve společnosti.

Stejně tak bude na základě ustanovení § 101 možno postihnout komplementáře úrokem z prodlení a také vyloučením ze společnosti, tato varianta se společníkům za předešlé právní úpravy nenabízela. Nelze opomenout ani ustanovení § 102 a možnost žaloby proti komplementáři za účelem splnění vkladové povinnosti, a také ustanovení § 103, které nově dává alternativu k plnění vkladové povinnosti ve formě provedení nebo provádění práce nebo poskytnutí nebo poskytování služby (blíže k tomu v kapitole 5.1 Veřejná obchodní společnost).

Na vkladovou povinnost v KS dopadá krom výše zmíněného ustanovení § 119, které odkazuje na přiměřené užití ustanovení o VOS, ještě speciální úprava. Tu lze nalézt v

¹²⁶ BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava. Komanditní společnost. *Obchodní právo*, 1999, č. 8, s. 21.

¹²⁷ DVOŘÁK, Tomáš. *Komanditní společnost*. Praha: ASPI Publishing, 2004, s. 106.

¹²⁸ HAVEL, Bohumil a kol. *Zákon o obchodních korporacích s aktualizovanou důvodovou zprávou*. Ostrava: Sagit, 2012, s. 77.

ustanovení § 121, které stanoví již shora zmíněnou zákonnou vkladovou povinnost komanditisty. Na tu tak nedopadá ustanovení § 100. Podle dikce zákona má komanditista splnit vkladovou povinnost ve výši a způsobem určeným ve společenské smlouvě, jinak v penězích a bez zbytečného odkladu po vzniku své účasti ve společnosti. Zákon, v případě že společenská smlouva neurčí jiné pravidlo, podpůrně zakotvuje splnění vkladové povinnosti v penězích. I zde může komanditista vkladovat jak peněžité, tak nepeněžité plnění, nicméně není možné poskytnout vklad spočívající v poskytnutí nebo poskytování služby nebo provedení nebo provádění práce. Tento zákaz zákonodárce zahrnul do ustanovení § 121 odst. 2, nicméně jde o normu dispozitivní. Pokud je společenskou smlouvou určeno jinak, v tomto případě povoleno tento nepeněžitý vklad poskytnout, bude komanditista plnit i případnou práci či službou, což je další podstatná odchylka od úpravy v ObchZ, který tuto možnost striktně vyloučil. Vkladová povinnost mohla být podle starší literatury¹²⁹ stanovena odlišně pro jednotlivé komanditisty v rámci jedné KS a úprava v ZOK na tom ničeho nemění.

Na postavení komanditisty dopadá ustanovení § 119 ZOK, a s ním spojené přiměřené užití ustanovení o VOS. Na postavení komanditisty se tak opět vztahuje shora uvedený výklad na postavení komplementáře. Pro doplnění tak budou aplikovatelná ustanovení § 100 až § 103, s určitou specifikací spočívající v podobě ustanovení § 121.

Přece jen zmíním některé výraznější odchylky, které do úpravy KS zavedl ZOK oproti předchozí úpravě v ObchZ. Komanditista byl podle ObchZ povinen splatit svůj vklad ve lhůtě určené společenskou smlouvou, jinak bez zbytečného odkladu. Jelikož ObchZ normoval na právní postavení komanditisty přiměřené užití ustanovení o SRO, vyvstala v minulosti mnohokrát otázka, zda může společenská smlouva zakotvit lhůtu ke splnění vkladové povinnosti delší než 5 let, nebo zda musí podle ustanovení § 113 odst. 1 ObchZ společník splnit vkladovou povinnost ve lhůtě stanovené ve společenské smlouvě, nejpozději však do 5 let od vzniku společnosti nebo od převzetí závazku ke zvýšení vkladu nebo poskytnutí nového vkladu. Nakonec převládl názor, že dané ustanovení na KS dopadat nebude a bude tedy na společnících, jakou lhůtu určí pro splnění vkladové povinnosti, nicméně neměla by být nepřiměřeně dlouhá.^{130/131} Podobné nejasnosti ohledně stanovení lhůty k plnění podle úpravy v ZOK již vyvstávat nebudou. Nadále platí výše zmíněné pravidlo o určení lhůty ve společenské smlouvě, jinak povinnost plnit bez zbytečného odkladu, jelikož však zákon do 5 let v úvahu.

¹²⁹ ELIÁŠ, Karel a kol. *Kurs obchodního ...*, s. 157.

¹³⁰ DVOŘÁK, Tomáš. *Komanditní společnost*. Praha: ASPI Publishing, 2004, s. 106.

¹³¹ ELIÁŠ, Karel. Právní úpravu vkladů komanditistů. *Právo a podnikání*, 1994, č. 8, s. 16.

Další spor podle předchozí úpravy, kterému se dikcí ZOK předchází, spočíval v otázce, zda musí či nemusí komanditista splnit část peněžitého vkladu před vznikem společnosti. Podle ustanovení § 111 odst. 1 ObchZ musel společník SRO splnit peněžitý vklad nejméně z 30 % před podáním návrhu na prvozápis společnosti do OR. Opět se tak řešilo, zda jde o právní postavení komanditisty a s tím spojenou nutnost přiměřeného užití výše zmíněného ustanovení i na jeho vkladovou povinnost. Nakonec se dospělo k závěru, který prezentoval také K. Eliáš, podle něhož nebylo třeba splnit část peněžitého vkladu před vznikem společnosti.¹³²

5.3 Společnost s ručením omezeným

Po osobních společnostech se v mé práci zaměřím na společnosti kapitálové. První z nich je SRO, která dle úpravy v ObchZ i ZOK naplňuje znaky kapitálové společnosti, ale do jisté míry i některé znaky společnosti osobní. Jde o nejčastější formu obchodní společnosti a s ohledem na změny, které přináší ZOK, zejména v oblasti vkladové povinnosti, si dovoluji tvrdit, že bude ještě užívanější.

Nejvýraznější změnou dotýkající se úpravy SRO je změna výše základního kapitálu. Předchozí úprava požadovala základní kapitál minimálně ve výši 200 000 Kč, podle znění ZOK je sice věcně zachován, nicméně jeho minimální výši zákonodárce nepřímou stanovil na 1 Kč. Zatímco v ObchZ byla výslovně normována minimální výše základního kapitálu, současná právní úprava zakotvuje pouze minimální výši vkladu na 1 Kč, o základním kapitálu se nezmiňuje a někomu tak může přijít, že SRO obligatorně ze zákona základní kapitál nevytváří. Nicméně tento závěr by byl nesprávný, ustanovení § 30 ZOK vyjadřuje základní kapitál obchodní korporace jako souhrn všech vkladů, z čehož poté plyne i fakt, že minimální výše základního kapitálu v SRO je 1 Kč. Zákonodárce v důvodové zprávě uvádí, že dochází ke ztrátě významu základního kapitálu při ochraně věřitele, avšak ta je nahrazena jinými instituty.¹³³ Otázkou je, jak to do budoucna bude s právní jistotou věřitelů společnosti, nicméně nepředpokládám, že by se jejich postavení nějak výrazně zhoršilo. Ani podle předchozí úpravy totiž nebylo garantováno uspokojení pohledávek ze základního kapitálu společnosti, mnohdy byla tato částka pouze fiktivní položkou v účetnictví. Lze tedy předpokládat, že v případě společnosti se základním kapitálem ve výši pouhé 1 Kč, bude druhá strana případných právních vztahů mnohem obezřetnější, než měla v minulosti vůbec

¹³² Blíže tamtéž.

¹³³ HAVEL, Bohumil a kol. *Zákon ... s důvodovou zprávou...*, s. 84.

možnost být.¹³⁴ Podle některých autorů však toto řešení není šťastné, pokud zákonodárce takto změnil pojetí základního kapitálu, neměl stanovit žádnou minimální výši vkladu a měl zakotvit ručební povinnost obdobně jako v osobních společnostech.¹³⁵

Ač je výše vkladu zákonem stanovena na pouhou 1 Kč, jde o ustanovení dispozitivní, strany si mohou výši ujednat odlišně, nikoliv však pod zákonnou hranici 1 Kč, což jasně vyplývá ze zvláštního slovního spojení užitého zákonodárcem: *ledaže společenská smlouva určí, že výše vkladu je vyšší*. Podle terminologie v ZOK, která rozlišuje vklad a předmět vkladu, je jasné, že předmětem vkladu může být plnění peněžité i nepeněžité, nicméně na rozdíl od osobních společností dopadá na SRO ustanovení § 17 odst. 3 normující zákaz vkladu prostřednictvím práce nebo služby. Pokud bude vkladem plnění nepeněžité, musí být oceněné znalcem. Vkladem je pak právě peněžní vyjádření hodnoty předmětu vkladu do základního kapitálu obchodní korporace, zákon stanovuje jeho hodnotu na minimálně 1 Kč, tudíž předmět vkladu, pokud půjde o nepeněžité plnění, musí být oceněn minimálně na tuto částku, jinak nebude vkladovatelný. Domnívám se tedy, že výše základního kapitálu v hodnotě 1 Kč přichází v úvahu pouze u společnosti s jedním společníkem, který splní svou vkladovou povinnost vkladem právě v této výši. Pokud by bylo společníků více a každý z nich splní svou vkladovou povinnost vkladem v minimální výši 1 Kč, poté souhrn těchto vkladů tvoří základní kapitál. V případě dvou společníků pak bude výše základního kapitálu minimálně 2 Kč, tří společníků 3 Kč, atd.

Podle dikce ObchZ musela být minimální výše vkladu alespoň 20 000 Kč, přičemž aktuálně stačí 1 Kč, odpadá tak povinnost dělitelnosti výše vkladu na celé tisíce. Neznamená to však, že podobné pravidlo si neurčí společníci ve společenské smlouvě. Jestliže byla vkladová povinnost v SRO stanovena v předchozí právní úpravě alespoň na 20 000 Kč, je vhodné dodat, že částka musela být vyšší v případě, že by základní kapitál společnosti nedosáhl součtem vkladů hodnoty 200 000 Kč. Poskytnutí minimální částky připadalo v úvahu pouze tehdy, když zbylý společník či společníci poskytl vklad, který dorovnal chybějící hodnotu k vytvoření minimální výše základního kapitálu.

Jak jsem již výše zmínil, může vkladatel splnit vkladovou povinnost peněžitým i nepeněžitým plněním. Zákonodárce v předchozí i současné úpravě totožně rozlišuje lhůtu pro splnění vkladové povinnosti s ohledem na charakter plnění. V případě nepeněžitého vkladu je třeba připomenout obecné ustanovení § 23 odst. 2 ZOK, které normuje povinnost vnést

¹³⁴ KUTNAR, Stanislav. *Změny v právní úpravě týkající se společnosti s ručením omezeným od 1. 1. 2014*. [online]. epravo.cz, 21. srpna 2013 [cit. 2. března 2014]. Dostupné na <<http://www.epravo.cz/top/clanky/zmeny-v-pravni-uprave-tykajici-se-spolecnosti-s-rucenim-omezenym-od-1-1-2014-92088.html>>.

¹³⁵ Srov. DVOŘÁK, Tomáš. In BĚLOHLÁVEK, J. Alexander (ed). *Komentář k ...*, s. 683.

nepeněžitý vklad do společnosti před jejím vznikem a stejné pravidlo zakotvil, pouze s rozdílem v terminologii, také v ustanovení § 59 odst. 2 ObchZ.

Jinak je lhůta stanovena pro splnění vkladové povinnosti při poskytování peněžitého vkladu a opět zákonodárce do právní úpravy nezařadil výrazné změny. Ohledně vkladové povinnosti existovala za předchozí úpravy smluvní volnost, která byla ovšem omezena ve třech směrech¹³⁶ a jedním z nich byla právě úprava dotýkající se lhůty k plnění peněžitého vkladu. Omezení spočívala v tom, že:

- a) před vznikem společnosti muselo být splaceno celé emisní ážio, na každý peněžitý vklad splaceno z 30 % a celková hodnota splacených peněžitých a nepeněžitých vkladů musela dosahovat alespoň částky 100 000 Kč,
- b) veškeré nesplacené vklady musely být doplacený do 5 let od vzniku společnosti,
- c) povinnosti splatit vklad nemohl být společník zproštěn.

Sub a) V ObchZ byla zakotvena v ustanovení § 111 odst. 1 povinnost poskytnout celé emisní ážio a nejméně 30 % z každého peněžitého vkladu před vznikem společnosti. Stejně pravidlo zahrnuje taktéž ZOK. Nic nebrání tomu, aby si společníci sjednali procentuální vyjádření vyšší, nepřichází však v úvahu ujednání pod touto zákonnou hranicí. Podle současné úpravy odpadá povinnost, aby při vzniku společnosti byla celková hodnota splacených peněžitých i nepeněžitých vkladů alespoň ve výši 100 000 Kč, když může být základním kapitálem pouhá 1 Kč.

Sub b) Lhůta pro splnění vkladové povinnosti měla být podle ObchZ primárně stanovena společenskou smlouvou, nic na tomto nemění ani ZOK. Pokud by společenskou smlouvou upravena nebyla, je vklad splatný bez zbytečného odkladu poté, co je vkladatel požádán správcem vkladu o splacení.¹³⁷ Vkladová povinnosti po vzniku společnosti nebo po převzetí vkladové povinnosti za trvání společnosti musí být splněna nejpozději do 5 let. Primárně má však být doba ke splnění, jak jsem již výše nastínil, upravena společenskou smlouvou. Nelze však tuto dobu určit delší než 5 let, a pokud by nebyla určena a ani by nedošlo k výzvě ke splnění k tomu určenou osobou, musí být tato povinnost splněna taktéž v 5leté lhůtě, jde totiž o povinnost zákonnou.

Sub c) K věcným změnám nedošlo ani ohledně zproštění vkladové povinnosti. Té nadále nemůže být společník zproštěn, jelikož jde o obligatorní zákonnou povinnost, avšak opět

¹³⁶ ELIÁŠ, Karel a kol. *Kurs obchodního ...*, s. 195.

¹³⁷ BĚLOHLÁVEK, J. Alexander, ROZEHNAL, Aleš. In BĚLOHLÁVEK, J. Alexander (ed). *Komentář k ...*, s. 701.

nejde o pravidlo bezvýjimečné. Zákodárce vtělil do ustanovení § 113 odst. 1 ObchZ možnost prominout společníkovi dluh spočívající v té části nesplněné vkladové povinnosti v případě, že o ní bude snižován základní kapitál společnosti. Stejná možnost se nabízí i v současné úpravě na základě ustanovení § 150 odst. 2 ZOK.

Zákodárce věcně navázal na ObchZ i v sankcích spojených s prodlením se splněním vkladové povinnosti. S ohledem na obligatorní povinnost poskytnout vklad bude do popředí vystupovat **úrok z prodlení** se splacením peněžitého vkladu. Ohledně stanovení tohoto úroku platí stejný výklad zmíněný u VOS. Jen pro připomenutí, podle současné úpravy lze úrok z prodlení určit společenskou smlouvou, pokud tak společnost neučiní, je úrok z prodlení dvojnásobkem sazby úroku z prodlení stanovené jiným právním předpisem z dlužné částky, dikcí ObchZ byl stanoven ve výši 20 % z nesplacené částky (blíže kapitola 5.1 Veřejná obchodní společnost).

Úrok z prodlení není jedinou sankcí, která může stihnout společníka vězícího v prodlení s plněním vkladové povinnosti. Pokud se společník ocitne v prodlení, může být ze společnosti vyloučen. To se děje v tzv. **kadučním řízení**, které jsem již zmínil v případě VOS a KS. Podle předchozí právní úpravy nebylo možno vyloučit v kadučním řízení společníka VOS a komplementáře, naopak bylo možno vyloučit komanditistu a společníka SRO. Momentálně je možno vyloučit ve všech případech. Pro vyloučení ze SRO jsou stanovena jiná pravidla než ta upravená pro případné vyloučení z VOS a KS. Za úpravy v ObchZ šlo o jediný případ, kdy byla možnost, aby společníka ze společnosti vyloučila přímo valná hromada. Podmínky pro uplatnění této sankce upravil zákon následovně:

- společník je v prodlení s plněním vkladové povinnosti, a to jak peněžitým, tak nepeněžitým,
- společník musí být vyzván k plnění, k tomu mu určena lhůta delší než tři měsíce a také upozorněn na případ možného vyloučení v případě dodatečného nesplnění,
- nesplní ani ve lhůtě dodatečně poskytnuté,
- rozhodnutí valné hromady o vyloučení společníka, kdy postačí přítomnost společníků, kteří mají alespoň polovinu všech hlasů a k přijetí je třeba prosté většiny. Společník, který je v prodlení, v dané věci hlasovat nemůže.¹³⁸

¹³⁸ ELIÁŠ, Karel a kol. *Kurs obchodního ...*, s. 196.

Současná právní úprava vnáší do kadučního řízení určité změny. Stejně jako ve výše zmíněném bude společníka možno vyloučit jen se souhlasem valné hromady a nadále je k rozhodnutí podle ustanovení § 170 ZOK potřeba podle mého soudu prostá většina,¹³⁹ nicméně je možné společenskou smlouvou určit i pravidlo jiné. Neztotožňuji se s názorem B. Havla, podle kterého jde v případě vyloučení společníka o změnu společenské smlouvy a je tedy potřeba na základě ustanovení § 171 odst. 1 písm. b) souhlasu alespoň dvoutřetinové většiny hlasů všech společníků.¹⁴⁰ Dvoutřetinová většina se nepožadovala ani podle předchozí úpravy, což jasně deklarovala literatura,¹⁴¹ a podstatná změna nenastává ani v té současné. Nadále nebude společník moci hlasovat na valné hromadě v případě rozhodování o jeho vyloučení ze společnosti.

Má-li společník více podílů, týká se vyloučení jen toho podílu, ohledně něhož je vkladatel v prodlení. Dané ustanovení je ovšem svou povahou dispozitivní. Společenskou smlouvou pak může být určeno jinak. Společníka pak bude možno vyloučit například kvůli nesplnění vkladové povinnosti s jedním podílem, taktéž z jeho ostatních podílů ve společnosti. V případě hlasování o vyloučení nemá podle ustanovení § 173 ZOK společník hlasovací právo, jestliže valná hromada rozhoduje o jeho vyloučení. Zajímavá je rozhodně úvaha, zda společník nemůže vykonávat hlasovací právo jen ohledně tohoto podílu či všech, které ve společnosti má. Zákon normuje v ustanovení § 173 odst. 1 písm. d) nemožnost vykonat hlasovací právo u společníka, jestliže je v prodlení s plněním vkladové povinnosti. Splněním vkladové povinnosti je vytvořen vklad, jehož výše může být rozdílně stanovena pro jednotlivé podíly, z čehož lze také vyvodit, že nemožnost hlasování se vztahuje pouze k tomu podílu, se kterým je v prodlení. S ostatními podíly, s nimiž v prodlení nebude, může nadále své hlasovací právo vykonávat, i když se bude týkat jeho jiného podílu.

Zákonodárce do ZOK přímo nestanovil dodatečnou lhůtu k plnění, jak tomu činil ObchZ, naopak zakotvuje pro vyloučení společníka obdobné použití ustanovení NOZ upravující vyloučení člena spolku pro závažné porušení povinnosti s dodatkem, že společníkovi neumožňuje užití ustanovení o možnosti přezkoumat vyloučení soudem. Na vyloučení společníka se tak budou aplikovat ustanovení § 238 až 241 NOZ. Podle této úpravy musí společnost společníka vyzvat, aby povinnost dodatečně splnil, a určí mu k tomu přiměřenou lhůtu. Není zde tedy striktně stanovena minimální tříměsíční lhůta, jak jsem již výše předestřel. Pokud společník nesplní ani v dodatečně poskytnuté lhůtě, může být společností

¹³⁹ Shodně HEJDA, Jan. In HEJDA, Jan (ed). *Zákon o ...*, s. 202.

¹⁴⁰ ŠTENGLOVÁ, Ivana. In Štenglová, Ivana (ed). *Obchodní zákoník...*, s. 293.

¹⁴¹ ELIÁŠ, Karel a kol. *Kurs obchodního ...*, s. 197.

vyločen, jestliže je tak učiněno, doručí se mu rozhodnutí o vyloučení. Z požadavku doručení vyplývá předpoklad vyhotovení rozhodnutí v písemné formě. Návrh na vyloučení může podat kterýkoliv společník v písemné formě, zákon podpůrně normuje možnost stanovení jiného pravidla stanovami, v případě SRO lze dovést, že jiné pravidlo může stanovit společenská smlouva. Navrhovatel má povinnost uvést v návrhu důvody pro vyloučení. Společník, proti kterému návrh na vyloučení směřuje, musí mít příležitost se s návrhem seznámit, žádat vysvětlení, uvést a doložit vše, co mu je ku prospěchu. Vyloučenému společníkovi sice nenáleží právo bránit se před soudem podle ustanovení § 242 NOZ, nicméně se mu nabízí možnost do 15 dnů od doručení rozhodnutí o vyloučení požadovat přezkoumání rozhodčí komisí, v našem případě dozorčí radou. Společenská smlouva může opět určit jiný orgán, který by byl k přezkoumání napadeného rozhodnutí povolán. Může se tak podle mého soudu klidně stát, že o přezkumu bude opět rozhodovat valná hromada, která společníka vyloučila. Orgán k tomu povolán může rozhodnutí zrušit v případě rozporu se zákonem nebo společenskou smlouvou, případně i v jiných odůvodněných případech. Nepřipadá sice v úvahu napadnout samotné rozhodnutí o vyloučení na poli soudním, přesto se společníkovi nabízí možnost bránit se soudní cestou z důvodu neplatnosti usnesení valné hromady. Lze si představit případ, kdy nebyla valná hromada řádně svolána, apod.¹⁴²

Současná právní úprava zavedla do SRO nový institut v podobě kmenového listu.¹⁴³ Společnost současně s vyloučením vyzve společníka, aby jí kmenový list odevzdal bez zbytečného odkladu po zániku jeho účasti.

Pro doplnění je vhodné uvést možnost každého společníka podat žalobu, a to jednak na **domáhání se splnění vkladové povinnosti** [(§ 157 odst. 3 písm. c)] a **vyloučení společníka ze společnosti soudem pro neplnění vkladové povinnosti** [(§ 157 odst. 3 písm. d)], případně též požadovat sankci v podobě **náhrady škody**.

5.4 Akciová společnost

Jedinou ryze kapitálovou společností je AS. Akcionáři se zásadně nepodílejí na činnosti společnosti osobními výkony, její existence navíc není vázána na kteréhokoliv akcionáře. V AS je povinně vytvářen základní kapitál, přičemž podíly společníků jsou samostatně obchodovatelné jako tzv. **akcie**.¹⁴⁴ Je třeba podotknout, že se tvorba, popř. zvyšování základního kapitálu odehrává tzv. **upisováním akcií**, kterým je rozuměno převzetí závazku do

¹⁴² ROZEHNAL, Aleš. In BĚLOHLÁVEK, J. Alexander (ed). *Komentář k ...*, s. 715.

¹⁴³ Společnost vydá tzv. kmenový list k podílu společníka, a to pokud převoditelnost obchodního podílu na společnosti s ručením omezeným nebude ničím omezena (např. souhlasem valné hromady) a současně, pokud připustí tuto možnost společenská smlouva.

¹⁴⁴ ELIÁŠ, Karel a kol. *Kurs obchodního ...*, s. 265.

společnosti vložit a splatit určitý vklad. Společnosti poté vzniká povinnost poskytnout upisovateli akcie.

Právní úprava v ZOK z velké části navazuje na úpravu předešlou. Ta totiž prošla od přijetí ObchZ velkou řadou novelizací, zejména kvůli požadavku harmonizace AS. Velkou změnu, kterou přináší současná právní úprava je nemožnost **sukcesivního založení** společnosti, které je zrušeno a není nahrazeno jiný způsobem. Nadále se tak nepřipouští založení veřejnou nabídkou akcií a s tím spojený dvoufázový vznik společnosti. Nicméně je vhodné podotknout minimální využívání této možnosti založení. T. Dvořák svého času publikoval, že daným způsobem byly založeny pouze dvě společnosti.¹⁴⁵

Do budoucna tak přichází v úvahu už jen jeden způsob založení AS, a to takzvaný **simultánní**, kdy jsou samotní zakladatelé schopni pokrýt základní kapitál společnosti vlastními investicemi.

Jedním ze základních definičních znaků AS v ZOK je rozvržení základního kapitálu na určitý počet akcií. Základní kapitál je souhrnem všech vkladů. Vklad do AS označuje ZOK v ustanovení § 15 odst. 1 jako **jmenovitou** nebo **účetní hodnotu akcie**, kterou má akcie kusová. Jmenovitou hodnotu lze definovat jako peněžní vyjádření hodnoty vkladu do základního kapitálu. Emisní kurz akcie je interpretován jako částka, za niž společnost vydává akcie. Se vkladem blízce souvisí také pojem emisní ážio. Tento institut představuje rozdíl mezi emisním kursem a jmenovitou nebo účetní hodnotou upsané akcie. Emisní kurs může být vyšší než jmenovitá nebo účetní hodnota akcie, naopak to možné není, jelikož by byl vytvářen fiktivní základní kapitál. Prostředky z emisního ážia nepředstavují základní kapitál a nezapisují se do OR.¹⁴⁶

Do AS lze poskytnout peněžitý i nepeněžitý vklad, ten však musí být oceněn znalcem, jak již bylo podrobně rozebráno v předchozím textu. Nelze také splnit vkladovou povinnost ve formě práce nebo služby. Založení společnosti se stává účinným v okamžiku, kdy každý zakladatel splatí případné emisní ážio a v souhrnu alespoň 30 % jmenovité nebo účetní hodnoty upsaných akcií v době určené ve stanovách a na účet banky v nich určený, nejpozději však do okamžiku podání návrhu na zápis společnosti do OR. *„Zatímco emisní ážio musí splatit každý zakladatel, 30 % jmenovité či účetní hodnoty musí být splaceno celkem - není tedy na překážku zápisu společnosti do obchodního rejstříku, splatí-li některý ze zakladatelů méně, než činí jeho podíl na splacení základního kapitálu před zápisem, vyrovná-li se to*

¹⁴⁵ DVOŘÁK, Tomáš. *Akciová společnost a Evropská společnost*. 2. vydání. Praha: ASPI Publishing, 2009, s. 67.

¹⁴⁶ Tamtéž, s. 592.

vyšším splacením jiného zakladatele.“¹⁴⁷ Tento postup přichází v úvahu pouze při vkladové povinnosti plněné peněžitými vklady. Jestliže je plněna splacením vkladů nepeněžitých, musejí být na základě zákonné dikce vneseny celé před vznikem společnosti. Tato úprava obsažená § 253 ZOK je odlišná oproti předchozí zákonné dikci. V případě simultánního založení předešla úprava tuto možnost výslovně vylučovala a společnost byla založena již samotným uzavřením zakladatelské smlouvy.¹⁴⁸

Vkladová povinnost akcionáře v ZOK zůstává nezměněna ve srovnání s předchozí úpravou. Prakticky jedinou povinností akcionáře, která je takto i uváděna, se rozumí splatit emisní kurz akcií.¹⁴⁹ „V zásadě mohou akcionáři vycházet z toho, že po splacení emisního kurzu žádné další povinnosti nemají.“¹⁵⁰ Tato povinnost je upravena v ustanovení § 344 ZOK, kdy akcionář musí splatit emisní kurz jím upsaných akcií v době určené ve stanovách nebo v rozhodnutí valné hromady o zvýšení základního kapitálu. Jestliže není ve stanovách určena lhůta ke splnění, zákon vyžaduje splnění nejpozději do 1 roku ode dne vzniku společnosti nebo od účinnosti zvýšení základního kapitálu. Pro dokreslení je třeba podotknout, že lhůta určená ve stanovách nesmí být delší než zákonný 1 rok.

Akcionáře, který je v prodlení se splacením emisního kurzu, stíhá také v AS **úrok z prodlení** z dlužné částky. Zákonodárce i do úpravy AS vtělil podpůrné pravidlo dvojnásobku sazby úroku z prodlení podle jiného právního předpisu, jako je tomu ve zbylých formách společnosti (blíže k této problematice v kapitole 5.1 Veřejná obchodní společnost).

Ani v případě AS nemůže být akcionář **zproštěn** vkladové povinnosti. Jedinou výjimkou je opět snižování základního kapitálu. Nesplní-li upisovatel svou vkladovou povinnost, může to mít za následek až vyloučení ze společnosti v tzv. kadučním řízení, což normoval ObchZ a nejinak tomu je i v ZOK. Stíhá ho také zákaz výkonu hlasovacího práva i případnou náhradu škodu.

¹⁴⁷ ŠTENGLOVÁ, Ivana. In ŠTENGLOVÁ, Ivana (ed). *Zákon o ...*, s. 439.

¹⁴⁸ HÓTOVÁ, Renáta. In BĚLOHLÁVEK, J. Alexander (ed). *Komentář k ...*, s. 1170.

¹⁴⁹ MOLNÁROVÁ, Gabriela. *Základní povinnost akcionáře – splacení emisního kurzu akcií* [online]. epravo.cz, 26. března 2003 [cit. 7. března 2014]. Dostupné na <http://www.epravo.cz/-/v01/-/?-s1=3&s2=0&s3=0&s4=0&s5=0&m=1&typ=clanky&recid_cl=21526>.

¹⁵⁰ JOSKOVÁ, Lucie. In HEJDA, Jan (ed). *Zákon o ...*, s. 379.

6 Vklad jako součást základního kapitálu

V následujícím výkladu se zaměřím na další význam, který je vkladu přikládán, a to vklad jako součást **základního kapitálu**. Blízký vztah vkladu a základního kapitálu je zřetelný už z předešlého textu práce, mnohokrát byl již zmíněn, nikoliv však v uceleném a souhrnném výkladu, jak tomu učiním v řádcích následujících.

Základní kapitál byl v ObchZ definován jako peněžní vyjádření souhrnu peněžitých i nepeněžitých vkladů všech společníků do základního kapitálu společnosti. Současná právní úprava vymezuje v ustanovení § 30 ZOK základní kapitál jako souhrn všech vkladů. V porovnání obou úprav nedochází v současné zákonné dikci ke změně obsahové, lze však vysledovat zjevné jazykové zjednodušení, jak také předjímá důvodová zpráva.¹⁵¹ V praxi se někdy mylně dovozovalo, zřejmě i vzhledem ke znění ObchZ, že se základní kapitál společnosti musí po celou dobu trvání uchovat v té podobě, kterou měly vklady při založení společnosti, popř. při zvyšování základního kapitálu. Pokud by tak byl základní kapitál tvořen nepeněžitým vkladem, nešlo by tyto předměty zcizovat a v případě peněžitého plnění by musely po celou dobu zůstat na účtu společnosti.¹⁵² Tyto závěry byly mylné. Jde totiž o „*údaj statistický, nikoli průběhový*“¹⁵³, navíc jde o peněžité vyjádření souhrnu hodnot peněžních a nepeněžních vkladů dle ObchZ, v úpravě ZOK souhrnem všech vkladů, kdy zákon definuje vklad jako peněžní vyjádření hodnoty předmětu vkladu do základního kapitálu obchodní korporace. Z toho vyplývá, že jde pouze o účetní hodnotu, kterou bude třeba v účetnictví vykazovat na straně pasiv. Vklady v tomto případě vytváří zdroje financování potřeb společnosti a ve věcném vyjádření tvoří majetek, který by měla mít společnost k dispozici.¹⁵⁴

Ustanovení upravující základní kapitál se v původní i současné úpravě nachází v obecných ustanoveních, má tak povahu obecnou a vztahuje se na všechny společnosti bez ohledu na to, zda jde o společnost osobní či kapitálovou. Přesto, jak již bylo několikrát zmíněno, osobní společnosti nevytváří základní kapitál obligatorně a daná ustanovení dopadnou na tyto společnosti pouze v případě, že společenská smlouva určí vkladovou povinnost. Výjimkou je pak postavení komanditisty, kterého stíhá vkladová povinnost ze zákona, je tak obligatorně vytvářen základní kapitál, avšak není zapisován do OR. Stejně tak tomu je v případě vytvoření základního kapitálu ve VOS. Je vhodné ještě jednou

¹⁵¹ HAVEL, Bohumil a kol. *Zákon ... s důvodovou zprávou...*, s. 39.

¹⁵² ŠTENGLOVÁ, Ivana. In Štenglová, Ivana (ed). *Obchodní zákoník...*, s. 225.

¹⁵³ KUHN, Petr. In ŠTENGLOVÁ, Ivana (ed). *Zákon o ...*, s. 66.

¹⁵⁴ ELIÁŠ, Karel a kol. *Kurs obchodního ...*, s. 38.

připomenout, že úprava v ZOK upouští od minimální výše vkladu stanovené na 5 000 Kč stíhající komanditistu podle ObchZ, nově bude výše vkladové povinnosti zakotvena společenskou smlouvou, nicméně je třeba dodat, že v určité výši stanovena být musí. Ani předchozí ani současná právní úprava navíc nevymezuje pravidla pro zvyšování či snižování základního kapitálu. Během existence společnosti tak může být vkladová povinnost zrušena, základní kapitál zanikne, to vše úpravou společenské smlouvy. Opět třeba připomenout výjimečné postavení komanditisty.

Naprosto odlišně tomu je v případě kapitálových společností, tedy SRO a AS. Základní kapitál v těchto formách představuje jeden ze základních znaků. Vklad, popř. jmenovitá nebo účetní hodnota akcie a jejich velikost podmiňuje výši podílů a s tím i spojené právní postavení společníka na společnosti. S podílem jsou totiž spojená práva, které společník ve společnosti má. Nejde však o pravidlo kogentní a může být ujednáno společenskou smlouvou jinak. To bezvýhradně platí opět pouze pro kapitálové společnosti.

Jedna z vůbec největších změn, kterou přináší současná právní úprava oproti té předchozí, je pojetí základního kapitálu ve SRO. Zatímco ObchZ omezil minimální výši základního kapitálu v ustanovení § 108 alespoň na 200 000 Kč, minimální výše vkladu jednoho společníka pak byla 20 000 Kč, současná úprava základní kapitál a jeho minimální výši jako takový nevymezuje, avšak stanovuje minimální výši vkladu na 1 Kč. Z toho a také z ustanovení § 146 ZOK, jenž upravuje požadavky na obsah společenské smlouvy, jejíž náležitostí je i výše základního kapitálu, vyplývá povinnost vytvořit základní kapitál, ač není přímo ZOK výslovně požadován. Jeho výše, s ohledem na výše zmíněné, je v SRO min. 1 Kč na jeden podíl.

Základní kapitál je vytvářen také v AS. Zákonodárce normoval v ObchZ minimální výši základního kapitálu na 2 000 000 Kč, resp. 20 000 000 Kč pokud šlo o založení s veřejnou nabídkou akcií.¹⁵⁵ Současná zákonná dikce opustila od možnosti sukcesivního založení AS a zakladatelé musí upsat akcie nejméně ve výši 2 000 000 Kč. Novinkou je možnost upsat základní kapitál v eurech, avšak podmínkou je vedení účetnictví podle zvláštního zákona v této měně. Základní kapitál pak musí dosáhnout minimální výše 80 000 euro, bez ohledu na momentální kurz.¹⁵⁶ K úpravě v ZOK existují speciální předpisy, které stanovují výši základního kapitálu odlišně. Za všechny lze uvést zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, který požaduje v případě banky minimální základní kapitál ve výši 500 000 000 Kč.¹⁵⁷ U AS není

¹⁵⁵ DVOŘÁK, Tomáš. *Akciová společnost ...*, s. 582.

¹⁵⁶ JAHELKA, Petr. In HEJDA Jan (ed). *Zákon o ...*, s. 297 – 298.

¹⁵⁷ HOTOVÁ, Renáta. In BĚLOHLÁVEK, J. Alexander (ed). *Komentář k ...*, s. 1133.

stanovena minimální výše jmenovité hodnoty jedné akcie nebo účetní hodnoty akcie, jako je tomu v případě SRO.

7 Správce vkladu a jeho postavení

V poslední části mé práce se budu zabývat **správce vkladu**, jehož úkolem je přijmout a spravovat splacené nebo vnesené vklady nebo jejich části před vznikem společnosti. Založení obchodní společnosti totiž není totožné s okamžikem jejího vzniku, tj. zápisu do OR. Společnost nabývá právní osobnost až okamžikem vzniku, do té doby tedy nemá práva a není stíhána povinnostmi a tudíž ani nemůže spravovat majetek. „*V časovém úseku mezi založením a vznikem společnosti dochází ke zvláštnímu stavu, kdy společnost ještě není právním subjektem a nemůže proto být vlastníkem vkladů a kdy na druhé straně existuje zákonná povinnost zakladatelů část svých vkladů před vznikem společnosti splatit.*“¹⁵⁸ Institut správce vkladu je zřízen za účelem zabezpečení a postarání se o splacené vklady nebo jejich částí v souladu, ke kterému jsou určeny.¹⁵⁹

7.1 Postavení správce vkladu

Činnost správce vkladu se podle současné právní úpravy neliší od té předchozí, jen je lehce změněna dikce ustanovení spojená s rozlišováním pojmů splacení a vnesení, věcně je však činnost stejná.

Jestliže věcné vymezení správy vkladu zůstalo stejné, jinak tomu je ohledně osoby správce vkladu. Ustanovení § 60 odst. 1 ObchZ striktně stanovilo možnost určit za správce pouze zakladatele, příp. banku pokud šlo o vklad peněžitý, která v tomto okamžiku zakladatelem nebyla. Nepřicházelo tak v úvahu určit například prokuristu, i když má ke společnosti více než blízký vztah. Bankou byla v tomto případě myšlena nejen banka, ale i spořitelni a úvěrové družstvo.¹⁶⁰ Zakladatelem mohla být jak osoba fyzická, tak právnická, pokud byla zakladatelem osoba právnická, jednala skrze statutární orgán.¹⁶¹ Současná právní úprava v ustanovení § 18 ZOK obsahuje slovní spojení *pověřený správce vkladu* a výslovně ještě uvádí možnost, aby byl správcem vkladů také zakladatel nebo některý ze zakladatelů. Z dikce zákona tedy jasně plyne volnost při výběru správce vkladu. Tím se napříště může stát i osoba stojící mimo společnost, do budoucna tak půjde například o advokáta, notáře, realitní kancelář, atd.¹⁶² Obecné ustanovení § 18 ZOK zakotvuje určení správce vkladu společenskou

¹⁵⁸ RICHTER, Jaromír. Správce vkladu. *Bulletin advokacie*, 1996, č. 4, s. 20.

¹⁵⁹ PLÍVA, Stanislav. Majetkové vklady do obchodních společností. *Právo a podnikání*, 1994, č. 6, s. 4.

¹⁶⁰ ŠTENGLOVÁ, Ivana. In Štenglová, Ivana (ed). *Obchodní zákoník...*, s. 244.

¹⁶¹ BŘEŇ, Milan. Správce vkladu u společnosti s ručením omezeným. *Právní rozhledy*, 2000, č. 5, s. 197.

¹⁶² BĚLOHLÁVEK, J. Alexander. In BĚLOHLÁVEK, J. Alexander (ed). *Komentář ...*, s. 148.

smlouvou.¹⁶³ Na obecnou úpravu poté navazují ustanovení o kapitálových společnostech. Ustanovení § 146 odst. 2 písm. c) ZOK zakotvuje povinnost uvést při založení SRO ve společenské smlouvě osobu správce vkladu, stejně tak zákon normuje tuto povinnost zanést do stanov AS v ustanovení § 250 odst. 3 písm. g). Pokud však není správce vkladu ve společenské smlouvě, stanovách nebo zakladatelské listině stanoven, nepůsobí tento nedostatek neplatnost korporace.¹⁶⁴

V osobních společnostech toto pravidlo normováno není, správce vkladu určen být nemusí, jelikož není ze zákona stanovena povinnost vnést nepeněžitý vklad nebo splatit část vkladů peněžitých před vznikem společnosti, jak je požadováno pro společnosti kapitálové, ačkoliv i zde si lze představit, že si tuto možnost společníci sjednají, a následně určí, s ohledem na ustanovení § 18 ZOK, správce vkladu ve společenské smlouvě.

Formu zřízení správce vkladu zákonodárce nijak zvláště nenormaloval ani v předchozí ani současné právní úpravě. Zákonné dikce se omezily pouze na termín *pověření* správce vkladu v zakladatelském dokumentu. Lze tedy do budoucna předpokládat možnost pověření na základě hlasování, ale třeba i shodu pověřovatelů a pověřovaného, v tomto případě zakladatele, ve společenské smlouvě a další možnosti.

Činností správce vkladu je přijímat a spravovat splacené vklady nebo jeho části. V případě peněžitých vkladů do kapitálových společností je upravena povinnost splácet vklady u banky nebo spořitelního a úvěrového družstva, který zřídí správce vkladu, u nepeněžitých vkladů jsou v ZOK, stejně jako v ObchZ, stanovena speciální pravidla. Danou problematikou jsem se podrobně zabýval v kapitole 4.3.1 Zánik vkladové povinnosti splněním, dále se tedy této otázce nebudu věnovat.

Jak již bylo výše zmíněno, správcem vkladu nemusí být nově pouze zakladatel nebo banka, ale kdokoliv, kdo bude pro tuto činnost určen. Nadále může být správcem vkladu zakladatel, tento vztah je pak upraven společenskou smlouvou, zakladatelskou smlouvou nebo stanovami za podmínek podpůrného použití ustanovení § 1400 – 1474 NOZ upravující správu cizího majetku. V daném případě není jasné, zda má jít o činnost úplatnou či bezplatnou, je tedy vhodné tuto skutečnost ve společenské smlouvě uvést. Jinak tomu bude v případě, že bude správcem vkladu třetí osoba. Taktéž budou použita pouze ustanovení o správě cizího majetku, i zde si však mohou vkladatelé a správce vkladu ujednat jiná pravidla.¹⁶⁵ Zatímco při správě vkladu jedním ze zakladatelů má být uvedeno, zda půjde o činnost úplatnou nebo

¹⁶³ Tou se na základě ustanovení § 3 odst. 3 rozumí stanovy i zakladatelská listina.

¹⁶⁴ BĚLOHLÁVEK, J. Alexander. In BĚLOHLÁVEK, J. Alexander (ed). *Komentář ...*, s. 149.

¹⁶⁵ Tamtéž.

bezplatnou, v případě třetí osoby není pochyb o úplatnosti takové činnosti, což vyplývá z ustanovení § 1402 odst. 1 NOZ. V daném případě správce spravuje cizí majetek z právního důvodu a náleží mu odměna obvyklá podle povahy jeho služby. Opět nic nebrání tomu sjednat odměnu jinou či čistě teoreticky ujednat tuto činnost jako bezúplatnou. Povinnost zaplatit odměnu pak bude dopadat na zakladatele. V předchozí právní úpravě vykonával činnost správce vkladu, buď některý ze zakladatelů, anebo banka. Smlouva o vkladu byla ze své povahy smlouvou mandátní,¹⁶⁶ sice smlouvu úplatnou, avšak nebylo zcela jasné, jestli bude odměna za tuto činnost náležet i správci vkladu v případě, že jím byl jeden ze zakladatelů. Převládá nakonec názor, že spíše nikoliv, případná odměna by musela být sjednána společenskou smlouvou.¹⁶⁷ Správce vkladu je v daném případě pouze detentorem, nikoli vlastníkem, a i z toho je jasné, jaké právní jednání může s předmětem vkladu činit.

Objevují se úvahy, zda může být správcem vkladu pouze jedna osoba nebo i více osob. Osobně se domnívám, vzhledem k jazykovému znění daných ustanovení o správci vkladu v předchozí i současné úpravě, že za správce vkladu má být primárně určena pouze jedna osoba. Přesto šlo v určité situaci, s ohledem na znění ObchZ a smluvní volnost, zvolit správce vkladu dva. Uvažovaná situace mohla nastat, když vkladatel, popř. vkladatelé poskytovali více vkladů, a to povahy peněžitého i nepeněžitého vkladu či vklady smíšené, a za správce peněžitých vkladů byla stanovena banka. Ta mohla být podle dikce ustanovení § 60 ObchZ určena za správce peněžitých vkladů, z daného ustanovení však plyne nemožnost správy vkladu nepeněžitých. V takovém případě bude vedle banky nutné určit ještě jednoho správce vkladu pro vklady nepeněžité, a to zakladatele.¹⁶⁸ Současná zákonná dikce již umožňuje pověření pouze jednoho správce vkladu, a to bez ohledu na to, zda jde o vklad peněžitý nebo nepeněžitý.¹⁶⁹ V praxi jistě bude zajímavé, jak si s povinnostmi při správě některých nepeněžitých vkladů poradí např. banka.

Zákonodárce v ustanovení § 18 odst. 2 ZOK zakotvil podpůrné pravidlo o provádění činnosti správce vkladu podle úpravy o příkazu v NOZ. Jak jsem již zmínil, jde pouze o subsidiární úpravu, pokud nedojde k jinému ujednání mezi zakladateli a správcem vkladu o jeho právech a povinnostech. Příkazní smlouvu upravuje v ustanoveních § 2430 – 2444 NOZ, smluvními stranami zde jsou zakladatelé, popř. ostatní zakladatelé v postavení příkazce a správce vkladu v postavení příkazníka. Z této úpravy pak vyplývá celá řada oprávnění a povinností, které dopadají na činnost příkazníka, ty však nebudu rozvádět, pouze je zmíním.

¹⁶⁶ ŠTENGLOVÁ, Ivana. In Štenglová, Ivana (ed). *Obchodní zákoník...*, s. 245.

¹⁶⁷ ELIÁŠ, Karel. *Společnost s ručením omezeným*. Praha: Prospektrum, 1997, s. 57.

¹⁶⁸ Shodně tamtéž.

¹⁶⁹ BĚLOHLÁVEK, J. Alexander. In BĚLOHLÁVEK, J. Alexander (ed). *Komentář ...*, s. 150.

Patří mezi ně plnit příkaz pečlivě a poctivě podle svých schopností; použít každého prostředku, kterého vyžaduje správa vkladu, i ty, které se shodují s vůlí příkazce; neodchylovat se od příkazcových pokynů, avšak to neplatí bezvýjimečně; upozornit na nesprávný příkaz; provést příkaz osobně a za určitých předpokladů si určit náhradníka. Na druhé straně stojí oprávnění a povinnosti příkazce, a to poskytnout příkazníkovi sjednanou odměnu, a to i když výsledek nenastal; poskytnout zálohu; uhradit účelně vynaložené náklady, byť se výsledek nedostavil.¹⁷⁰

V úpravě ObchZ byl správce vkladu v obchodním závazkovém vztahu k zakladatelům. Na jeho činnost se tak přiměřeně vztahovala ustanovení o smlouvě mandátní, která byla absolutní obchodem. Správce vkladu měl pak při této činnosti postupovat s odbornou péčí, což vyplývalo z ustanovení § 567 odst. 1 ObchZ a také podle ustanovení § 570 odst. 2 ObchZ odpovídal za škodu na věcech převzatých na splacení vkladu, ledaže tuto škodu nemohl odvrátit ani při vynaložení odborné péče.¹⁷¹ Zatímco podle ObchZ byla potřeba péče odborná, podle ustanovení § 2432 odst. 1 NOZ je třeba poctivé a pečlivé plnění podle svých schopností.

7.2 Povinnosti správce vkladu

Věcně vymezuje předchozí i současná právní úprava pouze dvě povinnosti správce vkladu, a to vydat prohlášení a jeho ručební povinnost, zbylé povinnosti budou záviset na úpravě obsažené ve společenské smlouvě, zakladatelské listině nebo stanovách.¹⁷²

Shodně je v předchozí i současné právní úpravě povinen správce vkladu vydat tomu, kdo je oprávněn podat návrh na zápis do OR, **písemné prohlášení** o splnění vkladové povinnosti nebo její části jednotlivými vkladateli. Možnost splnění pouhé části přichází v úvahu jen u peněžitého plnění, nepeněžité plnění musí být do společnosti vneseno jako celek před vznikem společnosti. Kdo je oprávněn podat návrh na zápis stanovuje od 1. 1. 2014 zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, v ustanovení § 46, v předešlé právní úpravě byla pravidla pro zápis normována přímo ObchZ u každé formy společnosti. V případě VOS a KS podávají návrh všichni společníci, ve SRO všichni jednatelé a u AS všichni členové představenstva nebo statutární ředitel. Současná úprava se věcně shoduje s tou v ObchZ, návrh však umožňuje podat návrh na zápis do OR statutárnímu řediteli AS. Splnění vkladové povinnosti předepsané společenskou smlouvou nebo minimální výše předepsaná zákonem je totiž jednou z podmínek pro podání návrhu na zápis společnosti

¹⁷⁰ Tamtéž, s. 151.

¹⁷¹ ŠTENGLOVÁ, Ivana. In Štenglová, Ivana (ed). *Obchodní zákoník...*, s. 245.

¹⁷² PLÍVA, Stanislav. *Majetkové vklady do obchodních společností. Právo a podnikání*, 1994, č. 6, s. 4

do OR. Prohlášení vydané správcem vkladu se obligatorně přikládá při zápisu AS a SRO, při zápisu VOS a KS není třeba. Výjimkou by byl ovšem případ, kdy společenská smlouva předepisuje splacení nebo vnesení vkladu před vznikem společnosti. V praxi by jistě bylo otázkou, zda by rejstříkový soud podobnou skutečnost zkoumal a nezapsal by společnost i bez potřebného splnění prokázaného skrze písemné prohlášení správce vkladu.

Zákon ohledně prohlášení stanovuje pouze písemnou formu a z toho také vyplývající požadavek podpisu správce vkladu na dané listině, jež má charakter „*důkazní listiny o splnění povinnosti společníka*“.¹⁷³ Podle předchozí i současné právní úpravy není třeba, aby prohlášení mělo formu notářského zápisu či alespoň úředně ověřený podpis správce vkladu, přesto se v praxi stává, že rejstříkový soud úředně ověřený podpis požaduje, lze ho tedy doporučit.

Současná úprava věcně navazuje na ObchZ a jím stanovený postih správce vkladu v případě poskytnutí nepravdivého prohlášení o splnění vkladové povinnosti a zakládající poté zákonnou ručební povinnost. V okamžiku, kdy správce vkladu uvede do prohlášení vyšší částku, než která byla skutečně splněna, ručí věřitelům obchodní korporace za její dluhy až do výše tohoto rozdílu. S ohledem na to, že jde o obecné ustanovení, dopadá na všechny formy společnosti. Nicméně význam bude mít u obchodních společností, ve kterých se na základě tohoto prohlášení zapisuje splacený základní kapitál do OR. Toto ručení se řídí podle ustanovení § 1723 odst. 2 NOZ přiměřeně úpravou ručení danou v ustanoveních § 2019 – 2028 NOZ.¹⁷⁴ Věcně je zachována také délka ručební povinnosti, avšak přece jen je zde podle mého soudu určitá odchylka. Zatímco ObchZ stanovil ručební povinnost správce vkladu po dobu 5 let od zápisu společnosti, ZOK normuje možnost zániku ručení správce vkladu, pokud nebyla pohledávka vůči obchodní korporaci uplatněna u soudu do 5 let od vzniku obchodní korporace. Zatímco podle ObchZ šlo o dobu, podle ZOK půjde o lhůtu. Nejvýraznější dopad bude mít tato změna na počítání času.

I v úpravě správce vkladu se pozitivně odráží rozlišení na vklad, předmět vkladu a vkladovou povinnost. Za úpravy ObchZ se mohlo díky zákonné dikci zdát, že se ručební povinnost správce vkladu při uvedení vyšší částky vztahovala pouze na peněžité vklady, avšak bylo třeba toto ustanovení vykládat extenzivně a vztáhnout jej i na vklady nepeněžité.¹⁷⁵ V ZOK už podobné úvahy nemohou vyvstat, jelikož ustanovení § 24 odst. 2 uvádí ručební povinnost správce vkladu při uvedení vyšší částky, než v jaké byla splněna

¹⁷³ BĚLOHLÁVEK, J. Alexander. In BĚLOHLÁVEK, J. Alexander (ed). *Komentář ...*, s. 179.

¹⁷⁴ ŠTENGLOVÁ, Ivana. In ŠTENGLOVÁ, Ivana (ed). *Zákon o ...*, s. 61.

¹⁷⁵ PLÍVA, Stanislav. *Majetkové vklady do obchodních společností. Právo a podnikání*, 1994, č. 6, s. 4.

vkladová povinnost. Tu je možno dle ZOK splnit splacením peněžitého vkladu nebo vnesením nepeněžitého vkladu. Díkce současné právní úpravy tak jednoznačně vztahuje ručební povinnost na prohlášení ohledně peněžitého i nepeněžitého plnění.

Další povinnost dopadající na správce vkladu je obsažena v ustanovení § 27 ZOK o **předání předmětu vkladu** obchodní korporaci po jejím vzniku a **vrácení předmětů vkladů**, když společnost nevznikne. Tato úprava je prakticky převzata z ObchZ. V odst. 1 uvedeného ustanovení má správce vkladu předat předměty vkladů i s plody a užitky, ledaže je společenskou smlouvou určeno jinak. Současná právní úprava nestanovuje lhůtu pro předání předmětů vkladů po vzniku společnosti, nicméně ode dne jejího vzniku náleží společnosti právo požadovat vkladovaný statek. V ObchZ zákonodárce normoval lhůtu bez zbytečného odkladu, lze tak předpokládat, že i podle současné právní úpravy bude věc předávat ve lhůtě přiměřené vzhledem k povaze věci, která je předmětem vkladu. Nicméně pokud správce vkladu nepředal vklad v době účinnosti ObchZ bez zbytečného odkladu a v době účinnosti ZOK po vzniku společnosti, měla a má společnost možnost uplatnit své právo, v poslední instanci až u soudu tzv. reivindikační žalobou.

Pokud si strany nesjednají jinak, určuje zákon správci vkladu povinnost vydat společnosti předměty vkladů i s plody a užitky. Plody, resp. užitky vymezuje NOZ v ustanovení § 491 odst. 1, resp. § 491 odst. 2. Plody jsou pak zjednodušeně to, co věc poskytuje z přirozené povahy, kdežto užitky poskytuje věc z povahy právní. Za plod si lze představit např. hříbě, je-li předmětem vkladu klisna, užitek pak úrok. Zákonodárce umožňuje sjednat si nakládání s plody a užitky jinak. Typicky by podle mého soudu mohlo dojít k ujednání přenechání plodů a užitků správci vkladu v případě, kdy bude správcem jeden ze zakladatelů společnosti a za jeho činnost spojenou se správou vkladu nebude sjednána odměna ve formě částky, ale právě ve formě plodů a užitků z „opatrovaných“ statků. Nicméně to je jen jedna z mnoha možností sjednatelných ohledně nakládání s plody a užitky. Je třeba připomenout skutečnost, že půjde pouze o plody a užitky vzniklé v mezidobí od předání předmětu správci vkladu do vzniku společnosti.¹⁷⁶

V odst. 2 zákonodárce zakotvuje povinnost správce vkladu vrátit předměty vkladů či jejich části bez zbytečného odkladu vkladatelům, a to i s plody a užitky v případě, že nedojde ke vzniku obchodní korporace.¹⁷⁷ Opět může dojít k situaci, kdy správce vkladu svou povinnost nesplní. V takovém případě přichází v úvahu i reivindikační žaloba. Zatímco po

¹⁷⁶ HAMPEL, Petr. In BĚLOHLÁVEK, J. Alexander (ed). *Komentář k ...*, s. 201.

¹⁷⁷ Společnost nevznikne z důvodu zamítnutí návrhu na zápis rejstříkovým soudem či nedokončení procesu jejího zápisu zakladateli.

vzniku společnosti náleží aktivní legitimace společnosti, v tomto případě je aktivně legitimován vkladatel.

Zákon navíc stanovuje zákonnou solidární ručební povinnost zakladatelů. Ti ručí za splnění této povinnosti správcem vkladu společně a nerozdílně. Správcem vkladu podle současné právní úpravy oproti předchozí může být krom zakladatelů a banky jakákoliv třetí osoba. Vkladatel, jemuž nebyl jeho předmět vkladu navrácen, tak může podat žalobu nejen proti správci vkladu, ale i ostatním ze zakladatelů. Předpokladem pro podání žaloby proti zakladatelům je výzva k plnění dlužníkem, v tomto případě správcem vkladu, a teprve po jejím nesplnění, popř. nemožnosti splnění je možno vymáhat na zakladatelích.¹⁷⁸

Zákon nestanoví, kdy končí činnost správce vkladu. S ohledem na výše citovaná ustanovení se tak rozhodně nestává okamžikem vzniku společnosti, protože až od této chvíle připadá v úvahu předání vnesených a splacených vkladů. Právě jejich předání může být prvním okamžikem, kdy ukončí správce vkladu svoji činnost. S ohledem na ustanovení § 27 odst. 2 ZOK a totožné ustanovení § 60 odst. 3 ObchZ, lze dovodit, že k ukončení činnosti správce vkladu může dojít i před vznikem obchodní korporace, v takovém případě činnost správce zaniká s okamžikem navrácení předmětů vkladů vkladatelům.¹⁷⁹ Činnost nezaniká jen z důvodů stanovených ZOK, ale například i smrtí, či omezením svéprávnosti soudem znemožňující výkon činnosti správce vkladu.

¹⁷⁸ HAMPEL, Petr. In BĚLOHLÁVEK, J. Alexander (ed). *Komentář k ...*, s. 201.

¹⁷⁹ BŘEŇ, Milan. Správce vkladu u společnosti s ručením omezeným. *Právní rozhledy*, 2000, č. 5, s. 202.

Závěr

Ve svém diplomové práci jsem se zabýval institutem vkladu a také správy vkladu, tedy stěžejními instituty korporátního práva. Z textu plyne důležitost prvního institutu, a to jak při zakládání společnosti, tak při zvyšování základního kapitálu, tak i druhého reprezentovaného správcem vkladu.

Za hlavní cíl své práce jsem si vymezil komplexní rozbor dané problematiky, a to jak v intencích dosavadní právní úpravy, tak úpravy účinné, což jsem pokusil obsáhnout. V úpravě ObchZ jsem vymezil některé sporné situace, i názory odborníků, které jsem doplnil vlastní úvahou a podložil konkrétním příkladem. Stejně tak jsem se vypořádal se současnou právní úpravou, ke které prozatím existuje minimum odborných názorů, přesto jsem se pokusil vymezit určitá ustanovení, ohledně kterých by do budoucna mohly vznikat interpretační problémy a podpořil je vlastní argumentací, případně i názorem některého z uznávaných odborníků, pokud se k danému vyjádřil. Vše jsem podložil argumentací a příkladem, avšak samozřejmě jen v tom rozsahu, jenž mi byl umožněn charakterem mé práce.

V úvodu jsem stručně rozebral legislativní vývoj, kterým prošlo obchodní právo. Považoval jsem to za vhodné vzhledem k mezidobí, ve kterém jsem svojí práci zpracovával.

Poté jsem se již přesunul k problematice vkladu a jeho vymezení. Ten literatura k předešlé právní úpravě chápala ve čtyřech rovinách, a to vklad jako předmět vkladu, vklad jako vkladovou povinnost, vklad jako součást základního kapitálu a vklad jako majetkový podíl společníka na společnosti. Tyto aspekty vzal zákonodárce v současné úpravě již v potaz a první tři jmenované roviny jasně zakotvuje ihned v prvním ustanovení týkající se vkladu. První část jsem tak zaměřil na teoretické rozlišení různého chápání na první pohled jednoznačného pojmu vklad, a také vymezení vkladu v užším a širším slova smyslu.

Velkou část práce jsem věnoval předmětu vkladu, jímž je podle dikce ZOK věc, kterou se společník nebo budoucí společník zavazuje vložit do obchodní korporace. Tím se současná právní úprava liší od té předchozí, která předmět vkladu nevymezovala. Díky změně pojetí věci v právním slova smyslu je věnována značná pozornost tomuto novému chápání. Krom toho nemůže být každá majetková hodnota poskytnuta do společnosti, musí být způsobilým předmětem soukromoprávních vtažů, jenž je převoditelný a ocenitelný. A právě výše zmíněným nárokům se v práci taktéž podrobně věnuji. V podkapitole pojednávající o druzích vkladů jsem se zaměřil na zvíře a obnovitelné části lidského těla. Tyto statky mají totiž podle

NOZ zvláštní postavení, přesto mohou být dle mého názoru nadále předmětem vkladu, což podkládám potřebnými argumenty.

V textu práce je také značná část věnována členění vkladů na vklady peněžité a nepeněžité. Peněžitým vkladům, které jsou poskytované především v českých korunách, byť z dikce AS plyne za určitých podmínek poskytnout vklad taktéž v eurech, věnuji méně prostoru, než vkladům nepeněžitým. Těmi mohou být jiné penězi ocenitelné věci. Jelikož dikce ZOK již nepožaduje hospodářskou využitelnost, v práci jsem se touto podmínkou nepeněžitého vkladu stanovenou ObchZ nezabýval, protože do budoucna bude možno nepeněžitý vklad ihned po vložení do společnosti prodat za účelem získání potřebných financí. Hodně prostoru připadlo na způsob ocenění nepeněžitého vkladu. Jednou z možností stanovení hodnoty je i na základě znaleckého posudku. Právě s ním jsou v ZOK spojeny určité otázky, které mohou do budoucna činit problémy, jako například požadavek více metod pro ocenění nepeněžitého vkladu do AS. Neopomněl jsem také rozebrat změnu ve způsobu jmenování osoby znalcem, kterého si budou nyní již vybírat společníci, nikoliv určovat soud, jak tomu bylo podle dikce ObchZ. Nicméně nadále musí znalec postupovat nezávisle a nestranně, což přímo normuje i ZOK v obecné úpravě. Ocenění nepeněžitého vkladu osobou znalce není jedinou možností ocenění předmětu vkladu, proto rozebírám i další zákonné možnosti.

S ohledem na širokou škálu možných nepeněžitých vkladů jsem se zaměřil právě na nejtypičtější věci, které budou do společnosti poskytovány. Ty dělím primárně na nemovité věci, mezi které se řadí také nově vzniklý institut práva stavby, a ty movité. Do druhé skupiny lze zařadit nesčetný počet různých statků. V mé práci jsou podrobněji zmíněny jako možné předměty vkladů alespoň hmotné movité věci, obchodní závod, pohledávka, obchodní tajemství, know-how, patent, ochranná známka a cenný papír. Dalo by se dlouze pokračovat, avšak tyto instituty považuji za podstatné, proto jim je věnován prostor. Pojem obchodní závod mění pojmově i věcně v ZOK dosavadní pojem podnik a právě s ním vznikaly v minulosti spory ohledně toho, zda s podnikem při vkladu přecházejí nejen práva, ale i závazky. Ohledně této problematiky nepanovala shoda, což také rozebírám v textu mé práce. Zákonodárce však na tuto skutečnost reaguje a změna v pojetí zavedená pojmem obchodního závodu danou problematiku vyjasňuje.

Podstatná část textu pojednává o vkladu jako vkladové povinnosti. V tomto případě totiž vklad představuje závazkový právní vztah mezi vkladatelem, kterým může být budoucí společník, popř. společník, na straně jedné a společností na straně druhé. Vymezil jsem důvody vzniku vkladové povinnosti, avšak nikterak do detailů vzhledem k rozsahu mé práce a

rozsáhlosti problematiky zvyšování základního kapitálu v SRO a AS. Taktéž je zmíněn obsah takového závazku, nicméně největší prostor je věnován zániku vkladové povinnosti, a to splněním, se kterým je úzce provázán přechod vlastnického práva ke vkladovaným věcem. Způsob splnění vkladové povinnosti se liší podle toho, zda jde o nepeněžitý vklad (nemovitost, věc zapisovanou do veřejného seznamu nebo ostatní movité věc) nebo peněžitý vklad. Neopomenul jsem ani povahu potřebného prohlášení vkladatele při vkladu statků zapisovaných do veřejných evidencí a také zvláštní úpravou při vnesení pohledávky a obchodního závodu. Rozhodně lze kvitovat rozlišení splnění vkladové povinnosti v ZOK na splacení peněžitého a vnesení nepeněžitého vkladu, s čímž si hlavu zákonodárce v předešlé úpravě nelámal a bez ohledu na předmět vkladu používal pojem splacení. Taktéž je zachováno vnesení nepeněžitých vkladů před vznikem společnosti, nicméně ZOK přímo tuto povinnost stanovuje pro kapitálové společnosti.

Analyzoval jsem také splacení peněžitých vkladů do kapitálových společností, které musí být splaceny na zvláštní účet u banky, a případně také možné vztažení totožného pravidla na osobní společnosti. Zabýval jsem se také otázkou, zda musí správce podle úpravy ZOK taktéž zřídit účet na firmu společnosti, jak tomu normoval ObchZ, či nikoliv. Vkladová povinnost zaniká i jinými způsoby než jen splněním, i této otázce jsem věnoval část mé práce.

Po vkladové povinnosti v intencích obecné úpravy jsem se přes rozlišení na obligatorní a fakultativní vkladovou povinnost dostal až k jednotlivým formám společností, což je více praktická část práce, než například kapitola úvodní. Systematicky jsem začal úpravou VOS, která ohledně vkladové povinnosti v ZOK doznala některých změn, přesto je nadále tato povinnost fakultativní a lze si jí sjednat společenskou smlouvou. Lze ovšem najít určité instituty, které byly pro předešlou úpravu zapovězeny. Prvním z nich je možnost poskytnout vklad ve formě provedení nebo provádění práce nebo poskytnutí nebo poskytování služby. Vklad v podobě práce nebo služby byl za úpravy ObchZ zakázán bez ohledu na formu společnosti. Tomu totožně činí i ZOK v obecných ustanoveních, avšak zmíněný zákaz prolamuje v případě VOS a KS. Stejně tak mění ideu poskytování činnosti společníka pro společnost bez nároku na odměnu. Nově totiž za práci nebo službu pro společnost, která nebude představovat plnění vkladové povinnosti, má společnost poskytnout společníkovi odměnu. Dříve se práce, resp. služby, považovaly za naplnění vztahu mezi společníkem a společností a vycházelo se z premisy, že za činnost, kterou společník pro společnost vykonává, přísluší společníkovi podíl na zisku, dnes tomu je právě naopak. Změnu doznaly i případné sankce spojené s řádným nesplněním vkladové povinnosti. Změnila se zákonná výše úroku z prodlení, nově je také připuštěna možnost vyloučit společníka kadučním řízením.

Podkapitola náleží také KS. Do úpravy v ZOK byly zaneseny dvě stěžejní změny, a to institut komanditní sumy, kterým se ovšem zabývá jen minimálně, důležitější je příklonění ještě blíže k osobní společnosti, kdy se podle současné úpravy užijí ustanovení o SRO jen při výslovném stanovení, naopak se přiměřeně užijí ustanovení o VOS, pokud není v zákonné dikci pravidlo speciální. Na komplementáře tak v plném rozsahu dopadne výklad dotýkající se vkladové povinnosti společníka VOS. Nadále musí vkladovou povinnost plnit ze zákona pouze komanditista, nicméně ZOK už nenormuje minimální výši vkladu, jak tomu činil ObchZ na 5 000 Kč, ta bude určena společenskou smlouvou, nadále však zůstává jedním z pojmových znaků KS.

Přes osobní společnosti jsem se dostal ke kapitálovým - SRO a AS. První ze zmíněných společností prošla jednou opravdu výraznou změnou, která se dotkla minimální výše základního kapitálu, který nově ztrácí garanční funkci, byť je vhodné dodat, že ani za ObchZ tuhle funkci neplnil úplně stoprocentně. Podle ZOK je možno poskytnout vklad v hodnotě pouhé 1 Kč, základní kapitál se pak může rovnat této výši. Jinak se vkladová povinnost společníka v SRO nemění. Nadále je povinnost splatit celé emisní ážio a z 30 % každý peněžitý vklad před vznikem společnosti, nejpozději celý peněžitý vklad poskytnout do pěti let od vzniku, nepeněžitý vklad vnést jako celek před vznikem společnosti. I v SRO se změnilo podpůrné určení úroku z prodlení, nadále je možno vyloučit společníka v kadučním řízení, avšak vyloučení je upraveno jinak než v případě VOS a KS, podpůrně se užijí ustanovení NOZ upravující vyloučení člena ze spolku. Podrobně jsem se zaměřil na možnost hlasování na valné hromadě v případě vylučování ze společnosti, pokud má společník více podílů, a to zda může či nemůže hlasovat z titulu ostatních svých podílů. Kloním se k možnosti, že může.

Z důvodu rozsahu mé práce je poslední společností, kterou se zabývám AS, na družstvo jako další korporaci se v textu mé práce nedostalo. Vkladová povinnost v AS spočívající v upisování akcií zůstává neměnná, odlišně je upravena možnost založení společnosti. Nelze tak založit společnost veřejnou nabídkou akcií (sukcesivní založení), nicméně k velkým změnám v AS ohledně vkladu nedochází. Důvod je prostý, AS byla již před účinností ZOK harmonizována s požadavky EU v ObchZ.

Předposlední kapitola je věnovaná vkladu jako součásti základního kapitálu. Ten zůstal věcně zachován v účinné úpravě v porovnání s dosavadní. Došlo pouze k jazykovému zjednodušení v ZOK. Nezabývám se otázkou, zda základní kapitál poskytuje dostatečnou garanční funkci, jak tomu mělo být dle ObchZ, protože od této koncepce zákonodárce minimálně v SRO stejně ustoupil.

Krom vkladu má práce pojednává také o institutu správy vkladu, který je představován osobou správce vkladu. Jeho činnost spočívá v povinnosti přijmout a spravovat splacené a vnesené vklady před vznikem společnosti, tedy v okamžiku tzv. prenatalního stádia, kdy je společnosti již založena, ale prozatím nevznikla.

Zatímco podstata činnosti správce vkladu zůstala stejná, mění se v současné úpravě to, kdo může být osobou správce vkladu. Zatímco dříve jim mohl být pouze zakladatel, případně banka, nově jim může být i osoba třetí, což je nejstěžejnější změna v otázce správy vkladu. Tou další je pak změna v péči, kterou musí správce vynaložit. Zatímco za úpravy ObchZ jde o odbornou, v současné úpravě se vyžaduje pečlivá a poctivá péče při jeho činnosti.

V době, kdy jsem psal svojí práci, došlo k významnému okamžiku v celém právním řádu České republiky, kdy byl přijat NOZ a s ním spojený ZOK. Nová úprava se nese v duchu liberalizace, která se projevuje na mnoha místech ZOK. Stěžejní změny jsem již nastínil ve výše zmíněném textu, přesto i současná právní úprava přináší některé otázky, které budou v praxi činit určité problémy. Podle mého názoru bude problematické určení kogentnosti a dispozitivnosti norem, na což narážím i v textu mé práce.

Přesto si v současném okamžiku nedovolím tvrdit, jestli bude ZOK přínosem nebo naopak bude v praxi působit výkladové potíže. To ukáže až několik příštích let a zcela jasně se to osvětlí až první spory. Momentálně totiž nevíme, kterým směrem se v určitých otázkách vyvine judikatura.

Shrnutí

Diplomová práce Vklad a správa vkladu je zaměřena na právní úpravu institutů vkladu a správy vkladu v intencích dosavadní a účinné právní úpravy. Práce se zabývá předešlou právní úpravou, poukazuje na její nedostatky a nabízí možnosti jejich řešení. Rozebírá taktéž účinnou právní úpravu a vymezuje ustanovení, která mohou do budoucna činit obtíže. Práce taktéž nabízí komparaci obchodního zákoníku a zákona o obchodních korporacích a vymezuje změny, které nová právní úprava přináší do korporátního práva.

Práce nabízí krátký historický přehled, avšak většina textu je věnována institutu vkladu. Vklad je chápán v první rovině jako předmět vkladu, který poskytuje vkladatel v postavení budoucího nebo stávajícího společníka za účelem nabytí nebo zvýšení účasti v ní. Předmět vkladu mohou představovat peníze nebo jiné penězi ocenitelné věci, podle toho se také vklady rozlišují na peněžité a nepeněžité. Nepeněžité vklady musí navíc splnit další podmínky, aby mohly být předmětem vkladu. Nepeněžitým vkladem se může stát pouze takové věc, která je předmětem soukromoprávních vztahů, převoditelná a ocenitelná.

Vklad je chápán také jako vkladová povinnost, která představuje nejstěžejnější rovinu vkladu, jelikož k sobě pojí dva samostatné právní subjekty, společníka a obchodní společnost. Vkladová povinnost představuje závazek vkladatele vložit do společnosti určitou hodnotu, kterou se společnost zavazuje přijmout a zároveň povinnost předmět vkladu poskytnout obchodní společnosti a umožnit jí nabytí vlastnického práva. Poskytnutí předmětu vkladu vkladatelem obchodní společnosti se liší podle toho, co je daným předmětem a navíc, zda je statek vkládán před nebo až po vzniku společnosti.

Předpokladem pro vytvoření základního kapitálu společnosti je poskytnutý vklad. Proto je vklad chápán také jako součást základního kapitálu. Tvorba základního kapitálu není obligatorní ve všech formách obchodních společností. Již také, krom AS, ztrácí diskutabilní garanční funkci.

Správa vkladu je představovaná institutem správce vkladu, tedy osobou, která přijímá a spravuje splacené a vnesené vklady před vznikem společnosti. Tuto činnost poskytuje pro společnost v „prenatálním“ stadiu, tedy v mezidobí založení a vzniku obchodní společnosti. Správcem vkladu může být kterákoliv třetí osoba, nikoliv jen banka či zakladatel. Po vzniku obchodní společnosti předá spravované vklady, ke kterým dnem zápisu do OR nabytá společnost vlastnického práva.

V porovnání dosavadní a předchozí právní úpravy lze vymezit stěžejní změny mezi které patří odlišné pojetí pojmu vkladu, vklad ve formě služby a práce v případě plnění vkladové povinnosti společníka veřejné obchodní společnosti a komanditisty i komplementáře, způsob jmenování znalce oceňujícího nepeněžitý vklad, jenž je jmenován zakladateli, případně statutárním orgánem, výše základního kapitálu společnosti s ručením omezeným, která může být pouhou 1 Kč, přiklonění se komanditní společnosti blíže k veřejné obchodní společnosti, možno vyloučit společníka veřejné obchodní společnosti a komanditistu i komplementáře v kadučním řízení a v neposlední řadě také změny v institutu správy vkladu. Tím může být již jakákoliv osoba a požaduje se po něm poctivá a pečlivá péče na místo dříve požadované odborné.

Summary

The thesis Deposit and its management is focused on the legal regulation of the institute of deposit and deposit's management in terms of existing and effective legislation. This work deals with the previous legislation, pointing out its deficiencies and offers possible solutions. Analyzes also effective legislation and defines provisions which may cause difficulties in the future. The work also provides a comparison of the previous and new legislation and defines the changes that the new legislation brings into corporate law.

The work offers a brief historical overview, but most of the text is devoted to institute of the deposit. The deposit is seen on the first level as the subject of the deposit, which the depositor provides to the company due to the current or future participation in the company. Subject deposit may represent money or other money to value things according to it we can also distinguish deposits of cash and non-monetary. Non-monetary deposit must also meet other conditions that could make it able to be the subject of deposit. Non-monetary deposit can only be such a thing, which is the subject of civil-law relationships, transferable and measurable.

The deposit is seen as the deposit obligation that represents the main level of the deposit, because this kind of level linked together two separate legal entities, partner and company. Deposit obligation is the obligation of the depositor insert into company a certain value, the company agrees to accept and also the obligation to provide the subject of the deposit to the company and allow it to acquisition of property rights. Providing an object of the deposit by the depositors to the company varies according to what is the object of the deposit and also whether the deposit is inserted before or after the establishment of the company.

A prerequisite for the creation of the company's capital is provided by investment. Therefore, the deposit is also seen as part of the capital. Creating of a capital is not obligatory in all forms of companies. The deposit, besides joint stock company loses questionable guarantee function.

Management of the deposit is represented by the an institute of a deposit manager, ie the person who receives and manages deposits before the creation of the company. This activity provides for the Company in a "prenatal" stage, that in the meantime the foundation and the registration of a company. The manager of the deposit can be any third party, not just the bank or founder. After the establishment of the company the deposit manager transists her the deposit, for which the date of incorporation, the Company acquired property rights.

In comparing the current and previous legislation we can define the main changes that include different conception of the term deposit, a deposit in the form of services and work performance in case of deposit obligations of public companies and limited partners and general partners, the method of appointment of an expert performing valuation of the non-monetary deposit, who is appointed by the founder or statutory body, the amount of the capital of a limited liability company, which may be only 1 CZK, the inclination of a limited partnership closer to a public company, possibility of exclusion of the partner of a personal companies by the decision of all others partners and not also like changes in institute of the deposit management. The manager of the deposit can be any person and it is required for her honest and meticulous care instead of the previously required professional.

Klíčová slova

Akciová společnost, komanditní společnost, obchodní společnost, obchodní závod, ocenitelnosti, společnost s ručením omezeným, správa vkladu, správce vkladu, věc, veřejná obchodní společnost, vklad nepeněžitý, vklad peněžitý, vklad, vkladová povinnost, základní kapitál, znalec.

Keywords

Public-limited company, company, limited partnership, commercial company, commercial establishment, appreciability, private limited company, management of the deposit, deposit manager, partnership, cash deposit, non-cash deposit, deposit, deposit obligation, capital, expert.

Literatura

a) Monografie

1. BĚLOHLÁVEK, J. Alexander a kol. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013. 2733 s.
2. BĚLOHLÁVEK, J. Alexander a kol. *Nový občanský zákoník. Srovnání dosavadní a nové občanskoprávní úpravy včetně předpisů souvisejících*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012. 830 s.
3. DĚDIČ, Jan a kol. *Právo obchodních společností právo v podnikání 2*. Praha: PROSPEKTUM, 1998. 408 s.
4. DĚDIČ, Jan a kol. *Akciové společnosti*. 6. přepracované vydání. Praha: C. H. BECK, 2007. 944 s.
5. DVOŘÁK, Tomáš. *Komanditní společnost*. Praha: ASPI Publishing, 2004. 328 s.
6. DVOŘÁK, Tomáš. *Veřejná obchodní společnost*. Praha: ASPI Publishing, 2003. 344 s.
7. DVOŘÁK, Tomáš. *Akciová společnost a Evropská společnost*. 2. vydání. Praha: ASPI Publishing, 2009. 936 s.
8. ELIÁŠ, Karel a kol. *Kurs obchodního práva: právnické osoby jako podnikatelé*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2003. 618 s.
9. ELIÁŠ, Karel a kol. *Nový občanský zákoník s aktualizovanou důvodovou zprávou*. Ostrava: Sagit, 2012. 1120 s.
10. ELIÁŠ, Karel a kol. *Občanské právo pro každého. Pohledem (nejen) tvůrců nového občanského zákoníku*. Praha: Wolters Kluwer, 2013. 316 s.
11. ELIÁŠ, Karel. *Obchodní společnosti*. Praha: C. H. Beck, 1994. s. 340.
12. ELIÁŠ, Karel a kol. *Kurs obchodního práva. Obchodní společnosti a družstva*. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, 538 s.
13. ELIÁŠ, Karel. *Společnost s ručením omezeným*. Praha: Prospektrum, 1997. 237 s.
14. HAVEL, Bohumil a kol. *Zákon o obchodních korporacích s aktualizovanou důvodovou zprávou*. Ostrava: Sagit, 2012. 288 s.
15. HEJDA Jan a kol. *Zákon o obchodních korporacích. Výklad jednotlivých ustanovení včetně návaznosti na české a evropské předpisy*. Praha: Linde, 2013. 784 s.
16. LAVICKÝ, Petr, POLIŠENSKÁ, Petra. *Judikatura k rekodifikaci. Věci v právním slova smyslu*. Praha: Wolters Kluwer, 2012. 412 s.

17. LOCHMANOVÁ, Ludmila. *Základy obchodního práva*. 2. přepracované a doplněné vydání. Ostrava: Key Publishing, 2011. 310 s.
18. POKORNÁ, Jarmila. *K některým otázkám obchodních společností*. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 1991. 100 s.
19. POKORNÁ, Jarmila a kol. *Obchodní zákoník. Komentář I. díl*. Praha: Wolters Kluwer, 2009. 1115 s.
20. SVEJKOVSKÝ, Jaroslav a kol. *Právnícké osoby v novém občanském zákoníku: komentář*. Praha: C. H. Beck, 2013. 540 s.
21. ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2013. 1008 s.
22. ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol. *Obchodní zákoník. Komentář. 13. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2010. 1469 s.
23. ŠVARC, Zdeněk a kol. *Základy obchodního práva*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk. 2009. 432 s.
24. ŠVESTKA, Jiří a kol. *Občanské právo I*. Praha: Wolters Kluwer, 2013. 432 s.
25. ŠVESTKA, Jiří a kol. *Občanský zákoník I, II*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. 2321 s.

b) Odborné články

1. BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava. K některým stále sporným otázkám k založení a vzniku obchodních společností. *Bulletin advokacie*, 2005, č. 5, s. 8 – 13.
2. BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava. Komanditní společnost. *Obchodní právo*, 1999, č. 8, s. 12 – 22.
3. BŘEŇ, Milan. Správce vkladu u společnosti s ručením omezeným. *Právní rozhledy*, 2000, č. 5, s. 197 – 202.
4. ELIÁŠ, Karel. Právní úpravu vkladů komanditistů. *Právo a podnikání*, 1994, č. 8, s. 13 – 16.
5. ELIÁŠ, Karel. Veřejná obchodní společnost. *Právník*, 1998, č. 1, s. 30 – 55.
6. ELIÁŠ, Karel. Vklady do obchodních společností. *Právník*, 1994, č. 5, s. 397 – 413.
7. ELIÁŠ, Karel. K některým sporným otázkám souvisejícím s vklady do obchodních společností. *Právní praxe v podnikání*, 1996, č. 4, s. 397 - 398.
8. ELIÁŠ, Karel. Objekt vlastnického práva a návrh občanského zákoníku (Také o abstrakci v juristickém pojetí). *Právní rozhledy*, 2011, č. 11, s. 410 – 412.

9. KOTÁSEK, Josef. Cenný papír v § 514 NObčZ – správná definice v nesprávném kontextu?. *Obchodněprávní revue*, 2013, č. 9. s 265.
10. LISSE, Luděk. Know-how v českém právním řádu. *Právní rozhledy*, 2003, č. 10, s. 503–507
11. PLÍVA, Stanislav. *Majetkové vklady do obchodních společností. Právo a podnikání*, 1994, č. 6, s. 4 – 7.
12. PSUTKA, Jindřich. Vklad movitých a nemovitých věcí do obchodní společnosti v souvislosti s jejím vznikem podle § 59 a 60 ObchZ – několik občanskoprávních postřehů (1. část). *Obchodněprávní revue*. 2009, č. 11, s. 306–307.
13. RICHTER, Jaromír. Správce vkladu. *Bulletin advokacie*, 1996, č. 4, s. 20 – 22.

c) Judikatura

1. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. dubna 2001, sp. zn. 29 Odo 342/2001
2. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. března 2003, sp. zn. 29 Odo 717/2002
3. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 14. 2. 2008, sp. zn. 29 Cdo 2695/2008
4. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 1. 2010, sp. zn. 23 Cdo 1462/2008
5. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 2. listopadu 2005, sp. zn. 7 Cmo 209/2005-44

d) Právní předpisy

1. zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů
2. zákona č. 527/1990 Sb., o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích, ve znění pozdějších předpisů
3. zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
4. zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů
5. zákon č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí České republiky, ve znění pozdějších předpisů
6. ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod
7. zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
8. zákon č. 61/2000 Sb., o námořní plavbě, ve znění pozdějších předpisů
9. zákon č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách, ve znění pozdějších předpisů
10. zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů

11. zákon č. 284/2009 Sb., o platebním styku, ve znění pozdějších předpisů
12. zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
13. zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech
14. zákon č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí
15. zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob

e) Internetové zdroje

- 1.. ZIMMERMANNNOVÁ, Dita. *K některým náležitostem znaleckého posudku vyžadovaným podle obchodního zákoníku v porovnání s novou právní úpravou obsaženou v zákoně o obchodních korporacích.* [online]. epravo.cz, 14. listopadu 2013, [cit. 15. února 2014]. Dostupné na <http://www.epravo.cz/top/clanky/k-nekterym-nalezitostem-znaleckeho-posudku-vyzadovanym-podle-obchodniho-zakoniku-v-porovnani-s-novou-pravni-upravou-obsazenou-v-zakone-o-obchodnich-korporacich-92805.html>.
- 2.. MALIŠ, Daniel. *Kogentnost právních norem dle nového občanského zákoníku* [online]. epravo.cz, 31. prosince 2013, [cit. 26. února 2014]. Dostupné na <http://www.epravo.cz/top/clanky/kogentnost-pravnich-norem-dle-noveho-obcanskeho-zakoniku-93262.html>.
- 3.. KUTNAR, Stanislav. *Změny v právní úpravě týkající se společnosti s ručením omezeným od 1.1.2014.* [online]. epravo.cz, 21. srpna 2013 [cit. 2. března 2014]. Dostupné na <http://www.epravo.cz/top/clanky/zmeny-v-pravni-uprave-tykajici-se-spolecnosti-s-rucenim-omezenym-od-1-1-2014-92088.html>.
- 4.. MOLNÁROVÁ, Gabriela. *Základní povinnost akcionáře – splacení emisního kursu akcií* [online]. epravo.cz, 26. března 2003 [cit. 7. března 2014]. Dostupné na http://www.epravo.cz/-/v01/-/?-s1=3&s2=0&s3=0&s4=0&s5=0&m=1&typ=clanky&recid_cl=21526.